

**МІЖНАРОДНІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ІНТЕРНЕТ-
КОНФЕРЕНЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ**
www.economy-confer.com.ua

Сучасний стан економіки: проблеми та перспективи розвитку

*Збірник тез
міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції*

7 жовтня 2015 р.

Тернопіль
2015

Сучасний стан економіки: проблеми та перспективи розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції економічного спрямування. - Тернопіль, 2015. – 114с.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами доповідей економічної наукової інтернет-конференції «Проблеми розвитку економіки на національному та міжнародному рівні», які оприлюднені на інтернет-сторінці www.economy-confer.com.ua

Адреса оргкомітету:
46001, Україна, м. Тернопіль, а/с 71
тел. 0977547363
e-mail: economy-confer@ukr.net

Оргкомітет економічної наукової інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. В збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірність несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерело є обов'язковим.

ЗМІСТ

Економіка та підприємництво

<i>Kandyba Alina</i> THE ANALYSIS OF EFFICIENCY OF IMPORT OPERATIONS ON EXAMPLE LLC “AVTOBANSERVICE”.....	8
<i>Бакалова Наталія Леонідівна</i> МОЛОЧНА ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТА ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ	10
<i>Бондаренко Тетяна Валеріївна</i> АНАЛІЗ ТА СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ» НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.....	12
<i>Бондаренко Тетяна Валеріївна</i> АНАЛІЗ КРИТЕРІЇВ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРВАЛУ ОПТИМАЛЬНИХ ЗНАЧЕНЬ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	14
<i>Вітюк Оксана Вікторівна</i> ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ ТА УМОВИ ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНИ ДО ПЕРЕЛІКУ РОЗВИНЕНИХ КРАЇН СВІТУ.....	15
<i>Головко Тетяна Володимирівна</i> ПЛАНУВАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	17
<i>Зейналова Тетяна Василівна</i> СУТНІСТЬ ТА СТРАТЕГІЧНЕ СПРЯМУВАННЯ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ЯК НАПРЯМКУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРЮВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА.....	18
<i>Клюс Юлія Ігорівна</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ.....	21
<i>Петіна Олександра Миколаївна</i> ТВОРЧІСТЬ МОЛОДІ ЯК ФАКТОР ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА.....	23
<i>Чубінський Максим Анатолійович</i> ЕВОЛЮЦІЯ СТРАХОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ.....	26

Менеджмент. Маркетинг

**Гаєвська Анастасія Олегівна МЕТОДИ ОЦІНКИ РІВНЯ
МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ.....30**

**Коник Олена Андріївна ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ
СУЧАСНИХ СИСТЕМИ САПР НА ВИРОБНИЧИХ
ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ.....32**

**Островська Ольга Василівна УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У
МЕНЕДЖМЕНТІ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....34**

**Павленко Юлія Григорівна ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТТЯ
ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СИСТЕМЕ
МЕНЕДЖМЕНТА ПРЕДПРИЯТИЙ.....36**

**Стеблій Віталій Віталійович УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ
УПРАВЛІННЯ НА ПРИКЛАДІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ЕНЕЙ
МОТОРС».....39**

**Фалінська Н.І. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ
КРИТИЧНОГО ЛАНЦЮГА ДЛЯ ПЛАНУВАННЯ ПРОЕКТІВ
В ІТ-СФЕРІ.....41**

**Юрчак Едуард Володимирович ФОРМУВАННЯ СПОЖИВЧОЇ
ЦІННОСТІ БРЕНДОВОГО КАПІТАЛУ.....44**

Облік, статистика і аудит

**Богачева Ася Владимірова МЕХАНІЗМ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ
КОСВЕННЫХ РАСХОДОВ С УЧЕТОМ ОРГАНИЗАЦИОННО -
ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ ПРОИЗВОДСТВА.....47**

**Кобець Наталія Іванівна ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ, ЯК
ОСНОВА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ НА ВСІХ РІВНЯХ
УПРАВЛІННЯ.....48**

**Костюнік О.В., Іванова А.М. ЗАСТОСУВАННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ
ТАЄМНИЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ.....51**

**Кулій Василина Михайлівна СПРОЩЕНА СИСТЕМА
ОПОДАТКУВАННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ.....53**

**Мазур Наталія Вікторівна МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО
ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬО ГРУПОВОЇ ЗВІТНОСТІ.....55**

**Олесків Юлія Михайлівна ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ
ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА.....57**

**Пузанова Майя Ігорівна ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ЕКОЛОГІЧНИХ
ВИТРАТ, ЙОГО СУТЬ, НЕОБХІДНІСТЬ ТА РОЗВИТОК.....59**

Економічний аналіз. Економіко-математичне моделювання

**Глазко Наталя Дмитрівна АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ
СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....64**

**Євдокимова Наталія В'ячеславівна ВИКОРИСТАННЯ
ВИПАДКОВИХ МАРКІВСЬКИХ ПРОЦЕСІВ В
ПРОГНОЗУВАННІ ПОВЕДІНКИ ПОТЕНЦІЙНИХ
ВКЛАДНИКІВ.....68**

**Ляшенко Олена Ігорівна, Крицун Катерина Ігорівна
ЕКОНОМЕТРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ
КУРСОМ ДОЛАРА ТА МАКРОЕКОНОМІЧНИМИ
ФАКТОРАМИ НА ВАЛЮТНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ.....73**

**Чередниченко Марія Ігорівна ДЕЯКІ АСПЕКТИ СУТНОСТІ
ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМНОГО
АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА.....76**

Банківська справа. Фінанси, грошовий обіг та кредит

**Кошарська Наталія Михайлівна, Смолинець Ігор Богданович
ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА АГРАРНИХ
ПІДПРИЄМСТВ.....79**

**Романчук Оксана Ярославівна ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ТА ФІНАНСОВА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ.....81**

Сас Христина Іванівна ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ
БАНКУ В ПЕРІОД ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ.....86

Сковира І.А. РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У
ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ ДЕРЖАВИ.....87

Степанюк Надія Ігорівна ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ
ПОНЯТТЯ «БЮДЖЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ».....89

Сусіденко Ю. В., Молодцова О. М. СТАН ДЕРЖАВНОГО БОРГУ
УКРАЇНИ У ЙОГО ЗОВНІШНЬОМУ ПРОЯВІ.....91

Податкова система. Бюджетна система.
Правові відносини в економічній системі

Дерев'янка Людмила Олексіївна ПДВ: ПРОБЛЕМИ
СПРАВЛЯННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....94

Завертайло Віталій Анатолійович ФІНАНСОВІ ТА
ПОДАТКОВІ УМОВИ ІСНУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....96

Підцерковний Богдан Васильович СУТНІСТЬ ПОДАТКОВОЇ
АВТОНОМІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....99

Інвестиційно-інноваційні процеси в економіці

Кулініч Тетяна Володимирівна, Боса Олена Михайлівна
ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК БУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ
УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ І ОСОБЛИВОСТІ.....102

Світова економіка та міжнародні відносини

Голвазін Олег Миколайович СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНЦЕНТРАЦІЇ.....105

Запроводиук Анастасія Володимирівна КОРПОРАТИВНИЙ
ВЕНЧУРНИЙ БІЗНЕС: ДЕТЕРМІНАНТИ УСПІХУ107

***Лошенко Оксана Вікторівна* ВПЛИВ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ
СКЛАДОВОЇ НА РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ
ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ.....109**

***Петрова Ганна Євгенівна* СУЧАСНИЙ СТАН ДІЯЛЬНОСТІ
МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ.....111**

Економічна наука та освіта

***Ярошенко С.В.* ТОРГОВЕ ФІНАНСУВАННЯ ЯК
АЛЬТЕРНАТИВА ТРАДИЦІЙНОМУ КРЕДИТУВАННЮ.....113**

THE ANALYSIS OF EFFICIENCY OF IMPORT OPERATIONS ON EXAMPLE LLC “AVTOBANSERVICE”

Kandyba Alina

student of magistracy of National Aviation University

Import transactions - purchases of goods by Ukrainian subjects of foreign trade in the foreign economic activity in the foreign business entities with importation or without importation into the territory of Ukraine, including the purchase of goods for domestic consumption establishments and organizations of Ukraine, located abroad.

It is proved, that import of goods in optimal quantities saves working time and increases productivity, reduces production costs, meets the needs of the population. At the heart of any import is the international division of labor, the development of productive forces, and the availability of labor, material and natural resources.

It is researched, that import operations contribute technological renovation of production in Ukraine, radically transforming technological mode of production. Also, implemented replacement of production based on machine labor, to the production method, based on the automated work. With this in mind, inside of imported products - automobiles, energy, steel, machines, foundry equipment, equipment for light and food industry. In addition, it is imported significant volumes of synthetic fibers, plastics, dyes and other chemical products. [1]

It is important to clarify what is import. In international commercial practice under import statistics are understood and taken into account:

1) the importation of goods into the country of foreign origin directly from the country of origin or the country agent for personal consumption for industrial, construction, agricultural and other enterprises for processing or for the purpose of consumption within the country or for the purpose of export from it;

2) import of goods from free trade zones or bonded salaries;

3) import from the border previously exported domestic products which are not subjected to processing there. This type is called re-import. To re-imported goods do not belong sold at auction, returned from the consignment stock, returned to the buyer and others.

4) import goods for processing under customs control. Here include such products, which are imported into the country for the purpose of processing

export finished products, which includes this product processed or altered form.
[2]

LLC “Avtobanservice” is the representative of the brand “KLO”. The subject of LLC “Avtobanservice” is:

activities in the field of fuel, oil, gas:

- Wholesale and retail sale of chemical products, petroleum and petroleum products, solid, liquid, gaseous fuels, fuel gas, alternative fuels, including biofuels, alternative fuel additives and similar products;

- The purchase, transportation, sale of petroleum, petroleum products, natural gas, gas condensate, petrochemicals, alternative fuels, export and import operations;

- Production, processing oil and other fuels, biological and other alternative fuels, warehousing;

production and processing:

- Production and sale of organic chemicals (alcohols, including ethane, bioetan, ethyl, etc., organic hydrocarbons and oxygen compounds), and other organic basic inorganic basic chemicals, biofuels, etc. ;

generation, transmission and distribution of electricity:

It is investigated, that recently, due to rising in price electrical carriers, has become urgent and necessary use of alternative fuels. In this capacity, to maintain domestic needs it is involved solar energy by installing solar panels on territory. It gives a great saving in electricity bill.

Analyzing the report on financial results by 2014, it could be select the following trends in the performance of LLC “Avtobanservice”:

- net income of the year decreased by 97%;
- cost of sales decreased by 97%;
- operating costs decreased by 91%;
- net profit increased by 80%.

It is researched, that because of the crisis in the country and reduce available funds for the purchase of product revenue for the year decreased significantly, and by reducing operating costs the profit of an enterprise had increased.

To understand if an import operations are effective for LLC “Avtobanservice”, it will be applicable to use such formula:

$$E = (\text{Op.c.} + \text{I.t. and oth.d.} + \text{O.c.}) / I$$

$$E = (6867,5 + 9811,0 + 227,2) / 58865,7 = 3,00$$

, where

Op.c. – operational costs;

I.t. and oth.d. – indirect taxes and other deductions from income;

O.c. – other costs;

I – income.

Import operations is a relevant and positive activities that affect the economic improvement of Ukraine. In particular, represents an improvement LLC

“Avtobanservice”. According to calculations, the formula shows that the efficiency of import operations is low, it is connected with high price that gives LLC “Avtobanservice” for foreign partners. But despite all this, the amount spent on import procedures pays off. It is investigated, that for higher effectiveness a company should improve marketing activity, increase the quality of service and minimize operational costs. Of course, LLC “Avtobanservice” can find new partners with lower prices for products, but low price - does not guarantee good quality products.

List of references:

1. Зінь Е.А., Дука Н.С. Основи зовнішньоекономічної діяльності.- Підручник, 2009.- 432 с.
2. Гуріна Г.С., Луцький М.Г., Мостенська Т.Л., Новак В.О. Основи зовнішньоекономічної діяльності.- Підручник.- К.: Сузір'я, 2007.- 425с.

МОЛОЧНА ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТА ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ

Бакалова Наталія Леонідівна

аспірантка Київського Національного Економічного Університету імені Вадима Гетьмана

Молочна галузь України на сьогоднішній день має традицію розвитку ще з часів Радянського Союзу, проте існують протиріччя, що перешкоджають випуску високоякісних молочних продуктів для населення. Одним з таких протиріч є низька якість молока-сирця, яке поступає на молокопереробні заводи, внаслідок нестачі його стабільних постачальників – великих ферм.

Як відомо, станом на 2015 рік, 80% молока-сирця постачають домогосподарства, та лише 20% - великі та середні ферми. Внаслідок цього, молочна сировина не є гомогенною, містить домішки антибіотиків, тобто має низьку якість.

Проблема якості молочних продуктів починається, таким чином, з молока-сирця. Адже якість продукції створюється ще на стадії проектування, в нашому ж випадку – на стадії отримання та переробки сировини.

В європейській країна держава сприяє підтримці та розвитку дрібних та середніх ферм. Водночас відбувається суворий контроль за якістю кормів та відповідною якістю отриманого молока-сирця .

Так, відомо, що худоба в Європі (Франція, компанія “Danone”) випасається на спеціальних екологічно чистих сертифікованих ділянках,

засіяних кормовими культурами. Також в Європі велика увага приділяється розведенню молочних порід крупної рогатої худоби.

Використання пасовиськ в Європі здійснюється з урахуванням наукових принципів (вирощування спеціальних культур), традиційного (використання природних пасовиськ) та мистецького підходів (збереження ландшафтів). Система утримання корів називається “буферним випасом”[1].

В Україні власники корів потенційно не в змозі забезпечити подібні умови для тварин.

Вітчизняні домогосподарства годують худобу побічними відходами, випас здійснюється на підсобних ділянках, заброшених пасовиськах, інколи – на полігонах, якщо корови хворіють, ліки, з підвищенням цін, коштують теж недешево.

За рік середньостатистична корова в Україні споживає 3400 кг кормів при надої 7400 кг молока-сирця [2].

На добре засіяному пасовиську одна тварина в день споживає до 70-100 кг трави, взимку годування відповідно заміняється комбікормами. Високопродуктивні тварини повинні споживати велику кількість концентрованих кормів. Якість корму корови прямо пропорційна собівартості молока.

Домогосподарства не спроможні власними зусиллями підтримувати повноцінний раціон харчування тварин. Обсяг витрат на корми у вітчизняних домогосподарств складає 50%.

Для українських ферм собівартість концентрованих кормів на 1 кг молока складає 8,45 євроцентів, відповідно 1 485 712,8 грн. за рік (розраховано автором за курсом НБУ 23,76 UAH/EUR на 14.08.2015 р.) [3].

Умови утримання крупної рогатої худоби в Україні значно відрізняється від європейських стандартів. Відповідно відрізняється якість молока-сирця.

Вимогам європейського стандарту за мікробіологічними показниками відповідає українське молоко-сирець екстра та вищого гатунку. 70% молока-сирця, виробленого в Україні, становить молоко першого та другого гатунку, яке за європейськими нормативами, є непридатним для споживання [3].

Згідно нормативних документів, рівень залишків антибіотиків в вітчизняному молоці перевищує міжнародні норми, рівень пестицидів є однаковим, але кількість свинцю також є завищеною. Навіть в Росії українське молоко першого гатунку вважається непригодним для споживання.

На нашу думку, вітчизняним молокопереробним заводам слід шукати інвесторів та вкладати інвестиції у довгострокову оренду

земельних ділянок під пасовиська (до 50 років та більше), створення власних ферм, розведення власних молочних порід корів і, таким чином, забезпечення молокопереробних підприємств власною сировиною.

Іншим виходом є державна підтримка домогосподарств, створення умов для високого рівня догляду за тваринами, їх харчування та лікування в разі потреби. В такому випадку, потрібен жорсткий контроль за тваринами та отриманою сировиною з боку держави та підприємств – покупців молока сирця.

Засобами контролю вхідної сировини є наявність спеціалізованих пунктів збору молока-сирця, обладнаних автоматизованими доїльними апаратами, лабораторіями, де можна перевірити мікробіологічні показники молока.

Лише завдяки спільним зусиллям домогосподарств, держави та молокопереробних заводів можна добитися отримання рівня високоякісного молока-сирця, від чого напряму залежить подальше виробництво та якість вироблених молочних продуктів, а також здоров'я споживачів, в тому числі, майбутніх поколінь.

Список використаних джерел:

1. Пастбища эффективны при любом пути развития// Белорусское сельское хозяйство.- № 6 (134). - 2013. - Режим доступа: <http://agriculture.by/articles/rastenievodstvo/pastbischa-jeffektivny-pri-ljubom-puti-razvitija>
2. У фокусі якість грубого корму// MilkUA.Info. Інформаційно-аналітичний портал про молоко і молочне скотарство. Режим доступа: <http://www.milkua.info/uk/technews/203/>
3. Якість молока: можливості та проблеми в контексті угоди з ЄС. Режим доступа: <http://my-city.in.ua/yakist-moloka-mozhlivosti-ta-problemi-v-konteksti-ugodi-z-yes.html>

АНАЛІЗ ТА СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ» НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Бондаренко Тетяна Валеріївна

фахівець 1 категорії навчального відділу Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

В теорії економічної науки зазвичай наводиться багато трактовок поняття «капітал підприємства». В досліджуваних роботах, як правило, виділяють функціональні особливості капіталу, його речовинні ознаки,

вплив на формування фінансово-економічних результатів діяльності підприємства.

На практиці дослідженню теоретичних особливостей формування та функціонування капіталу підприємства приділяли увагу багато вітчизняних та зарубіжних авторів.

Починати теоретичний огляд трактувань поняття «капітал підприємства», необхідно, на наш погляд, з етапу зародження економічної думки. Першими ученими, у працях яких з'являється згадування про капітал була школа меркантилістів. Основними її представниками можна назвати У.Стаффорд, Де Сантус, Г.Скаруффі.

Аналізуючи конкретне приватне господарство, представники школи меркантилістів визначали капітал, як конкретну суму грошових коштів, використовуючи яку можливе отримання додаткового доходу. Згідно з даним підходом, капітал розуміється як гроші або багатство [2].

Виходячи з підходу представників школи меркантилізму, можна стверджувати, що в даному випадку капітал уособлюється в конкретному приватному господарстві і аналізується в процесі його обігу.

Процес створення нової вартості капіталу меркантилісти вбачали в його обороті у зовнішній торгівлі: прибуток створюється в процесі того, що країна більш дорого продає або більш дешево купує [2].

З розвитком економічної думки починають з'являтися нові підходи до визначення поняття «капітал». Люди починають замислюватися по накопичення багатства. В даний час з'являється нова школа економічної думки – школа фізіократів. Основними представниками даної школи були: Ф. Кене, Дюпон де Немур, аркіз Мірабо, Мерсьє де Ла Рів'єр, Жан Тюрго та інші [1-3].

Головна теза яку висловлювали представники школи фізіократів заключалася в аналізі виробничих відносин. Згідно з цією тезою частина капіталу, яка була отримана у виробничому процесі не витрачалася, а заощаджувалася для майбутнього використання у виробництві.

Таким чином, аналіз капіталу представниками школи меркантилізму зводився до аналізу його в сфері обігу та представлення у грошовій формі, у вигляді золота або іншого металу.

Список використаних джерел:

1. Уткин Э.А. Финансовое управление / Э.А. Уткин. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 208 с.
2. Фаррахов И.Т. Расчет лимитов кредитования. Нетрадиционный подход // Аналитический банковский журнал / И.Т. Фаррахов. –4(83). — 2002
3. Федоренко Н.О. Анализ факторов, определяющих финансовый результат деятельности предприятия / Н.О. Федоренко // Вісник

АНАЛІЗ КРИТЕРІЇВ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРВАЛУ ОПТИМАЛЬНИХ ЗНАЧЕНЬ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Бондаренко Тетяна Валеріївна

фахівець 1 категорії навчального відділу Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Практичне використання моделі оптимізації структури капіталу підприємства обмежується дією зовнішніх факторів. Тому, в практичній діяльності необхідно враховувати неможливість підтримання оптимального співвідношення власного і позичкового капіталу на заданому рівні на протязі тривалого часу, а можливість лише підтримання оптимальної структури капіталу в межах допустимого діапазону.

Нами пропонується такий діапазон визначати, як зону допустимих значень структури капіталу підприємства, під якою розуміється такий інтервал співвідношення власного і позичкового капіталу, при якому за рахунок власних коштів погашаються як колишні, так і нові борги, і, забезпечується зростання ринкової вартості підприємства.

Формуючи критерії даної зони, відзначимо, що головною умовою її існування є фінансова стійкість і платоспроможність підприємства на всьому інтервалі.

Стійкість і надійність – найважливіші вимоги до виробничо-комерційної діяльності, які привертають уваги учених і практиків. Однак, це закономірно, оскільки обидві вимоги породжені найважливішою потребою суспільства в підвищенні ефективності функціонування народного господарства в умовах товарно-грошових, ринкових відносин і, природно, конкуренції.

Під стійкістю системи в загальному випадку розуміють можливість нормально функціонувати і протистояти різним неминучим обуренням (діям).

Стан системи називають стійким, якщо відхилення від нього залишається скільки завгодно малим при будь-яких достатньо малих змінах вхідних сигналів.

Надійність полягає в здатності предмету зберігати значення встановлених параметрів функціонування в певних межах, відповідних заданим режимам і умовам використання, зберігання і транспортування.

Слід зазначити, що стійкість досить часто розглядається в літературі, присвяченій питанням управління. Задача пошуку критерію стійкості для

систем, описуваних диференціальними рівняннями будь-якого порядку, була сформульована Максвелом в 1868 р. [1-2].

Список використаних джерел:

1. Лук'яненко І.Г. Вплив ризику підприємницької діяльності на економічне зростання України / І.Г. Лук'яненко // Ризикологія в економіці та підприємстві. Матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 березня 2001 р.), К.:КНЕУ, Академія ДПС України, 2001. –С. 230-232
2. Лук'яненко І.Г. Шляхи підвищення ефективності регіональної фінансової політики// Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки./ ДЕГІ, ІЕПД НАН України – Донецьк: Юго-Восток, 2000.- Вип.3.- С.38-41.

ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ ТА УМОВИ ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНИ ДО ПЕРЕЛІКУ РОЗВИНЕНИХ КРАЇН СВІТУ

Вітюк Оксана Вікторівна

студентка, Національний авіаційний університет

З проголошенням незалежності України в 1991 році, кожен громадянин вірив, що наша держава стане гідним членом міжнародної спільноти, забезпечить добробут та надійний фундамент для українців. Однак сьогодні ми змушені констатувати: Україні не вдалося увійти до кола високорозвинутих держав. Крім цього спостерігається погіршення політичної, військової, культурної та економічної ситуацій в нашій державі.

Проаналізовано, що у 2015 році економіка України страждає від геополітичного конфлікту. Перепонами на шляху розвитку стали: руйнування виробничих потужностей та транспортної інфраструктури на території військового конфлікту, втрата міжгалузевих та логістичних зв'язків у регіональному та зовнішньоекономічному просторі, ускладнення міжнародних відносин із країною-основним торгівельним партнером (РФ), недоступність енергетичної сировини (вугілля), суттєве зростання інвестиційних ризиків та негативних очікувань населення. Але також значний негативний вплив на економіку України у 2015 році справляють і накопичені системні диспропорції, наслідками яких стали девальваційні та інфляційні шоки. За підсумками I півріччя має місце: падіння ВВП, яке за оцінками Мінекономрозвитку становить 15,9%, падіння промисловості – на 20,5%, зменшення обсягів виробництва у сільському господарстві – на 9,3%, зростання споживчих цін – на 39,3% ,

скорочення обсягів експорту товарів – на 35,4% (в тому числі до РФ – у 2,2 рази), падіння реальної заробітної плати – на 23,9% [1].

Визначено основні умови входження України в ряд розвинених країн світу, а саме:

1. Створення соціальних стимулів, зберігаючи соціальні гарантії: соціальна політика має не лише захищати потреби людини, а й створювати можливості для її розвитку;

2. Зміна політики доходів: необхідно створювати високооплачувані робочі місця, ввести прогресивну шкалу оподаткування;

3. Ставка на безперервну освіту: освітня система має змінюватися відповідно до вимог часу і давати знання, яких економіка потребує сьогодні;

4. Збереження здоров'я нації: держава має пропагувати здоровий спосіб життя, сприяти розбудові спортивно-оздоровчої інфраструктури, створювати належні умови праці;

5. Розвиток високих технологій та інновацій: держава повинна зацікавлювати бізнес вкладати кошти в наукові дослідження;

6. Підвищення ефективності традиційних секторів промисловості: локомотивами національного розвитку повинні бути потужні вітчизняні підприємства;

Крім вище названих, також слід віднести накопичення капіталу, здійснення адміністративної реформи, впровадження справді незалежного і справедливого судочинства, проведення виборчої реформи, сприяння інтеграції суспільства, вихід на нові позиції у світовій економіці [2].

Отже, економічна ситуація в Україні сьогодні досить складна і нестабільна. Прогноз на найближчі роки передбачає негативну тенденцію зміни основних економічних показників. Однак численні дослідження показують, що нам є над чим працювати, в результаті чого ми зможемо вийти на гідний рівень розвитку нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт міністерства економічного розвитку та торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>
2. Україна-2014: рік тяжких випробувань. Прогнози-2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/upload/Pidsumky_2014_2015_A4_fnl.pdf

Науковий керівник: Остапенко Тетяна Геннадіївна, кандидат економічних наук, доцент, Національний авіаційний університет

ПЛАНУВАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Головко Тетяна Володимирівна

аспірант, Київський національний торговельно-економічний університет

Планування грошових потоків є ефективним інструментом управління господарською діяльністю підприємства. Якщо підприємство зіштовхується з ситуацією нестачі коштів, воно не в змозі здійснити необхідні платежі, тобто стає неплатоспроможним. Грошові потоки – це кровоносна система бізнесу, особливо новостворених та малих підприємств.

Діяльність будь-якого підприємства генерує відповідні вхідні та вихідні грошові потоки, що впливають на кінцеві результати фінансово-господарської діяльності, стабільність підприємства на ринку та перспективи розвитку[1].

Основними причинами важливості планування грошових потоків підприємства є:

- необхідність оцінки загального фінансового стану підприємства та формування розуміння перспектив його розвитку;
- виявлення потреби у фінансуванні господарської діяльності та можливих джерел залучення фінансових ресурсів;
- необхідність попереднього виявлення потенціальної нестачі грошових коштів та зменшення касових розривів;
- переконання в наявності у підприємства можливості сплати рахунків постачальникам, оскільки в разі неотримання коштів, постачальники можуть припинити поставку товарів, як наслідок робота підприємства буде паралізована, воно не зможе задовольнити своїх клієнтів і ризикує їх втратити;
- виявлення можливих проблем у надходженні розрахунків від клієнтів – підготовка прогнозу дозволяє проаналізувати динаміку розрахунків та здійснити їх ранжування;
- здійснення контролю за фінансово-господарською діяльністю підприємства, що є необхідним елементом управління підприємством та покликане, зокрема відслідковувати зміни «план-факт» і відповідно вживати необхідних оптимізаційних заходів.

Недостатня увага до планування грошових потоків може призвести до погіршення фінансового стану підприємства, підвищення ризикованості його фінансово-господарської діяльності, а також втрати потенційних можливостей розвитку.

Для створення ефективною та реалістичною моделі управління фінансами підприємства важливим є обрання такої моделі управління та

планування грошових потоків, яка б забезпечувала досягнення підприємством встановлених цілей [2].

Здійснення постійного процесу планування грошових потоків покликане забезпечити досягнення підприємством мети його функціонування, реалізацію встановлених завдань та досягнення цільових показників діяльності.

Отже, планування грошових потоків підприємства покликане забезпечити його ефективний розвиток та функціонування, фінансову стабільність та рівновагу, необхідний рівень платоспроможності, виявити джерела та резерви зростання, підвищити рівень фінансової і виробничої гнучкості господарської діяльності, знизити ризики діяльності та попередити можливі кризові явища.

Список використаних джерел:

1. Сташук О. В. Грошові потоки підприємства: суть та необхідність управління / О. В. Сташук, А. М. Хандучка // Молодий вчений. - 2014. - № 6(2). - С. 45-47.
2. Федішин М. П. Актуальні аспекти планування грошових потоків підприємств в сучасних умовах господарювання / М. П. Федішин // Економіка. Фінанси. Право. - 2013. - № 3. - С. 26-28.

СУТНІСТЬ ТА СТРАТЕГІЧНЕ СПРЯМУВАННЯ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ЯК НАПРЯМКУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРЮВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Зейналова Тетяна Василівна

Луцький національний технічний університет

Сучасні умови господарювання, які характеризує зростання складності виробничих процесів, поглиблення залежності від змін попиту на продукцію товаровиробників, необхідність здійснення стратегічного планування та розробки стратегій розвитку, вимагають формування й реалізації напрямів підвищення ефективності господарювання підприємств. За таких обставин зростає необхідність у диверсифікації виробництва та розробці на цій основі відповідних стратегій.

Поняття «диверсифікація» не має однозначного визначення. Так, Скоробогатов М. М. зазначає, що «диверсифікація – це одночасний розвиток декількох або багатьох не взаємопов'язаних технологічних видів виробництва або обслуговування, розширення асортименту виробництва або послуг» [2, с. 18]. На відміну від попереднього дослідника, Слава С. С. у своїй роботі дає таке визначення: «диверсифікація – це розширення

номенклатури товарів (послуг) підприємства за рахунок споріднених чи нових, які можуть виготовлятися і збуватися з використанням існуючого потенціалу, а також розвиток діяльності фірми, в абсолютно нових для неї галузях» [3, с. 109]. Незважаючи на певну відмінність у підходах до визначення, більшість дослідників пов'язують диверсифікацію саме з переходом до мульти-виробництва з широким асортиментом продукції.

Уточнюючи думки вчених, вважаємо, що диверсифікація – це поширення господарської діяльності на нові сфери з метою перерозподілу ризиків, які виникають в процесі такого господарювання шляхом розробки та реалізації відповідної стратегії.

Диверсифікація існує у двох основних формах [3, с. 109]:

- розширення асортименту товарів, організація випуску нових видів продукції в межах «власної» галузі, тобто збільшення числа модифікацій певного виду товару, які задовольняють попит окремих груп споживачів;
- вихід за межі основного виду діяльності, проникнення в нові галузі та сфери господарства.

Проте розвиток господарської діяльності, зміни зовнішнього середовища, зростання його невизначеності, розвиток підприємництва й у тому числі, міжнародного, може призводити до появи нових форм, зокрема, трансакційної.

В сучасних умовах господарювання підприємство повинне швидко реагувати на зміни умов зовнішнього середовища та ефективно об'єднувати різні напрямки діяльності задля посилення конкурентної позиції. Така ситуація вимагає переходу до стратегічного планування.

Стратегія підприємства – це стала послідовність дій, яка забезпечує максимально ефективне функціонування підприємства та дозволяє найбільш доцільно використовувати його сильні сторони. Будь-яка стратегія завжди має індивідуальний характер, оскільки вона формується і впроваджується під впливом чинників внутрішнього та зовнішнього середовища для конкретного підприємства. Але всі стратегії можна об'єднати у наступні групи: стратегії концентрованого зростання, стратегії інтегрованого зростання, стратегії стабілізації, стратегії реструктуризації, стратегії диверсифікованого зростання та стратегії скорочення.

Окремо слід виділити стратегію диверсифікації, оскільки її застосування, на думку Скоробогатова М. М., дає змогу «підвищити ефективність діяльності підприємства не лише на сьогодні та в найближчому майбутньому, але й на тривалу перспективу» [2, с. 18].

У сучасній літературі розрізняють наступні види стратегій диверсифікації: вертикальна (концентрична), горизонтальна та конгломеративна диверсифікація.

Стратегія вертикальної диверсифікації передбачає виробництво підприємством нових видів продукції, які в технологічному та маркетинговому відношеннях пов'язані з товарами, що вже випускаються.

Стратегія горизонтальної диверсифікації передбачає освоєння нових сфер господарської діяльності, які б задовольняли потреби вже наявної клієнтської бази підприємства.

Стратегія конгломератної диверсифікації передбачає розширення діяльності за рахунок освоєння нетипових для цього підприємства видів діяльності, що потребує застосування нових технологій та нових споживачів.

Внаслідок впровадження будь-якої зі стратегій диверсифікації підприємство в першу чергу передбачає збільшення прибутку. У випадку впровадження вертикальної стратегії диверсифікації зростання доходу очікується за рахунок переносу постійних та умовно-постійних витрат на більшу кількість продукції. У випадку впровадження горизонтальної стратегії диверсифікації збільшення прибутку можливе за рахунок збільшення частки ринку та незначних витрат на освоєння споріднених видів бізнесу. Впровадження стратегії конгломеративної диверсифікації вимагає значних затрат, проте за рахунок розширення сфер бізнесу та збільшення кількості нових споживачів очікується і збільшення прибутку. Дану стратегію зазвичай використовують лише потужні підприємства.

Найоптимальнішою вважається горизонтальна диверсифікація, оскільки її впровадження дозволяє вийти на нові ринки з мінімальними маркетинговими витратами.

Проте вибір стратегії не може визначатись лише якимось одним із факторів, адже слід приймати до уваги технологічний, маркетинговий, ринковий, споживацький та інші фактори впливу. Відтак, і масштаби діяльності, і навіть форма власності суб'єкта господарювання можуть визначати вибір стратегії диверсифікації.

Разом з тим, вирішувати проблеми диверсифікації доцільно, враховуючи наявний стан в економіці та розвиток інноваційних процесів [1].

Саме тому, пропонуємо стратегії диверсифікації доповнити таким видом як стратегія комплексної диверсифікації, яка буде уособлювати в собі напрямки диверсифікації узагальнених вище стратегій – вертикальної, горизонтальної та конгломеративної та може використовуватись підприємствами, яким притаманний такий тип організаційної структури як наприклад, стратегія єдиного бізнесу чи матричний. Це буде призводити до зростання ефективності господарювання у довгостроковому періоді.

Отже, диверсифікація – це багатозначний термін, який може охоплювати розширення асортименту продукції підприємства, впровадження нових видів виробництва, частково пов'язаних з основною діяльністю, а також освоєння нових сфер бізнесу з метою перерозподілу ризиків, які виникають в процесі такого господарювання шляхом розробки та реалізації відповідної стратегії, а також підвищення ефективності господарювання та посилення конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Кривов'язюк І. В. Криза та інноваційна діяльність промислових підприємств України / Кривов'язюк І. В. // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 9 (159). – С. 218-223.
2. Скоробогатов М. М. Диверсифікація як один із шляхів підвищення ефективності діяльності підприємств у сучасних умовах / М. М. Скоробогатов, О. І. Куцєрубова // Економічний вісник Донбасу. – 2011. – № 3 (25). – С. 18-21.
3. Слава С. С. Диверсифікація як ефективний механізм забезпечення розвитку підприємства / С. С. Слава, В. В. Галагурич // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. – 2014. – Вип. 1 (42). – С. 109-111.

Науковий керівник: Кривов'язюк Ігор Володимирович, професор, Луцький національний технічний університет

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ

Клюс Юлія Ігорівна

кандидат економічних наук, доцент Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, м. Северодонецьк, Україна

Існує велика кількість методологічних підходів до управління інформаційними потоками, потоками інновацій, проте вони відображають лише окремі сторони знань і операцій, що з ними проводять [2].

Автор виділяє п'ять підходів до управління інноваціями: науково-технічний, економічний, організаційний, корпоративний і синтетичний (табл. 1).

Класифікація підходів до управління інноваціями

№ п/п	Методологічний підхід	Школи
1	Науково-технічний	Системна
		Картографічна
		Просторова
2	Економічний	Комерційна
3	Організаційний	Організаційна
		Процесна
4	Корпоративний	Картографічна , стратегічна
5	Синтетичний	Пізнавально-технологічна
		Екологічна
		Таксономічна
		Емпірична
		Ресурсна

Науково-технічний підхід передбачає дослідження технології перетворення і передачі інновацій, причому ці технології можуть використовувати як комп'ютерно-мережеві засоби, так і інші.

Економічний підхід розглядає інновації як актив або товар і, отже, досліджує питання комерційної захисту та використання інновацій як інтелектуальної власності організації, а також реалізацію знань через ринки інновацій [4].

Організаційний підхід досліджує знання як інтелектуальний ресурс організації, виявляє організаційні умови управління ними.

Корпоративний підхід формує організаційні умови управління інноваціями на рівні суб'єкта господарювання.

Синтетичний підхід формується в даний час, тому що він полягає в синтезі наведених вище підходів [1].

Таким чином, управління інноваціями стає і новим видом управлінської діяльності, що охоплює рішення та дії з виявлення, відбору, синтезу, узагальнення, зберігання і розповсюдження знань. До цього ж відноситься надання знань споживчого характеру з тим, щоб вони представляли собою необхідну і доступну для користувачів інформацію. Важливо також створювати інтерактивне навчальне оточення, що дозволяє обмінюватися інноваціями та інформацією.

Список використаних джерел:

1. Горник В. Концепція та система управління інноваційним розвитком промисловості України / В. Горник // Вісник НАДУ. – 2012. – № 4. – С. 168–174.
2. Дацій О. Формування моделі інноваційно активних підприємств / О. Дацій // Вісник НАДУ. – 2012. – № 4. – С. 174–179.
3. Инновационный менеджмент: Учеб. пособие / Под ред. Л.Н. Оголевой. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 238 с.
4. Туленков Н. В. Особенности государственного управления в переходном обществе / Н. В. Туленков // Економіка та держава. – 2005. – № 2. – С. 12–14.

ТВОРЧИСТЬ МОЛОДІ ЯК ФАКТОР ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Петіна Олександра Миколаївна

аспірант, Кіровоградський національний технічний університет

Ключовим фактором переходу до інноваційного типу розвитку економіки є наявний інтелектуальний потенціал. Формування інноваційної економіки означає перетворення інтелекту, творчого потенціалу людини в провідний показник економічного зростання і національної конкурентоспроможності. Актуальним є створення такої економіки, яка виробляє унікальне знання, нові продукти і технології. А це неможливо без приведення системи освіти і виховання молодого покоління у відповідність до викликів сучасності.

Зараз в Україні формуються запити на професіоналів з високою здатністю до навчання, які швидко засвоюють нові знання, які вміють оцінювати ризики і приймати рішення в умовах високої невизначеності. Підвищується попит на працівників, що здатні комплексно підходити до вирішення нетривіальних завдань. Особливо затребуваними стають творчі особистості, які вміють бачити, ставити і вільно вирішувати завдання, що виникають перед суспільством.

Не можна не зважати на те, що особливості інноваційної праці потребують специфічних якостей, притаманних працівникам цієї сфери. Результати праці інноваторів залежать від їх здатності до творчої діяльності, необхідного рівня здоров'я, освіти, кваліфікації, професіоналізму, готовності до оновлення знань, до творчого спілкування з колегами, наявності відповідних ціннісних орієнтацій, що дозволяють переходити від локальних та емпіричних оцінок до всебічної системної оцінки зовнішніх і внутрішніх чинників, прагнути до розв'язання

складних завдань, досягнення вагомих результатів [1, с. 44]. Саме такі якості, на наш погляд, притаманні молодим людям.

Саме в молодіжному середовищі є високий потенціал творчої активності, який може реалізовуватися у вигляді потенційно успішних науково-дослідних і науково-технічних розробок; формується кадровий потенціал, що забезпечує сталий розвиток, як самих інноваційних проектів, так і інноваційної інфраструктури в цілому. Не враховуючи механізми і форми залучення молоді в науково-технічну, дослідну та інноваційну діяльність ми ризикуємо втратити з уваги процес формування і розвитку необхідних передумов для подальшої появи успішних інноваційних проектів в країні.

Творчість є одним з найважливіших компонентів інтелектуального потенціалу. На даний момент фахівцями в галузі філософії, психології, соціології, економіки активно ведуться дослідження концепцій творчого потенціалу. З нашої точки зору, творчий потенціал молоді – це показник можливостей молоді реалізувати себе в професійному, соціальному і особистісному плані з використанням своїх творчих здібностей. Наявність творчого потенціалу є джерелом резервних можливостей для досягнення професійного та особистісного зростання молоді. Тому, творча і дослідницька поведінка є найважливішим інструментом розвитку інноваційного потенціалу молоді.

Повністю згодні з Л. П. Марчук, яка вважає що творчість забезпечує створення необхідних умов для дифузії інновацій [2, с. 361].

Як зазначає О. М. Майсюра, в наш час творчість доцільно розглядати як розвиток працівника та забезпечення його самореалізації, що має не менше значення, ніж створення нового продукту [3, с. 179]. Власне дослідження творчості відображає процес саморозвитку та утвердження особистості під час створення нового. А це рух і наближення до нового інтелектуального суспільства, яке приходить на зміну індустріальному. Використовуючи творчий підхід до праці, людина виходить за межі традиційного поняття праці та отримує, крім матеріальної винагороди, і власне задоволення.

Доцільно розглянути таке поняття як обдарованість, що досить часто ототожнюється з інтелектуальними здібностями. На думку фахівців, під обдарованістю слід розуміти системну якість особистості, що розвивається протягом життя, яка визначає можливість досягнення більш високих результатів в одному або декількох видах діяльності порівняно з іншими людьми. Розвиток обдарованості – це, як правило, результат складної взаємодії багатьох факторів: спадковості, соціального середовища, яка освоюється різноманітною діяльністю, а також психологічні механізми саморозвитку особистості, що лежать в основі формування та реалізації індивідуального обдарування [4, с. 44–45].

У зв'язку з тим, що не існує єдиного визначення обдарованості, на практиці частіше використовують набір характеристик, які включають в себе дане поняття. Наприклад, Комісія з освіти Гонконгу в 1990 р. прийняла характеристики обдарованості, які раніше були схвалені Конгресом США. Ці характеристики включають: загальні інтелектуальні здібності; специфічні академічні навички; креативне і продуктивне мислення; лідерські здібності; здібності в галузі образотворчого та виконавського мистецтва.

Поділяємо думку А. М. Матюшкіна, що виділяє такі основні фактори, що становлять єдину структуру обдарованості: домінуюча роль пізнавальної мотивації; дослідницька творча активність, що проявляється у відкритті нового, прийнятті оригінальних рішень; можливість прогнозування; здатність до створення ідеальних еталонів, які допомагають формуванню високих естетичних, моральних та інтелектуальних оцінок [5, с. 150].

Сучасною наукою у багатьох представників молоді відзначається наявність потенційних передумов до досягнень у різних видах діяльності, проте дійсно неабияких результатів досягає незначне число. Успішний розвиток обдарованої особистості залежить не тільки від можливостей системи освіти, а й від умов, які сприяють формуванню мотивації діяльності і системи цінностей, що утворюють основу становлення обдарованої особистості.

Відтак творчий, інноваційний спосіб життя, талант і здібності молодих людей повинні стати найголовнішими умовами для їхнього суспільного визнання, матеріального благополуччя, кар'єрного і підприємницького успіху.

Таким чином, творчість має безпосередній вплив на життєдіяльність молоді і її розвиток має стати важливою частиною роботи навчальних закладів різного профілю. Для активізації робіт по залученню молоді в творчу діяльність необхідно використання освітніми установами інноваційних та творчо-пошукових форм робіт, які розвивають творчу та інтелектуальну активність, лідерські задатки і ораторські здібності (дискусії, ділові ігри, лабораторні експерименти, наукові товариства, інтелектуальні клуби, профільні табори для обдарованих дітей). Також необхідні додаткові інструменти реалізації інноваційного потенціалу молоді, так як розвиток проектно-науково-технічної діяльності молоді дозволить вирішити цілий спектр сучасних соціально-економічних проблем, що стосуються розвитку виробничого сектора економіки, конкурентоспроможності товарів вітчизняного виробництва, низького рівня платоспроможного попиту, диспропорцій ринку праці, проблем екології і т. д.

Список використаних джерел:

1. Інноваційна праця: діагностика проблем, важелі активізації: монографія / М. В. Семикіна, С. Р. Пасека та ін. / за наук. ред. д-ра екон. наук., проф. М. В. Семикіної. – Черкаси: Видавництво «МАКЛАУТ», 2012. – 320 с.
2. Марчук Л. П. Механізм управління творчою активністю персоналу підприємства як засіб інноваційної трансформації виробництва / Л. П. Марчук // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 1. – С. 359–367.
3. Майсюра О. М. Формування кадрів інноваційного типу – нової генерації трудового потенціалу країни / О. М. Майсюра // Актуальні проблеми економіки: Науковий економічний журнал. – 2010/2. – № 11. – С. 173–180.
4. Ананьев Б. Г. Избранные психологические труды: В 2-х т. Т. 1 / Под ред. А. А. Бодалева Б. Ф. Ломова. – М.: Педагогика, 1980. – 230 с.
5. Матюшкин А. М. Творча обдарованість // Суспільні рухи і соціальна активність молоді / Матеріали Всесоюзної наукової конференції "Людина у системі загальнонаукових відносин". – М., 1991. – С.149–159.

ЕВОЛЮЦІЯ СТРАХОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Чубінський Максим Анатолійович

аспірант Національної академії управління, м. Київ, Україна

Страхове забезпечення безпеки дорожнього руху у світовій практиці має досить багату історію. Зокрема, 1 лютого 1898 року, уже через три роки після того, як в 1895 році в США винайшли автомобіль, американець Трумен Мартін застрахував першу машину в американській страховій компанії «Travelers Insurance Company». Він заплатив \$12,25 за поліс зі страховою сумою \$500. Ціна поліса була досить значною, але страхувальника можна зрозуміти: автомобіль у ті часи був розкішшю. Його могли собі дозволити кілька тисяч осіб на всю країну, а коней було більше ніж 20 млн. голів. Саме зіткнення із цим численним «гузовим транспортом» і побоювався Мартін Трумен [1]. Після цього випадку у США спостерігалися продажі аналогічних страхових полісів, але широкого поширення вони не знаходили.

Наприкінці XIX ст. страхові поліси англійських страховиків, як правило, поєднували страховий захист учасників дорожнього руху: автомобіля і водія від пошкоджень внаслідок ДТП, а також від цивільно-правової відповідальності. Проте пізніше виявилось, що застосування класичної формули страхового захисту водіїв від цивільно-правової відповідальності найменшою мірою відповідало інтересам жертв ДТП, оскільки страхові відносини укладалися між безпосередніми учасниками –

страховиком та страхувальником, і страхове відшкодування отримувала особа, яка заподіяла шкоду. Проте це не надавало гарантій того, що страхувальник, отримавши страхову суму, сплатить її потерпілій особі. Оскільки таких ситуацій в історії страхування траплялося чимало, то подібний підхід не знаходив підтримки в суспільстві, оскільки недостатньо враховував інтереси жертв ДТП. Тому спеціалісти почали шукати таке правове вирішення даної ситуації, яке не дозволяло б ухилятися від відповідальності будь-кому винуватців ДТП [2, с. 19].

Важливою проблемою, що привертала увагу владних структур розвинених країн світу в першій половині ХХ століття, був розвиток автомобільного транспорту. У міру того, як ціни на автотранспорт ставали все доступнішими, а їх кількість збільшувалась, питання відшкодування заподіяної в результаті ДТП шкоди ставало дедалі актуальним. Необхідно було передбачити компенсацію потерпілим особам, кількість яких постійно зростала. Крім цього, водіїв теж необхідно було захистити від відповідальності, яка зростала й загрожувала їхньому добробуту: вони були зобов'язані компенсувати нанесену шкоду, залишаючись надалі платоспроможними. Держава повинна була піклуватися про це також [3, с. 145].

Усе змінили 20-і роки ХХ ст., коли ввімкнувся конвеєр Генрі Форда. Реальна небезпека, що виникла у зв'язку з різким збільшенням кількості автотранспорту на дорогах, зажадала певного страхування на випадок нанесення шкоди. Тоді й народилася ідея страхування цивільної відповідальності власників автотранспорту, крім уже існуючого добровільного страхування автомобілів.

Першопрохідником у даному страхуванні став штат Массачусетс. В 1925 році цей штат уперше запровадив обов'язкове страхування цивільної відповідальності водіїв автотранспорту. Його прикладу незабаром пішли інші штати США.

Із числа європейських країн Данія, Фінляндія й Норвегія перші в 1927 році запровадили обов'язкове страхування цивільної відповідальності автовласників. У 1930 році їх приклад наслідувала Англія, в 1932 році - Люксембург, в 1934 році - Ірландія, в 1935 році - Чехословаччина, в 1939 році - Німеччина. У Франції й Бельгії обов'язкове страхування цивільної відповідальності уведено лише в 50-х роках, ще пізніше - в Італії [4, с. 23].

На інших континентах першими ввели цей вид страхування: Бірма в 1934 році, Індія в 1939 році, Південна Африка в 1942 році, Гонконг, Шрі-Ланка й Уганда в 1951 році.

Особливістю страхування цивільної відповідальності, на відміну від інших видів страхування, є захист не тільки інтересів страхувальника, але й, насамперед, потерпелої особи. Тому найчастіше воно передбачено національним законодавством в обов'язковій формі [5, с. 26].

На сьогодні з європейських держав не має жодної, яка б не ввела обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Натомість є країни, де відсутній відповідний страховий захист потерпілих внаслідок ДТП. Наприклад, в Азії - це Ліван, Північна Корея, Таджикистан, Туркменістан, Ємен, в Америці - Еквадор, Нікарагуа, Гренада, в Африці - Сомалі, Гамбія, Гвінея, Гвінея-Бісау, Ліберія, Мозамбік, Сьєрра Ліоні, Екваторіальна Гвінея [6].

У США страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів повністю віддано на відкуп штатам, які можуть встановлювати власні вимоги. У їх більшості діє система страхування, аналогічна європейській, тобто обов'язкове страхування цивільної відповідальності на випадок заподіяння шкоди здоров'ю або майну третіх осіб. Хоча є і виключення - наприклад, в штаті Нью-Гемпшир обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів не потрібне, а в одному з найстаріших штатів країни - Вірджинії - замість відповідного страхування можна заплатити в бюджет суму \$500, що дозволяє зареєструвати машину без наявності страхового поліса. Проте в штаті Північна Кароліна водійські права взагалі неможливо отримати без обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів [7].

У США існує дві прямо протилежні моделі, що відповідають на питання про те, хто повинен відшкодувати шкоду в разі інциденту. Згідно «моделі стадіону» (ballpark model), що практикується в Нью-Гемпширі, кожен повинен бути «сам за себе». Тобто що б не трапилося, всі витрати, пов'язані з відновленням здоров'я або майна, буде нести потерпілий, навіть якщо в події немає його провини. Ідею подали поширені в країні бейсбольні стадіони, де відвідувачі часто отримують травми від бейсбольних м'ячів і де адміністрація ніякої відповідальності за це не несе.

Навпаки, «модель Діснейленду» (Disneyland model) зобов'язує відшкодувати шкоду, заподіяну третім особам, саме винуватців ДТП. Своєю назвою модель зобов'язана парку розваг Діснейленд, де керівництво несе відповідальність за будь-який нещасний випадок, що стався з відвідувачами. Найвищим проявом цієї моделі є ідея віддати обов'язок реєструвати машини (видавати їм номери) саме страховим компаніям, які одночасно мають і страхувати їх. Зараз видачею автомобільних номерів займаються владні структури кожного штату.

В Японії обов'язкове страхування автоцивільної відповідальності істотно відрізняється від Європи. Відповідальність водія страхується виключно в плані відшкодування потепілому заподіяної шкоди здоров'ю та життю, тобто збиток майну потерпілого страховою компанією не відшкодовується і всі ремонтні роботи оплачуються винуватцем ДТП.

Причому, страхові виплати будуть здійснені всім потерпілим внаслідок ДТП особам, крім винного водія, його родичів і власника автомобіля, яким керував винний. Тобто, якщо, наприклад, за кермом сидів батько, а син був пасажиром, ні той, ні інший у разі отримання травм, страхових виплат не отримають. Ще одна особливість японської "автоцивілки" - вартість страхових внесків фіксована Законом "Про автоцивільну відповідальність" і єдина для всіх, тобто ніяких коефіцієнтів за потужність, вік, безаварійність та інше не існує. Законом визначено також строк договору, що може становити 12, 13, 24, 25, 36 або 37 місяців [8].

Отже, еволюція страхового забезпечення безпеки дорожнього руху пов'язана переважно із запровадженням обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. У різних країнах це здійснювалось як соціальна міра, спрямована на створення фінансових гарантій відшкодування шкоди, заподіяної власниками транспортних засобів третім особам.

Список використаних джерел:

1. История страхования / Ваше страхование // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.insure.ru/articles/istoriya-osago>.
2. Нескороджена Л. Л. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів в Україні: історичний аспект // Юриспруденція: теорія і практика. – 2007. – №3. – С.19-24.
3. Бондар О. В., Залетов О. М., Фурсевич П. П. Обов'язкове страхування – К.: Міжнародна агенція „Бізон”, 2005. – 496 с.
4. Шевчук В. А. Страхование гражданской ответственности владельцев автотранспортных средств – М.: Издательский центр "Анкил", 4.1998.– 80с.
5. Мельникова Людмила Николаевна. Проблемы страхования гражданской ответственности владельцев транспортных средств : Дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 Москва, 2006. -197 с.
6. Если случилась авария... // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.klaxon.ru/archivepaper/StatNum.php?ELEMENT_ID=6565
7. Страхование в США// [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://foreignavtostrax.ru/usa-insurance>
8. Обязательное страхование автомобилей в Японии // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.osagovrn.ru/avtostrakhovanie-zarubezhom/obyazatelnoe-strakhovanie-avtomobilei-v-yaponii>

МЕТОДИ ОЦІНКИ РІВНЯ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ

Гаєвська Анастасія Олегівна

магістр, ПВНЗ «Європейський Університет»

Проблема досягнення ефекту мотивації праці є актуальною не лише для країн з перехідною економікою, вона у всьому світі турбує прогресивних вчених і політиків, керівників підприємств і менеджерів. Економічний ефект мотивації в умовах загострення конкуренції стає дуже важливим: зростання заробітної плати, яке відбувається відповідно зростанню продуктивності праці, або дещо випереджає її, створює сприятливі стимули до пошуку найпередовіших переваг в конкуренції. [1]

Безперечно, ефект мотивації праці має економічні і соціальні виміри. Тому постає питання щодо визначення основних критеріїв оцінки їх ефективності.

Для того щоб мотиваційний процес був керованим, необхідно створити певні передумови. По-перше, треба мати повну й достовірну інформацію про об'єкт управління. По-друге, постійно мати уявлення про стан і динаміку мотиваційної спрямованості персоналу. По-третє, ретельно стежити за соціально-економічними наслідками управлінських рішень і вміти їх прогнозувати. [2]

У 1946 р. в одній з американських фірм провели опитування робітників, яких просили ранжирувати в порядку першості десять видів винагороди за роботу. В кінцевому підсумку однією з найважливіших винагород для робітників було: повне визнання та адекватна оцінка виконаної роботи, потім йшла мова про достойну заробітну платню, а на останок сприятливі умови праці.

Схоже опитування, проведене наприкінці 80-х років, засвідчило, що в ієрархії мотивів робітників сталися суттєві зміни, а зазначені мотиви вже розмістилися в іншій послідовності. Тепер для робітників було важливим вже цікава робота, пізніше просування по службі та в кінці кінців співчутливе ставлення з боку менеджерів (інтерес до особистих проблем робітників, бажання допомогти).

Зміни в ієрархії мотивів сталися під впливом підвищення рівня життя, зростання професійно-кваліфікаційного рівня робітників та їхньої орієнтації на потреби вищого рівня. Одночасно з опитуванням робітників провели аналогічне за змістом опитування майстрів у тій самій фірмі. Але їх просили проранжирувати за мірою важливості потреби своїх підлеглих. Цікаво, що як у 40-ві, так і в 80-ті роки оцінки майстрами значущості потреб своїх підлеглих були абсолютно однаковими. На їхню думку

найважливішою винагородою була добра оплата, потім цікава робота, а на останок почуття належності до справ фірми.

Це свідчить, що майстри просто не мають достовірного уявлення про ієрархію потреб підлеглих. Безумовно, оплата праці є основним джерелом доходів робітників фірм і підприємств, тож вона є основним мотиваційним фактором підвищення ефективності діяльності працівників. Але як показало дослідження, грошові стимули є далеко не єдиним чинником, що визначає трудову мотивацію. На мою думку, необхідний комплексний підхід, який би формував мотивуюче організаційне середовище. Тобто необхідно створити такі умови на підприємстві, які б максимально сприяли підвищенню трудової мотивації працівників.

Помилкою, переважно, більшості підприємств є те, що керівництво приділяє високу увагу саме матеріальній мотивації, але в той же час, забуває про стимулювання моральних потреб підлеглих, таких як підтримання командного духу у відділах та покращення робочого місця. Варто звернути увагу на це.

Таким чином, в процесі дослідження встановлено, що важливим аспектом в оцінці ефективності мотивації є оцінка персоналу. Зазвичай оцінка персоналу виконує орієнтуючу і мотивуючі функції. Орієнтуюча функція полягає в тому, що кожний працівник за допомогою суспільної оцінки та самооцінки усвідомлює свою поведінку, одержує можливість визначати напрями і способи подальшої діяльності.

Мотивуюча функція виявляється в тім, що вона, породжуючи в працівника переживання успіху чи невдачі і підтверджуючи правильність або помилковість поведінки, спонукає його до діяльності в позитивному напрямку.[4]

Список використаних джерел:

1. Мудра О.В.«Визначення соціально - економічної ефективності комплексної системи мотивації персоналу».[Електронний ресурс] -Режим доступу: <http://intkonf.org/mudra-ov-viznachennya-sotsialno-ekonomichnoyi-efektivnosti-kompleksnoyi-sistemi-motivatsiyi-personalu/>
2. Малий Б.М. «Вдосконалення системи управління персоналом організації».[Електронний ресурс] -Режим доступу: <http://topref.ru>
3. Чижов Н.А. «Персонал підприємства».[Електронний ресурс] -Режим доступу:<http://revolution.allbest.ru>
4. Богданов Ю.М. «Методи оцінки ефективності мотивації в управлінні персоналом». [Електронний ресурс] -Режим доступу:<http://www.managerhelp.org/hoks-491-3.html>

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ СИСТЕМИ САПР НА ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Коник Олена Андріївна

студентка Національного університету «Львівська політехніка»

Розвиток сучасної економіки є вкрай нестабільним і непередбачуваним. Він пов'язаний із війною в країні і витратами, що її супроводжують, зниженням платоспроможності населення, на світовій арені – уповільненням розвитку економіки, стрибками цін на світових ринках, банкрутством великих світових банків тощо. Це чинить чималий вплив на виробничі підприємства країни. Для того, щоб вітчизняне підприємництво змогло вижити, воно повинне здійснити пошук нових способів досягнення світових норм конкурентоспроможності продукції і опанувати їх. Одним із таких способів є впровадження високих технологій (Hi-Tech) в рамках інноваційної діяльності підприємства.

Реорганізація і відродження військово-промислового комплексу України, проєвропейський курс країни, відповідно, і необхідність переорієнтувати виробництво на потреби нових ринків, формують потреб у запровадженні комплексної автоматизації виробничих систем. Адже сучасні підприємства, якщо не будуть випускати продукції вищої якості за нижчу ціну і в коротші терміни, не зможуть існувати в умовах ринкової економіки. Використання сучасних технологій дасть можливість пов'язати між собою проектування і виробництво, що дозволить скоротити час і вартість розробки та випуску продукції. З цією метою і використовують технології автоматизованого проектування.

Система автоматизованого проектування (САПР, CAD), – автоматизована система, що реалізовує інформаційну технологію виконання функцій проектування. Вона являє собою організаційно-технічну систему, призначену для автоматизації процесу проектування, що складається з персоналу і комплексу технічних, програмних та інших засобів автоматизації його діяльності[1].

Здебільшого підприємства використовують в основному креслярські 2D-системи (AutoCAD, T-flex, КОМПАС і т.д.) і недорогі програми для механічної обробки (AlphaCAM, Техтран, ТІГРАС, MasterCAM і т.д.). Програмні пакети об'ємного моделювання через їхню високу вартість, підвищені вимоги до кваліфікації персоналу та складність освоєння застосовуються набагато рідше, хоча завдань, для вирішення яких необхідні саме 3D-системи, стає все більше[2].

Залежно від потреб підприємств виділяють три рівні систем автоматизованого програмування.

Першими САПР є системи двовимірного проектування. Їх застосовують, в основному, замість кульмана. Варто зазначити, що 2D креслення на комп'ютері робити легше, ніж за кульманом, адже програми налаштовуються таким чином, щоб креслити було максимально легко і комфортно. Тут не потрібно стежити за якістю графіки, все виконує комп'ютер. Можна без проблем виконувати креслення будь-якої складності і розмірів (що важливо, коли виконуєш складальні креслення формату A1 і A0).

Наступні САПР – середнього рівня, вони використовуються для 3D моделювання і побудови креслень за 3D моделями. Без сумніву, побачивши 3D модель двигуна можна зрозуміти набагато більше, ніж з креслення, так само як і те, що деталь виконана верстатом з ЧПК згідно 3D моделі буде точнішою, ніж робітником згідно 2D креслення.

Важкі САПР важко назвати просто програмами, вони більш схожі на цілі комплекси програм для великого підприємства. В одній можна виконувати 3D модель деталі (CAD-програма), у другій – випробовувати її на міцність (CAE-програма), в третій – проектувати інструмент для її виготовлення, у четвертій – розробляти керуючу програму для верстатів з ЧПК (CAM-програма). Ну і, звичайно, вартість у них відповідає кількості функцій.

Для більшості компаній за співвідношенням ціна/якість більш оптимальною виглядає категорія середніх САПР, серед яких програма Компас 3D [3].

Розвиток систем автоматизованого проектування може йти двома шляхами – еволюційним і революційним. Свого часу революційний переворот здійснили перші САПР для ПК і системи середнього класу. Сьогодні ринок розвивається еволюційно: розширюються функціональні можливості продуктів, спрощується їх використання. Існує припущення, що скоро знову пройде чергова революція: аналітики вважають, що це відбудеться за умови, якщо постачальники САПР почнуть використовувати для зберігання інженерних даних бази даних SQL-типу замість файлових структур, в результаті чого інженерна інформація стане більш структурованою і легшою в керуванні [4].

Отже, більшість вітчизняних підприємств недооцінюють проектну і конструкторську діяльність, в результаті чого знаходяться у важкій економічній ситуації. Через незадіяність сучасних технологій, підприємства відстають у своєму розвитку і стають нездатними виготовити конкурентоспроможну продукцію, не говорячи про те, щоб правильно дослідити ринок, і, виходить, виявляються неготовими до умов жорсткої конкуренції. У ситуації, що склалася, одним із найбільш ефективних напрямків подальшого розвитку вітчизняної промисловості є підвищення ступеня адаптації і гнучкості підприємств до потреб ринку,

що можна досягнути з допомогою запровадження сучасних САПР, адже саме вони можуть вивести підприємство на новий якісний рівень функціонування.

Список використаних джерел:

1. Основы систем автоматизированного проектирования [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://bourabai.kz/cm/cad.htm>. – Назва з екрана.
2. Центр измерительных технологий и промышленной автоматизации [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://www.automationlabs.ru/index.php/sw/135-2008-06-24-22-10-27>. – Назва з екрана.
3. Учимся создавать чертежи и трехмерные модели [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: http://mysapr.com/pages/1_vidy_sapr.php. – Назва з екрана.
4. Доронин С.В. / Системы автоматизированного проектирования: учеб. пособие / сост. С.В.Доронин. – Хабаровск: Изд-во ДВГУПС, 2014. – 81 с.

Науковий керівник: Сорочак Олег Зіновійович, кандидат технічних наук, доцент Національного університету «Львівська політехніка»

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У МЕНЕДЖМЕНТІ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Островська Ольга Василівна

студентка Національного авіаційного університету

Управління ризиком – це невід'ємна частина загального управління будь-яким підприємством, що прагне вижити і виконати свою місію. Серед всієї сукупності ризиків діяльності підприємства домінуючим ризиком є ризик діяльності персоналу, оскільки трудові ресурси є головними ресурсами діяльності підприємства[2].

Зазначимо, що процес управління кадровими ризиками в загальному вигляді складається з наступних етапів:

- ідентифікація ризиків (визначення потенційних видів кадрових ризиків).
- формалізація кадрових ризиків;
- формування системи методів управління ризиками (розробка конкретних заходів і технологій, що дозволяють мінімізувати рівень кадрових ризиків)[1].

Досліджено, що в умовах ринкової економіки управління людським капіталом – це критичний фактор. В успішному функціонуванні організації важливу роль відіграють знання і інтелектуальна власність, а також зв'язки з постачальниками і покупцями. Тому управління людським капіталом можна порівняти з управлінням матеріальними активами і запасами. Сьогодні більше 80% функціонуючих організацій не відносяться до державного сектору, відповідно, їх діяльність не регламентується чіткими інструкціями в галузі роботи з персоналом і повністю здійснюється за ініціативою власників, акціонерів, які несуть відповідальність за результати діяльності, що зумовлює активізацію ризикових ситуацій. Збереження ключового персоналу – вищих керівників, високопродуктивних маркетологів, кваліфікованих спеціалістів та інших осіб, які приймають важливі рішення – це зона особливого ризику для будь-якої організації.

Визначимо ще один аспект впливу ризиків персоналу на організацію – це втрата «знань» в організації при звільненні працівників, на навчання якого були витрачені кошти у вигляді тренінгів, семінарів, конференцій тощо.

Звичайно, фінансові витрати компанії можна відшкодувати, вказавши завчасно даний пункт в індивідуальному трудовому договорі для працівника чи додатковому договорі на навчання. Однак в межах поняття «знання організації» компанія втрачає, так як нові знання зникають разом з кваліфікованим спеціалістом.

Можна запропонувати наступний варіант мінімізації ризиків втрати інформації і збитків в разі звільнення працівника, який пройшов навчання за рахунок організації.

Кожний співробітник після проходження тренінга чи семінару повинен провести презентацію прослуханого курсу для співробітників свого відділу і написати короткий звіт про курс з точки зору важливості отриманої інформації для організації. Таким чином, це стимулює працівника більш активно брати участь в семінарі, тому що йому буде потрібно донести отриману інформацію своїм колегам.

В результаті проведеного дослідження можна зробити такі висновки, що управлінню ризиками на підприємстві повинна приділятися особлива увага. Оскільки володіючи найбільш сучасними системами управління ризиками персоналу, неможливо запобігти зародженню і розвитку всіх ризиків в організації. Не маючи ефективних програм для оцінки і управління ризиками, в разі негативного розвитку непередбачуваних ситуацій, компанія може зазнати краху.

Список використаних джерел:

1. Куликова Е.Е. Управление рисками: инновационный аспект/ Е.Е. Куликова. –М.: Бератор-Паблишинг, 2010. — 203 с.
2. Старостіна А.О., Кравченко В.А. Ризик-менеджмент: теорія та практика/ А.О.Старостіна. - К.: ІВЦ Видавництво Політехніка, 2004. - 200 с.

Науковий керівник: Остапенко Тетяна Геннадіївна, кандидат економічних наук, доцент, Національний авіаційний університет

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СИСТЕМЕ МЕНЕДЖМЕНТА ПРЕДПРИЯТИЙ

Павленко Юлия Григорьевна

магистр, Европейский университет

"Менеджеры, которые не способны оценить потенциал современной технологии, обязательно окажутся на обочине нашего мира, мира жестокой конкуренции. Это, конечно, не означает, что управляющие обязаны превращаться в технических специалистов, но они должны точно понимать, что может дать то или иное техническое устройство и чего не может." [1]

Особенности современного бизнеса и постоянно изменяющейся среды требуют от руководителей высокого профессионализма в области управления персоналом, навыков использования современных технологий оптимизации человеческого потенциала. Для того, чтобы успешно развивать бизнес, необходимо знать, как создать организационную структуру, т.е. организовать бизнес-процессы и структурировать управление организацией. Соединение возможностей информационных технологий и человеческого потенциала – главное конкурентное преимущество компаний XXI века. [2]

Компания International Business Machines (Ай-Би-Эм), основанная в 1911 году, является мировым лидером на рынке аппаратного и программного обеспечения, а также ИТ-сервисов и консалтинговых услуг. IBM считает, что интегрированная глобальная экономика сегодня открыла новые источники знаний и новые возможности. Предприятия начали развивать свою деятельность и задействовать технологические ресурсы по всему миру. Стремясь использовать растущие возможности, IBM в сотрудничестве со своими клиентами разрабатывает инновационные бизнес-модели и инфраструктуру, которые обеспечили бы предприятиям необходимую гибкость в изменившихся условиях.

Клиентами IBM являются самые разные предприятия – от индивидуальных предпринимателей до крупнейших в мире компаний и государственных структур. Лаборатории IBM давно уже стали уникальным центром исследований, во многом определяющим будущее информационных технологий. И для ответа на вопрос, куда мы движемся и что будет дальше, стоит присмотреться в том числе и к тому, что сегодня рождается в лабораториях IBM.

Уже сегодня есть прототип устройства памяти, который построен на блоках. Принцип, который в него заложен, - это принцип избыточности. Когда вы работаете в Интернете, незаметно, что произошла поломка в какой-то его части. Аналогично, если происходит поломка одного из дисков, то за счет избыточности дискового пространства информация защищается тем, что она хранится на других дисках и в нужный момент извлекается. Если в каком-то модуле этого устройства сломался один, другой или третий чип, за счет избыточности вы этого не заметите. К чему это ведет? К тому, что устройство не нужно будет ремонтировать в течение многих лет. Устройство не будет требовать обслуживания. Именно это IBM называет автономным компьютерингом.

Другая сторона автономных систем - это самоконфигурирование, самозащита, самооптимизация и самовосстановление. Нервная система человека следит за дыханием, пульсом и адреналином крови, и все происходит независимо от нашего мыслительного процесса. Если нужно догнать поезд, то адреналин выплескивается в мышцы ног и кислород быстрее поступает в легкие автоматически, мы же не думаем о том, что нам нужно больше адреналина и кислорода. Этот же принцип сейчас закладывается в разработку новых компьютеров. Прототип устройства памяти, который был показан, практически обладает и свойствами самозащиты, самовосстановления и самооптимизации.

Еще одна интересная разработка - услуга, называемая Web Fontane. Сегодня Интернет развивается семимильными шагами, практически каждый день публикуется порядка 50 миллионов новых страниц текста. Но найти информацию практически невозможно. Если вы наберете слово Linux, то поисковая система Google за одну секунду найдет миллионы ссылок. Как анализировать информацию более доступными методами? Как человеческим языком описать то, что вы хотите найти в этом море информации?

Вот здесь как раз помогает технология Web Fontane, которая родилась на базе вычислительных возможностей суперкомпьютера и программных разработок и позволяет анализировать все многообразие информации на вполне понятном языке. И сегодня она уже используется компаниями, которым, например, интересно проследить за изменением их репутации, анализируя все многообразие информации, существующей в

мире.

Следующее направление исследований связано с виртуализацией вычислений. Как мы используем сегодня те вычислительные мощности, которые стоят у нас на столах? Если учитывать все 24 часа возможной работы, то, по статистике, Intel-системы загружены всего лишь на 5-10%. Существенно больше, на 70-80% загружены мэйнфреймы - и это понятно, они изначально рассчитаны на круглосуточное решение серьезных задач. В результате во всем мире простаивают огромные вычислительные мощности. Естественно, встает вопрос, как эту мощность можно использовать? С помощью технологий виртуализации ресурсов. Один из примеров - это GRID-технологии, когда компьютеры объединяются в единую сеть и совместно используют свободные вычислительные ресурсы друг друга. На сегодняшний день существует уже достаточное количество работающих GRID-сегментов, в том числе есть они и в Украине.

Виртуализация вычислений приводит к тому, что вы не знаете, где реально происходит обработка задачи, которой вы занимаетесь сейчас. И возникает вопрос: а нужен ли вообще компьютер на рабочем столе? Может быть, достаточно терминала и клавиатуры? А вычисления будут производить автономные системы, сами за собой следящие и сами себя восстанавливающие.

Если и дальше продолжить эту мысль, то мы придем к идее ИТ как услуги. Можно предположить, что в будущем не нужно будет даже покупать компьютер. И это, наверно, самая интересная перспектива развития ИТ. Заказчик получает ровно столько рабочих мест, сколько ему надо, платит только за то, что потребляет в данный конкретный момент, и может в любой момент отказаться от этой услуги, не потеряв инвестиций и не заморозив те средства, которые он вложил в покупку компьютеров.

Если посмотреть на развитие компании IBM, то оно подтверждает общую тенденцию. На сегодняшний день услуги составляют 48% оборота компании. Возможно, отсутствие необходимости иметь компьютер дома или на рабочем месте действительно будет реальностью. [4]

Мы вступаем в новую фазу развития корпоративных ИТ, когда глубина стратегического видения становится важнее технического мастерства. ИТ-департамент будущего должен быть подготовлен к функционированию в режиме реального времени в быстро изменяющихся условиях, заставляющих бизнес развиваться, как никогда раньше. [5]

Список использованных источников:

1. Ф. Дж. (Бак) Роджерс. Путь успеха: Как работает корпорация IBM - Азбука, Терра - Книжный клуб 1997. - 256 с.
2. Н.А. Филимонова. Информационные технологии управления персоналом: Учебно-методический комплекс. – Новосибирск: НГУЭУ,

2009. – 147 с.

3. Гэри Хэмел / Gary Hamel. Будущее менеджмента / The Future of Management. Your Coach Digital; Unabridged edition (April 1, 2008) – 23-24 с.

4. Перспективы развития информационных технологий. Вести из лабораторий IBM/ Intelligent Enterprise. [Электронный ресурс] Спецвыпуск 6, 2012: Концепции и технологии.

5. Будущее ИТ менеджмента по мнению ИТ-скептика. [Электронный ресурс] Смарт сорсинг. Теория: методики и стандарты

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НА ПРИКЛАДІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ЕНЕЙ МОТОРС»

Стеблій Віталій Віталійович

студент, Національний авіаційний університет

В сучасних умовах глобалізації та посиленій конкуренції як з боку міжнародних так і національних підприємств, важливим є пошук нових та вдосконалення існуючих способів управління підприємством. Адже саме пошук нового є тією рушійною силою, яка допомагає підприємству залишатися на певному рівні та безперервно розвиватися. Цілком очевидно, що рух вперед можливий лише за умов впровадження сучасних методів управління, які дозволяють істотно підвищити рентабельність виробничо-господарської діяльності; впровадити нові технології; вийти на експортні ринки; привести у відповідність міжнародним стандартам споживчі властивості та якість продукції і т.д.

Було досліджено підприємство ТОВ «Еней Моторс», яке у своїх багаторічній діяльності чимало разів стикалося з ситуаціями, коли необхідно було докорінно змінити систему управління підприємством. Тому були поставлені такі основні вимоги щодо діяльності ТОВ «Еней Моторс»:

- відповідати функціональному змісту процесу управління підприємством;
- мати в своєму складі органи для зв'язку з вищими рівнями управління;
- забезпечувати постійний прогресивний та безперервний розвиток керованого об'єкта та пошук нових джерел для удосконалення діяльності;
- володіти внутрішнім потенціалом для сприйняття та використання новітніх досягнень науки і практики управління.

Було визначено, що головними акцентом зосередження уваги підприємства повинні стати такі напрямки вдосконалення структури системи управління:

1) раціоналізувати управління (укрупнення підрозділів, більш чітке розмежування прав, обов'язків і відповідальності між різними ланками управління, налагодження механізмів щодо функціональної взаємодії, підвищення оперативності та гнучкості в роботі управлінського апарату, вдосконалення методів управління);

2) знайти правильне поєднання централізації і децентралізації функцій управління:

- проаналізувати спеціалізацію служб і відділів на виконанні обмеженого кола завдань, раціонального розподілу функцій, усунення дублювання (важливий резерв вдосконалення структур управління підприємствами);

- розробити критеріїв і показники для визначення економічної ефективності системи управління в цілому і структур апарату управління.

Визначено, що задля забезпечення відповідності системи управління вимогам бізнесу та подальшого динамічного зростання виробничо-економічних показників пропонується впровадити на ТОВ «Еней Моторс» заходи щодо оптимізації бізнес-процесів підприємства, зробити оцінку ефективності використання ресурсів та встановити відповідальність кожної ланки за прийняті рішення.

Таким чином, розвиток будь-якого підприємства вимагає динамічного і постійного вдосконалення системи управління, породжує потребу в раціоналізації. Правильна система управління допоможе підприємству вчасно вирішувати проблеми, які виникають та якісно виконувати поставлені завдання.

Список використаних джерел:

1. Іванілов О.С. Економіка підприємства / Іванілов О.С. – К. : ЦУЛ, 2009 – 728 с.
2. Мостенська Т.Л., Луцький М.Г., Ільєнко О.В., Новак В.О. Менеджмент. Підручник. – 2-ге видання.- К.: Кондор-Видавництво, 2012. – 758с.
3. Організація бізнесу. Менеджмент підприємницької діяльності : посіб. / О.М.Скібіцький, В. В. Матвеєв, Л. І. Скібіцька. –К. : Кондор, 2011.– 912 с.

Науковий керівник: Остапенко Тетяна Геннадіївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та логістики, ІЕМ, Національний авіаційний університет

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ КРИТИЧНОГО ЛАНЦЮГА ДЛЯ ПЛАНУВАННЯ ПРОЕКТІВ В ІТ-СФЕРІ

Фалінська Н.І.

студентка, Національний університет «Львівська політехніка»

Процес планування ІТ-проектів – це процес, який передбачає визначення цілей і параметрів взаємодії між роботами та учасниками проекту, розподіл ресурсів та вибір і прийняття організаційних, економічних, технологічних рішень для досягнення поставлених цілей проекту.

Одним із завдань з управління ІТ-проектами є задача управління виконанням проекту [1]. Особливість ІТ-проектів полягає в тому, що вони є високо-ризиковими. Ризики зриву термінів, перевищення планової трудомісткості і недосягнення запланованих результатів за цими проектами особливо високі. Для ІТ-проектів характерна висока інтенсивність в поєднанні з глибокою деталізацією календарно-мережних графіків та багатократною ітерацією виконання робіт. Для них вимагається деталізація трудових ресурсів до конкретного виконавця. Нетрудові ресурси і матеріали відслідковуються значно рідше.

Для того, щоб досягти успіхів при виконанні ІТ-проекту, менеджери проектів витрачають все більше часу на планування проекту, підсилюють деталізацію операцій в проекті, ще ретельніше прораховують ризики, однак, незважаючи на всі зусилля, все одно більшість проектів не вдається виконати вчасно, в рамках бюджету та згідно початкових специфікацій.

Традиційним методом планування розкладу та управління термінами проекту протягом останніх десятиліть є метод критичного шляху, включений в класичну методику управління проектами РМВОК (Project Management Body of Knowledge), що представляє зведення професійних знань даній області.

Об'єктом підвищеної уваги при використанні цього методу виступає критичний шлях – сукупність послідовно залежних одна від одної задач, що характеризується найбільшою тривалістю. Початок виконання першої задачі на критичному шляху відповідає початку реалізації проекту, закінчення виконання останньої задачі критичного шляху відноситься до моменту завершення проекту. Таким чином, затримка будь-якої роботи на критичному шляху призводить до збільшення тривалості всього проекту. Це підкреслює особливу значимість визначення максимально точної оцінки тривалості кожної роботи. При розрахунку тривалості кожної критичної роботи необхідно враховувати всі ризики і фактори, здатні привести до порушень визначених термінів. Процес визначення максимально точної тривалості задач викликає труднощі у фахівців і

менеджерів проектів. Як правило, це призводить до переоцінки часу на роботи. Тобто в кожну критичну роботу спочатку закладається час на можливе відхилення. Тільки ретельний контроль за ходом виконання всіх завдань проекту і врахування всіх факторів, здатних викликати зміни у тривалості робіт, дозволяють реалізувати проект у встановлені терміни.

Крім того, посилюється актуальність проблеми обмеженості ресурсів та проблеми управління невизначеністю. Сформована ситуація вимагає підходу, застосування якого враховує зазначені фактори до управління часом проекту, і таким підходом є метод критичного ланцюга.

Метод критичного ланцюга – це рішення теорії обмежень для управління проектами [2]. Даний метод фокусується на виконанні вчасно всього проекту, оскільки розглядає проект як єдине ціле, а не кожну окрему задачу ізольовано. Винятковість методу критичного ланцюга полягає саме в тому, яким чином розглядається невизначеність і як нею управляти. Метод критичного ланцюга намагається «працювати» з невизначеністю за рахунок оцінки тривалості виконання кожного завдання і фіксації цієї тривалості, плануючи і контролюючи виконання проектів так, ніби все в майбутньому є визначеним. На відміну від методу критичного шляху, метод критичного ланцюга визнає неможливість точного передбачення тривалості виконання окремої задачі і надає механізм планування і контролю за виконанням плану проекту в середовищі з високою невизначеністю.

До перерахованих переваг методу критичного ланцюга слід віднести введення такого інструменту як буфер. Буфер проекту формується для захисту термінів проекту від невизначеності, тобто для компенсації часу, витраченого на різноманітні неявні, але можливі причини збільшення тривалості виконання задач. Ресурсний буфер виконує функцію попередження – заздалегідь сповіщає зайняті на інших роботах ресурси про наближення часу виконання робіт критичного ланцюга. Крім того, контроль за ходом проекту здійснюється за допомогою моніторингу стану буферів. Такий механізм дозволяє виявляти негативні тенденції на будь-якому етапі реалізації проекту і своєчасно поповнювати запаси буферів з метою збереження резерву часу на решту операцій.

Застосування методу критичної ланцюга дозволяє компаніям у всьому світі отримати відчутні фінансові вигоди за рахунок:

- значного збільшення кількості поточних проектів;
- підвищення своєчасності реалізації проектів;
- завершення проектів в рамках запланованого бюджету;
- початку роботи в останній можливий момент без загрози для загального терміну реалізації проекту;
- зниження витрат через скорочення обсягу робіт, пов'язаних з проектами.

Проте, незважаючи на дані переваги метод критичного ланцюга має і свої недоліки [3]. Перш за все, деякий скепсис викликає використання ймовірності завершення завдань у 50% при скороченні часу їх виконання в два рази. Зазначена оцінка потребує інтенсивної роботи команди проекту і не завжди виправдовується, незважаючи на докладені зусилля. Також метод критичного ланцюга усуває можливість використання контрольних подій проекту, що може бути причиною ускладнення організації процесів поставок необхідних критичних елементів з боку зовнішніх учасників. Крім того, для застосування методу критичного ланцюга необхідне формування окремої команди проекту, що не завжди є можливим для підприємства. Члени команди повинні бути задіяні тільки в реалізації одного проекту. Це може розглядатися як фактор зниження ефективності використання людських ресурсів.

При визначенні методу, за допомогою якого буде розроблятися ІТ-проект, необхідно детально вивчити специфіку діяльності компанії і особливості проекту, який впроваджується. Також потрібно визначити ступінь важливості вчасного виконання проміжних операцій. Приймаючи рішення про використання методу критичного ланцюга необхідно враховувати також ресурсні можливості компанії.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що метод критичного ланцюга не протиставляється методу критичного шляху. Основу становить класичний підхід РМВОК до управління проектами з накладенням теорії обмежень систем. Такий синтез визначив формування методу максимально адаптованого до реальних умов, що дозволяє планувати проект і ефективно керувати ним. Метод критичного ланцюга дозволяє успішно вирішувати безліч суперечностей, які виникають при плануванні ІТ-проектів: між термінами та якістю, вартістю та витратами, необхідною продуктивністю і наявними ресурсами [4]. Таким чином метод критичної ланцюга є ефективним інструментом управління будь-яким ІТ-проектом.

Список використаних джерел:

1. A Guide to the Project Management Body of Knowledge. Project Management Institute, 2013 // URL: <http://www.pmi.org/>.
2. Лоуренс Лич. Вовремя и в рамках бюджета. Управление проектами по методу критической цепи. Пер. с англ. / М.: Альпина Паблишер, 2015. – 354 с.
3. Милошевич Д.З. Набор инструментов для управления проектами. Пер. с англ. – М.: ДМК, 2014. – 732 с.
4. Владимир Речкалов. Управление проектами по методу критической цепи. [електронний ресурс]. – Режим доступу – URL:<http://www.tocpeople.com>

Науковий керівник: Сорочак Олег Зіновійович, кандидат технічних наук, доцент, Національного університету «Львівська політехніка»

ФОРМУВАННЯ СПОЖИВЧОЇ ЦІННОСТІ БРЕНДОВОГО КАПІТАЛУ

Юрчак Едуард Володимирович

аспірант кафедри маркетингу та реклами, Київський національний
Торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна

Широко поширене припущення, що асоціації, викликані брендом, або придбані їм атрибути є цінністю бренда. Однак опис бренда є основою сили бренда, але ніяк не визначає його.

Високий рівень поінформованості майже завжди обумовлений розміром бренда, його всюдисутністю й масштабами діяльності по його просуванню. Така поінформованість практично нічого не говорить про «силу бренда» у змісті споживчої прихильності до нього або переваги на його користь.

У певному вимірі відносини є прямим підходом до основної ідеї, яку необхідно виміряти, - відносної переваги, «бажаємості» або прихильності споживача до бренда, - відокремивши її попередньо від таких «зовнішніх» факторів як ціна або розподіл товару. Позначена сила бренда пов'язана переважно з відношенням споживачів до товарів певного бренда. Виділимо вісім критеріїв (показників), що сприяють визначенню споживчої цінності брендового капіталу:

1) опис бренда:

- поінформованість про бренд;
- розуміння позиції бренда;
- частка рекламного впливу;

2) сила бренда:

- прихильність бренду;
- роль бренда в залученні нових покупців;
- частка ринку;

3) цінність бренда:

- додаткові цінності, які забезпечує бренд споживачу;
- цінова премія.

Додаткові цінності являють собою найважливішу частину визначення бренда. Вони відіграють важливу роль у прийнятті практично кожного рішення про покупку. Ці достоїнства важливі не менше функціональних переваг, заради яких купується товар. Споживча цінність брендового капіталу складається із трьох верств, або оболонок:

1) ядро продукту - продукт або послуга, що володіють певними функціональними споживчими властивостями необхідної якості в необхідному асортименті й за відповідною ціною;

2) оболонка фізичної взаємодії із клієнтами - способи доставки продукту до клієнтів і взаємодії з ними в процесі його продажу й обслуговування;

3) оболонка ментальної взаємодії із клієнтами - способи просування й позиціонування продукту й компанії, створення й підтримки необхідного уявлення про їх у клієнта.

Якщо прийняти, що стратегія продажів є способом задоволення потреб клієнтів для досягнення цілей бізнесу, то споживча цінність описує результат її реалізації. Споживча цінність описує бренд (продукт/послугу) - функціональне ядро, що перебуває ще у двох оболонках: чим далі від ядра, тим більш нематеріальний характер носить така оболонка. Але тільки сукупність всіх оболонок, синхронізованих між собою, забезпечує найбільш повне задоволення потреби клієнта й робить продукцію підприємства привабливою для клієнтів.

З погляду власника торговельної марки рівень цінності брендового капіталу для споживача дозволяє товару бути більше конкурентоспроможним або навіть більш дорогим у порівнянні з товаром, що не володіє особливими якостями для покупця.

При цьому слід зазначити, що оцінка вартості бренда, що проводиться для включення в бухгалтерський баланс, відрізняється від оцінки, даної бренду певним покупцем. Остання, як правило, непостійна й змінюється залежно від вихідних передумов і поточної ситуації. Вона не відображає сприйняття сили бренда споживачем у конкретний момент часу [2, с.210].

Процес формування цінності брендового капіталу, націлений на поліпшення його ринкової позиції в довгостроковій перспективі, носить комплексний характер, тобто цінність генерується по двох напрямкам: для споживача й для власника бренда [1, с.112]. Забезпечити формування більш високого рівня сприйнятої споживачами цінності брендового капіталу можна за допомогою системи заходів, у числі яких:

- 1) підвищення сприйнятого рівня якості товару;
- 2) зміцнення іміджу бренда;
- 3) підвищення поінформованості про бренд і збільшення числа лояльних покупців;
- 4) інше.

Дані заходи підприємства можуть підвищити цінність бренда.

Таким чином, під цінністю брендового капіталу розуміється набір функціональних і емоційних цінностей, що представляють загальну цінність як для підприємства, так і для споживача. В основі успішного здійснення діяльності підприємства на ринку лежить періодичний і своєчасний моніторинг вартості приналежного йому бренда. У зв'язку із цим важливим завданням є впровадження в маркетингову діяльність

системи оцінки вартості бренда, що надає можливість обліку таких факторів цінності бренда, як його ринковий потенціал (потенціал доходів, витрат, розвитку й перехресних продажів) і, що більш важливе, споживчий ресурсний потенціал (потенціал іміджу, лояльності, співвідношення якість-ціна й інформаційний потенціал).

Список використаних джерел:

1. Горбунов С.В. Ресторан: от одного до сети. Опыт построения и управления / С.В. Горбунов. – М.: Издательство «Ресторанные ведомости», 2012. – 184 с.
2. Перция В. Анатомия бренда / В. Перция, Л.Мамлеева. – М.: Издательство: Вершина, 2006. - 288 с.

МЕХАНИЗМ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ КОСВЕННЫХ РАСХОДОВ С УЧЕТОМ ОРГАНИЗАЦИОННО - ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ ПРОИЗВОДСТВА

Богачева Ася Владимировна

кандидат экономических наук, доцент, Киевский национальный
лингвистический университет

Принятая в системе управленческого учета классификация затрат не предусматривает их группировки в зависимости от уровня свойств качества и потребительного назначения продукции. При учете затрат производства в одну калькулируемую группу объединяется продукция по ограниченному числу признаков, отражающих назначение или область применения продукции либо единичные свойства качества.

Калькулирование продукции по более дифференцированным свойствам качества сделало бы систему планирования и учета затрат громоздкой и мало приемлемой для практических целей.

Различный уровень качества продукции обуславливает изменение как прямых, так и косвенных затрат. Прямые затраты на продукцию соответствующего уровня качества определяются на основе установленных методами технического нормирования расхода соответствующих видов ресурсов. Более сложным является распределение косвенных расходов на себестоимость продукции соответствующего уровня качества.

На практике, в целях распределения косвенных расходов, применяются коэффициенты трудности, которые определяются отношением производительности основного оборудования при производстве данного вида продукции и продукции, принятой за базу [1, с.18].

Однако применение коэффициентов трудности в целях определения приведенного веса и его использование для распределения косвенных расходов является ограниченным, ибо не учитывает различий в расходовании ресурсов при производстве конкретных видов продукции на всех стадиях производственного процесса и не отражает уровня качества продукции.

Альтернативой традиционному распределению косвенных расходов является усовершенствованный метод распределения косвенных расходов, основанный на учете потребительских свойств качества продукции и технологических условий ее производства [2, с.326].

При предлагаемом подходе необходимо установить непосредственное влияние уровня качества продукции на значение переводных коэффициентов.

Предварительно, на основе требований действующих стандартов и технических условий, устанавливается перечень свойств качества продукции и уровень их проявления. Переводные коэффициенты на продукцию соответствующего уровня качества определяются в несколько этапов. На первом этапе определяются частные переводные коэффициенты, отражающие влияние уровня проявления каждого свойства качества продукции на дифференциацию косвенных расходов на отдельных стадиях производственного процесса. Затем определяются сквозные переводные коэффициенты, учитывающие влияние уровня проявления каждого свойства качества продукции на всех стадиях ее производства. На заключительном этапе определяются интегральные переводные коэффициенты, отражающие дифференциацию расходов между отдельными видами продукции с различным сочетанием свойств качества и уровнем их проявления.

Список использованных источников :

1. Александров И.А. Оценка финансовой безопасности промышленного предприятия /И.А. Александров, К.О. Орлова, О.В. Половян // Наукові праці донецького національного технічного університету. Сер.Економічна. Донецьк: ДонНТУ.- 2002. – Вип.46 – С.12-19.
2. Ильченко А.В. Методика распределения косвенных расходов с учетом потребительских свойств металлопродукции прокатного производства/ А.В. Ильченко //Социально – экономические аспекты промышленной политики. – Донецк: ИЭП НАН Украины. – 2001. – С.326 – 335.

ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ, ЯК ОСНОВА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ НА ВСІХ РІВНЯХ УПРАВЛІННЯ

Кобець Наталія Іванівна

студентка, Національний університет «Львівська політехніка»

В сучасних економічних умовах посилюється увага до використання облікової інформації, яка в повній мірі виступає фактором ефективності роботи підприємства. Якість облікової інформації в значній мірі обумовлює обґрунтованість прийняття управлінських рішень, а її показники дозволяють користувачам зрозуміти переваги та обмеження щодо використання даних бухгалтерського обліку та звітності, а також

здійснювати правильну інтерпретацію та підвищувати надійність аналітичних досліджень.

Інформація може як позитивно, так і негативно впливати на управління, оскільки існує ризик того, що деякі рішення можуть прийматися на основі недостовірної інформації. Такі прийняті рішення можуть призвести до неочікуваних результатів – збитковості підприємств і навіть їх банкрутства.

Удосконалення управління підприємств передбачає формування такої облікової інформації, яка б була адекватною вимогам розвитку ринкових відносин і забезпечувала зростаючі потреби у ній поряд із зовнішніми, внутрішніми користувачів різних ієрархічних рівнів управління.

Загальну сукупність всієї інформації на підприємстві класифікують за такими двома основними ознаками:

1. Інформація, яка необхідна для ефективного управління підприємством. До неї відносять дані про витрати на виробництво та реалізацію продукції (товарів), про відповідність обсягу реалізованої продукції (товарів) її витратам та прибутку, про величину доходів та витрат в результаті здійснення господарських операцій тощо. Така інформація потрібна внутрішнім користувачам для забезпечення поточного та оперативного управління.

2. Інформація, яка відображає поточний фінансовий стан підприємства, величину та структуру його активів (майна) та джерел їх утворення, розмір залучених до обороту матеріальних та фінансових ресурсів, результати господарської діяльності за певний період [1, с. 85].

Сучасна система обліку має бути трансформована в дієвий інструмент пошуку нових шляхів підвищення ефективності діяльності підприємств та перспектив їх розвитку із врахуванням їх галузевих, технологічних і організаційних особливостей.

Облікова інформація забезпечує як загальний цикл управління, так і потреби керівників різних рівнів, яким властиві різноманітні функції.

До компетенції вищого рівня (апарату управління підприємством) належить: розробка стратегії розвитку, аналіз ринку конкуренції, пошук альтернативних стратегій розвитку в разі виявлення негативних тенденцій у сфері його інтересів.

На середньому рівні (спеціалісти відділів, служб) основна увага зосереджена на складанні короткострокових планів та контролі за їх виконанням щодо використання різних ресурсів (матеріальних, фінансових, трудових).

На оперативному рівні (керівники цехів, дільниць, змін тощо) відбувається реалізація планів і складаються звіти про їх виконання.

На всіх рівнях управління приймаються рішення, які відповідають наявній інформації та господарській необхідності.

Облікова інформація, яка подається у систему управління підприємства на запит користувачів, дає можливість інформувати зацікавлених осіб, контролювати роботу виконавців, аналізувати роботу підприємства в цілому та його структурних підрозділів на різних рівнях управління.

Одержання усіх видів інформаційних ресурсів відбувається за допомогою системи бухгалтерського обліку, роль якого полягає в забезпеченні інформації для системи управління про фактичні значення показників використання та стану ресурсів, протікання процесів, використання капіталу, стану розрахунків з дебіторами і кредиторами тощо. Облікова система являє собою фотографію, а точніше проекцію в інформаційний вимір тих матеріальних потоків і змін у них, що відбуваються у технологічній сфері підприємства. Облік підприємства дає показники тих процесів, що відбуваються в технології на мові інформації. Система обліку постійно розвивається і адаптується до нових умов шляхом створення нових зв'язків, елементів, підсистем із своїми локальними цілями та засобами їх досягнення.

Як справедливо зазначає А. Яругова, «інформація бухгалтерського обліку виявляється необхідною для прийняття рішень як в економічній, так і в технічній, технологічній, політичній, соціальній та інших сферах». Суть бухгалтерського обліку не у вивченні та розкритті методики обліку, а в отриманні інформації для рішень, які забезпечують досягнення поставленої мети [2, с. 32].

На даному етапі розвитку економіки посилюється увага щодо використання інформаційних ресурсів, які виступають фактором раціонального господарювання. Інформація дозволяє економно та раціонально витратити ресурси для виробництва продукції (матеріальні, трудові, технічні, енергетичні, організаційні тощо) через впровадження нових технологій, інновацій, досягнень науки і техніки.

Однією з інформаційних систем є система обліку, яка виявляє та відображає факти господарської діяльності підприємства і узагальнює показники його економічної діяльності, котрі використовують у своїй роботі менеджери та керівники господарства у процесі ефективного управління. Саме тому роль обліку як основної системи інформаційного забезпечення управління в теперішній час є особливо важливою.

Список використаних джерел:

1. Костирко Л.А., Сурженко Л.О. Інформаційне забезпечення управління фінансово-господарською діяльністю промислових підприємств / Л.А.

Кос-тирко, Л.О.Сурженко // Часопис економічних реформ. – 2011. – № 11. – С. 85-91

2. Яругова Алиция. Управленческий учет (Management accounting): опыт экономически развитых стран / Алиция Яругова: пер. с польск. С. Н. Рагозина, Г. И. Лебедевой; под ред. Я. В. Соколова. — М.: Финансы и статистика, 1991. — 240 с.

Науковий керівник: Лемішовська Олеся Степанівна, кандидат економічних наук, асистент кафедри обліку та аналізу, Національний університет “Львівська політехніка”

ЗАСТОСУВАННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Костюнік О.В.

доцент Національного авіаційного університету

Іванова А.М.

студентка Національного авіаційного університету

У сучасних умовах інформація, що представляє собою комерційний інтерес, стає одним з основних фактором успішної роботи будь-якого підприємства, а забезпечення надійного її збереження – головним чинником стабільного становища і збереження конкурентних переваг.

Відповідно до Закону України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-ХІІ, інформація за режимом доступу до неї поділяється на відкриту та обмежену. Тому доцільно зазначити, що комерційна таємниця є різновидом інформації з обмеженим доступом. Згідно зі статтею 505 ЦКУ комерційною таємницею є інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить.

На підприємствах України за необхідності склад та обсяг відомостей, що становлять комерційну таємницю, визначаються самостійно її власником або керівником підприємства з урахуванням постанови КМУ «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці» від 9 серпня 1993 р. № 611. Для обмеження доступу до інформації комерційної таємниці керівник видає спеціальний наказ про введення заходів щодо охорони цих відомостей, встановлює коло осіб, які мають доступ до неї, і правила роботи з документами, які мають гриф "КМ". Співробітники підприємства повинні під розписку ознайомитись із наказом та додатками до нього.

Відповідно до законодавчої бази чітко затвердженого переліку відомостей, що становлять комерційну таємницю в Україні немає, але вони можуть бути наступні: обсяги кредитів, які одержала або хоче одержати фірма; назви фірм-контрагентів; обсяги виробництва (місяць, квартал, рік); обсяги прибутку (місяць, квартал, рік); розподіл прибутку; цілі, завдання, тактика переговорів з партнерами і т.д.

До комерційної таємниці не можна відносити наступні документи: установчі документи; інформація за всіма встановленими формами державної звітності; дані, необхідні для перевірки обчислення і сплати податків; відомості про кількість і склад працюючих, їх заробітну плату і т.д.

Всі види інформації, які можуть вважатися комерційною таємницею, умовно можна розділити на дві групи: технічна інформація і комерційна інформація. До першої групи належать незапатентовані науково-технічні розробки, бази даних та інші комп'ютерні програми тощо. До другої групи віднесено умови контрактів, дані про постачальників і покупців, інформація про переговори, маркетингові дослідження тощо.

За незаконні дії щодо розголошення комерційної таємниці підприємства передбачена як адміністративна, так і кримінальна відповідальність.

Отже, комерційна таємниця виконує важливу функцію в забезпеченні конкурентоздатності підприємства. Тому правовласник, безумовно, має право на захист її від неправомірного використання. В Україні нормативно-правова база такого поняття як «комерційна таємниця» є досить нерозвиненою і потребує подальшого врегулювання.

Список використаних джерел:

1. Закону України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 № 2657-ХІІ зі змінами та доповненнями.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року зі змінами та доповненнями
3. Господарський кодекс України 16 січня 2003 р зі змінами та доповненнями
4. Закон України „Про захист від недобросовісної конкуренції” від 7 червня 1996 р. № 236/96 зі змінами та доповненнями
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці» від 9 серпня 1993 р. № 611.

СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Кулій Васи́лина Миха́йлівна

студентка, Національний університет «Львівська політехніка»

В сучасних умовах розвитку економіки виникає необхідність фінансової підтримки розвитку малого підприємництва, оскільки цей сектор економіки за рахунок сплати єдиного податку в змозі створити нові робочі місця, розширити зайнятість населення, наповнити місцевий бюджет.

Впродовж свого існування ця система забезпечила динамічний розвиток сфери малого підприємництва та стабільні надходження до бюджету, що свідчить про адаптованість та прийнятність її для значної категорії суб'єктів підприємницької діяльності, і є дієвою формою державної підтримки суб'єктів малого підприємництва. Протягом існування спрощеної системи оподаткування у науковій сфері виникають дискусії про доцільність її існування, про плюси і мінуси оподаткування на її основі. Деякі фахівці пропонують взагалі скасувати спрощену систему оподаткування, інші ж, навпаки – зберегти існуючий порядок спрощеного оподаткування та розширити перелік суб'єктів малого підприємництва, на яких поширюється її дія. При цьому експерти посилаються на такі фактори: ефективність спрощеної системи в контексті державного та місцевого бюджетів, виконання політичного замовлення з метою регуляторного ускладнення діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, недостатність знань у застосуванні визначень єдиного і фіксованого податків[1].

Питання спрощеної системи оподаткування — одне з найважливіших для суб'єктів малого підприємництва. Воно також є важливим для держави, оскільки у зовнішньоекономічному просторі їй необхідно забезпечити стабільний економічний розвиток малого підприємництва як одного з важливих елементів ринкової системи. Від розвитку малого та середнього бізнесу залежить відродження вітчизняного товаровиробника, активізація внутрішнього ринку товарів і послуг, створенню нових робочих місць, що сприятиме зростанню податкових надходжень до державного та місцевих бюджетів. Вдосконалення спрощеної системи оподаткування та звітності є одним із напрямків стимулювання розвитку підприємництва в Україні.

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності — спеціальний податковий режим, запроваджений для зниження податкового навантаження та стимулювання малого підприємництва в Україні; особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку (ЄП) з

одночасним веденням спрощеного обліку та звітності. Вона була запроваджена Указом Президента №727/98 «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва»[2].

Спрощена система оподаткування має багато переваг, серед яких основними є:

- звільнення від сплати платником єдиного податку низки податків і обов'язкових платежів;
- простота нарахування ЄП;
- спрощене ведення обліку і відносна простота заповнення звітності;
- можливість бути платником ПДВ за власним бажанням, згідно законодавства;
- звільнення від застосування реєстраторів розрахункових операцій (касових апаратів) та розрахункових квитанцій при відсутності торгівлі підакцизними товарами;
- відсутність територіальних обмежень для здійснення діяльності.

Незважаючи на те, що підприємство не отримує великих прибутків, воно своїм переходом на спрощену систему оподаткування страхує себе від чисельних перевірок, непорозумінь та штрафів, які досить часто зустрічаються в практичній діяльності.

Варто зазначити, що малі підприємства, які використовують спрощену систему оподаткування, фактично отримують субсидії від держави. Субсидія дозволила багатьом підприємцям і підприємствам вижити та вийти з тіні.

Поряд з перевагами в спрощеній системі оподаткування існують такі недоліки:

- обмеження обсягу валового доходу, асортиментного переліку товарів та кількості найманих працівників;
- зменшення прозорості господарської діяльності та сприяння збільшенню тіньової економіки;
- створення диспропорції в оподаткуванні;
- така система оподаткування є фактором скорочення сплати ЄСВ;
- не заохочення підприємства переходити на загальну систему оподаткування за інших рівних умов (навпаки, частина підприємств перейшла з загальної системи на спрощену);
- не охоплює всіх самозайнятих.

Таким чином, становище вітчизняного малого підприємництва є складним та потребує втручання з боку держави задля вирішення низки існуючих проблем. Спрощена система оподаткування є провідною частиною державної податкової політики підтримки розвитку малого

підприємництва в Україні. Слід зазначити, що приймаючи рішення про перехід на спрощену систему оподаткування, підприємець не звільняється автоматично від податкового тягаря. Тому необхідно враховувати безліч факторів, серед яких найважливіше місце посідає рентабельність здійснення тих чи інших видів підприємницької діяльності. Варто погодитися, що єдиний податок стимулює розвиток малого бізнесу, але наданий час він ще має багато недоліків.

Список використаних джерел:

1. Кміть В.М. Основні напрями реформування спрощеної системи оподаткування діяльності малого підприємництва в Україні / В.М. Кміть, М.І. Федішин // Формування ринкової економіки в Україні: зб. наук. праць. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2011. – Вип. 24, Ч. 1. – С.275-285.
2. Спрощений бізнес / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/attentions/id/182>

Науковий керівник: Лемішовська Олеся Степанівна, кандидат економічних наук, асистент кафедри обліку та аналізу, Національний університет “Львівська політехніка”

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬО ГРУПОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Мазур Наталія Вікторівна

аспірант, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Розвиток інтегрованих формувань призводить до прийняття обґрунтованих управлінських рішень на рівні об'єднання. Для цього необхідна, з одного боку, економічна інформація про групу взаємопов'язаних організацій як суб'єктів господарської діяльності і, з іншого боку, розробка раціонального способу представлення та аналізу цієї інформації. Такі процеси зумовили необхідність створення адекватної системи облікового забезпечення та складання внутрішньогрупової звітності.

Складання внутрішньогрупової звітності не регламентується законодавством, і кожна група підприємств змушена самостійно розробляти звітні форми і вибирати показники, що підлягають розкриттю у внутрішньогруповій звітності на підставі тих вимог, які виставлені головною організацією і продиктовані потребами управління. внутрішньогруповий облік ведеться з метою надання звітності головної організації щодо діяльності кожного підприємства групи для здійснення

контролю, аналізу, координації та вибору напрямку розвитку подальшої діяльності як окремого підприємства, так і групи в цілому.

Метою складання внутрішньогрупової звітності є створення інформаційної основи для:

- оцінки ефективності діяльності підприємства групи;
- прийняття управлінських рішень та фінансового менеджменту;
- здійснення процесів контролю і регулювання;
- формування консолідованої звітності.

До завдань, які можуть бути вирішені за допомогою внутрішньогрупової звітності, відносяться:

1. Оцінка діяльності окремих підприємств та видів їх діяльності, проведення експрес-аналізу для прийняття оперативних рішень, а також для прийняття рішень про подальшу доцільність їх функціонування в цілому.

2. Організація оптимального розподілу витрат за рахунок використання спільних підрозділів і служб групи компаній.

3. Оперативність управління грошовими потоками.

4. Контроль взаєморозрахунків між підприємствами групи компаній.

5. Контроль за консолідованими та інвестиційними ресурсами групи підприємств.

6. Формування консолідованої звітності підприємств групи.

Одним із основних показників є інформація про внутрішньогрупові операції. Важливість даної інформації обумовлена двома моментами: великою кількістю внутрішніх переміщень активів і зобов'язань між материнською і дочірніми компаніями і необхідністю складання консолідованої звітності, в якій ці операції підлягають виключенню.

Передача інформації про кожну проведену операцію між підприємствами групи повинна здійснюватися щоразу по мірі проведення господарської операції. Звітна інформація повинна передаватися в головну організацію за допомогою бухгалтерських проводок на підставі повідомлень через вищестоящий рівень управління.

У кінці кожного місяця (звітного періоду) структурні підрозділи передають на рівень головної організації загальну суму отриманих ними доходів у розрізі видів доходів. Елімінування внутрішньогрупових розрахунків між підприємствами групи і головною організацією відбувається до моменту агрегування форм звітності.

Після виключення внутрішньогрупових розрахунків і підготовки звітності кожного підприємства необхідно проведення консолідування форм звітності.

На сьогоднішній день, на жаль, відсутня практика ведення бухгалтерського обліку складання бухгалтерської звітності і внутрішньогрупової звітності в одному програмному продукті. На практиці відбувається механічне перенесення даних бухгалтерського обліку під внутрішньогрупові звітні форми. Для вирішення цієї проблеми групі підприємств пропонується використовувати спеціальну систему побудови аналітичного обліку, при якій дані для складання внутрішньогрупової звітності будуть переноситися з реєстрів бухгалтерського обліку.

З вищевикладеного можна зробити висновок, що нові підходи до об'єднання звітності групи підприємств, відкинувши елементарне підсування за статтями, призвело до виникнення до проблеми - звідки брати інформацію для консолідованої звітності. Як правило, із стандартної бухгалтерської звітності важко отримати дані про взаємну участь підприємств групи, які б у повному обсязі забезпечили потреби всіх груп користувачів інформації. Тому на підприємствах, об'єднаних в групу, виникає об'єктивна потреба у веденні внутрішньогрупового обліку. Правильно сформована база первинної інформації по кожному окремому підприємству групи є запорукою достовірності консолідованої звітності групи підприємств.

Список використаних джерел:

1. Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 628 “Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 “Консолідована фінансова звітність” [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>.
2. Лучко М.Р. Консолідована фінансова звітність: системний підхід до побудови та розвитку: Автореф. дис. доктора екон. наук: 08.06.04. – Київ, 2008.
3. Плотников В. С. Финансовый и управленческий учет в холдингах / В.С. Плотников, В.В. Шестакова / Под ред. д-ра екон. наук, проф. В.И. Бариленко. – М.: ИД ФБК – ПРЕСС, 2004. – 336 с.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Олеськів Юлія Михайлівна

студентка, Національний університет «Львівська політехніка»

В сучасних економічних умовах розвитку підприємств, витрати є важливим інструментом його економічної стійкості,

конкурентоспроможності та ефективності діяльності. Підтримання оптимального рівня витрат є першочерговою умовою його виживання та розвитку, а управління витратами -важливим механізмом досягнення підприємством високого економічного результату.

Одним із напрямків управління витратами є проведення внутрішнього аудиту, ефективність якого визначає фінансову стабільність підприємства та є показником його результативної діяльності. Аудиторська перевірка витрат підприємства є тривалим і складним процесом. Для того, щоб уникнути зайвих затрат часу, не знижуючи при цьому якість проведеної перевірки, важливо визначити чітку методику здійснення аудиту та його організації.

Об'єктом перевірки витрат повинні бути всі господарські операції з обліку витрат, відображені в первинних документах та облікових реєстрах. Метою такої перевірки є одержання достовірної інформації з обліку витрат підприємства, сприяння раціональному використанню засобів та предметів праці для зниження витрат виробництва, встановлення вірогідності даних первинних документів щодо визначення витрат, відповідності методики обліку витрат чинному законодавству.

Джерела інформації аудиторської перевірки витрат включають: наказ про облікову політику, облікові реєстри, Головну книгу, картки складського обліку, лімітно-забірні картки, відомості з обліку матеріалів, таблиці обліку робочого часу, платіжні відомості, таблиці розрахунків сум зносу основних засобів, договори, рахунки-фактури тощо.

До аудиторських процедур, які застосовують для отримання доказів на певних ділянках аудиту належать перевірка, спостереження, підрахунок, аналітичні процедури. Заключним етапом аудиторської перевірки є аудиторський висновок[1].

Спираючись на специфіку проведення аудиторської перевірки витрат, варто виділити кілька особливих ділянок, які потребують ретельного вивчення. Так, під час здійснення перевірки витрат виробництва необхідно звернути увагу на метод і правильність списання фактичних матеріальних цінностей, транспортно-заготівельних витрат. Вивчаючи витрати на оплату праці, варто дослідити виплати за роботу у вечірню і нічну зміни, правильність нарахування основних і додаткових відпусток, причини виплат за сумісництво професій, тощо. У ході аудиту основних фондів потрібно перевірити правильність розрахунку амортизації, наявність невикористаного обладнання, його умови зберігання, відповідність фактичного руху основних фондів даним бухгалтерського обліку, правильність та доцільність здійснення переоцінок.

Таким чином, внутрішній аудит витрат підприємства є необхідним та ефективним способом покращення його виробничо-господарської

діяльності, зниження підприємницького ризику та підвищення прибутковості, оскільки на основі даних, отриманих в ході аудиторської перевірки, можна вирішити питання раціонального використання ресурсів та економічного обґрунтування витрат.

Список використаних джерел:

1. Череп А.В. ORGERING OF ELEMENTS OF SYSTEM OF THE ORGANIZATION OF THE PRIMARY ACCOUNT / Теорія і практика ефективного управління XIV Науково-технічна конференція ЗДІА / А.В. Череп, В.В. Ярмош. – Запоріжжя 2009. – С. 154.
2. Каменська Т.О. Наукове визначення сутності внутрішнього аудиту/ Т.О. Каменська//Науковий вісник. Збірник наукових праць.-2010.-№3 (28).-С.14-17.

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ЕКОЛОГІЧНИХ ВИТРАТ, ЙОГО СУТЬ, НЕОБХІДНІСТЬ ТА РОЗВИТОК

Пузанова Майя Ігорівна

аспірант кафедри обліку підприємницької діяльності ДВНЗ
«Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»

В умовах інтеграції України до європейського економічного простору екологічний фактор діяльності підприємств набуває важливого значення, тому що економіка й навколишнє середовище є єдиною системою й проблема їхньої взаємодії вимагає термінового вирішення.

Прикладом здійснення ефективної екологічної політики Європейського Союзу, який за останні десятиріччя досяг значних успіхів є регулювання та координація природоохоронної діяльності держав-членів, розвитку нормативно-правової бази та розроблення нових підходів до захисту довкілля, що має бути зразком для країн, які досягли в цій сфері значно менших успіхів, зокрема і для України.

Для розробки та реалізації екологічної політики в ЄС створено такі органи: Раду з навколишнього середовища, що діє в межах ради ЄС; Генеральний директорат із навколишнього середовища; Комітет із навколишнього середовища, охорони здоров'я й безпеки продуктів харчування Європейського Парламенту, Європейський інвестиційний банк.

Для контролю діяльності підприємств та населення в сфері охорони навколишнього середовища ЄС існує багато нормативних актів, кожен з яких визначає окрему складову цього процесу, що наочно зображено в таблиці 1.1. [12,13,14].

Законодавча база ЄС щодо охорони довкілля

Назва нормативного акта	Питання, яке врегульовує нормативний акт
Директива Ради Європейського союзу 96/62/ЄС	якість атмосферного повітря
Директива 2000/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради з водної політики	якість води й управління водними ресурсами
Директива Ради ЄС 91/271/ЕЕС з очищення міських стоків	якість води й управління водними ресурсами
Директива Ради ЄС 91/676/ЕНС з охорони вод від забруднення нітратами	якість води й управління водними ресурсами
Директива Ради ЄС 75/442/ЕЕ	діяльність з ліквідації відходів
Директива Ради ЄС 91/689/ЕЕС	діяльність з ліквідації відходів
Директива Ради 96/61/ЄС	промислові забруднення
Директива Ради ЄС 67/548/ЕЕС	діяльність з використанням хімічних речовин
Директива 79/881/ЕЕС	діяльність з використанням хімічних речовин

Діяльність щодо охорони довкілля в Україні регулюється Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» № 1264-ХІІ від 25 червня 1991 року, а також Податковим Кодексом України. З прийняттям Податкового кодексу та виділенням окремого розділу для врегулювання діяльності підприємств, пов'язаної із забрудненням навколишнього середовища, українське законодавство значно наблизилось до стандартів та вимог ЄС.

Необхідність тісної співпраці з європейською спільнотою у сфері охорони навколишнього середовища обумовлена не тільки визначеними нею екологічними імперативами її стратегії, але й потребами самої України у подоланні того стану, який можна охарактеризувати як кризовий, що формувався протягом тривалого періоду через нехтування об'єктивними законами розвитку і відтворення її природно-ресурсного комплексу [8].

Основним інструментом реформування сфери охорони довкілля в Україні є реалізація екологічної складової Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Приведення у відповідність законодавства України до стандартів та норм екологічного права ЄС – процес тривалий, складний та недешевий [2, с. 123]. Тим не менше, наявність низки невідкладних екологічних проблем та не виконання міжнародних екологічних зобов'язань Україною вимагає розпочати реформу галузі вже сьогодні [10].

Хоча законодавство України постійно розвивається та гармонізується із законодавством ЄС, існує безліч перешкод розробки і реалізації ефективної екологічної політики, основною з яких є відсутність

належного забезпечення керівництва компаній комплексною, достовірною та своєчасною інформацією про природоохоронну діяльність [4, с.13]. Досі не розроблено жодних показників, систем обліку, які б повною мірою відображали взаємодію економіки та навколишнього природного середовища.

Екологічна діяльність підприємства пов'язана з відповідними витратами, які впливають на економічні показники його діяльності. Сьогодні в Україні немає спеціального стандарту бухгалтерського обліку, який би регулював облік екологічних витрат, що створює суттєві труднощі при підготовці необхідної інформації по екологічним витратам для зовнішніх і внутрішніх користувачів. На сучасному етапі формування методики відображення екологічних витрат у бухгалтерському обліку підприємства існує безліч суперечностей, наслідком яких є відсутність єдиного розуміння змісту екологічних витрат і їх видів для відображення в бухгалтерському обліку.

У загальній сукупності витрат промислових підприємств неможливо виділити екологічні витрати. Це пов'язано з тим, що у діючій практиці бухгалтерського обліку екологічні витрати відображаються у складі собівартості виробленої продукції.

Екологічний облік на підприємстві – це система виявлення, вимірювання, реєстрації, нагромадження, узагальнення, зберігання, оброблення та підготовки релевантної інформації про діяльність підприємства в галузі природокористування з метою передачі її внутрішнім і зовнішнім користувачам для прийняття оптимальних рішень. Екологічний облік як інформаційний інструмент управління навколишнім природним середовищем у сучасному вигляді склався не відразу, його формування продовжується. Протягом останніх трьох десятиріч у країнах ЄС відбувалося значне зростання витрат на природоохоронну діяльність. Їх загальний обсяг нині складають десятки й сотні мільярдів доларів, і вони значною мірою відшкодовуються.

Існує проблема використовувати різні форми впливу на навколишнє середовище, тому що неможливо оцінити повноту та ефективність природоохоронної діяльності. Бухгалтерський облік не виділяє екологічну інформацію, а тому однозначно визначити ефективність діяльності підприємства і його екологічних показників досить проблематично, оскільки вся наявна інформація знаходить своє відображення в загальних економічних показниках діяльності [1, с.56].

Відсутність інформації про екологічний облік створює перешкоду для користувачів інформації про підприємство і стає досить важко планувати подальшу виробничу діяльність господарюючого суб'єкта [6, с.229]. Також майже неможливо оцінити екологічні витрати, які

відображають зміни якості навколишнього середовища, екосистем, втрату біологічного різноманіття та інші екологічні послуги.

Відповідно до нових підходів, бухгалтерський облік повинен об'єднати у собі процес ідентифікації, виміру і комунікації екологічної інформації [5, с. 73]. Це дозволить внутрішнім користувачам приймати управлінські рішення, які б гарантували запобігання екологічним ризикам; зовнішнім користувачам – отримати інформацію про діяльність підприємства у природоохоронній сфері [7, с. 214].

Завдяки раціональній організації обліку екологічних витрат формується інформаційна база для комплексного аналізу екологічних витрат, ефективного управління екологічними витратами і природоохоронною діяльністю, достовірні статистичні показники діяльності підприємств у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Саме екологічний облік може бути рушійним методом обліку витрат на охорону навколишнього середовища та визначення такого підходу до явищ господарської діяльності підприємств, розгляду всіх засобів і процесів у безпосередньому їх русі й розвитку, єдності, взаємозв'язку та взаємоузгодженні [3, с.130].

Таким чином раціональна організація обліку екологічних витрат надасть підприємствам можливість повно і об'єктивно враховувати екологічні аспекти їхньої діяльності, що в свою чергу, дозволить своєчасно розпізнавати ризики виникнення надмірного антропогенного впливу на навколишнє середовище, своєчасно приймати запобіжні заходи, визначаючи, таким чином, екологічність траєкторії розвитку підприємства і як наслідок полегшить процес контролю держави над діяльністю підприємств щодо забруднення навколишнього середовища.

У цілому метою екологічного обліку є відображення екологічних впливів кожного підприємства і порівняння їх з екологічними стандартами. Адекватне врахування екологічних аспектів діяльності підприємства і відображення їх у звітності забезпечить користувачів інформацією, необхідною для прийняття оптимальних управлінських рішень, дасть змогу певною мірою врахувати ризики та реалізувати шанси екологічно свідомого управління підприємством та державою в цілому.

Список використаних джерел:

1. Давидюк Т.В. Екологічний, інтелектуальний та людський капітал в теорії бухгалтерського обліку [Текст]: Монографія / Т.В. Давидюк, І.В. Замула, С.Ф. Легенчук; під заг. ред. [і зпередм.] Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ЖДТУ, 2009. – 480с.

2. Замула І.В. Бухгалтерський облік екологічної діяльності у забезпеченні стійкого розвитку економіки [Текст]: монографія / І.В. Замула. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – 440 с.
3. Колівешко О.М. Визначення та структура екологічних витрат підприємства / О.М. Колівешко // Вісник чернігівського державного технологічного університету. – 2013. – № 3 (68). – С. 128-132.
4. Кондратюк О.М. Облік і аналіз екологічних витрат промислових підприємств автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 –бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)/ О.М. Кондратюк. – Київ, 2008. – 23с.
5. Пелиньо Л.М. Місце екологічного обліку в сучасній системі бухгалтерського обліку та його важливе значення в сфері охорони довкілля / Л.М. Пелиньо // Науковий вісник НЛТУ України. - 2008. - Вип. 18.2. - С. 70-75.
6. Садовська І.Б. Класифікація екологічних витрат для цілей управлінського обліку / І.Б. Садовська // Економічні науки. – Серія «Облік і фінанси». – 2014. – Випуск 11 (41). – Ч. 1. – 2014. – С. 223-234.
7. Цюга М. М. Природоохоронні витрати як об'єкт бухгалтерського обліку / М. М. Цюга // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. – 2012. – № 1 (59). – С. 211-215.
8. Огляд стану адаптації законодавства України до *acquiscommunitaire* [Електрон. ресурс]. – Режим доступу :<http://eurodocs.sdla.gov.ua/DocumentView/tabid/28/ctl/Edit/mid/27/ID/10006022/Lang/Default.aspx>.
9. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року : Закон України від 21.12.2010 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2818-17>.
10. CounciloftheEuropeanUnion / Environment. – Access mode : www.consilium.europa.eu/policies/env?lang=en.
11. EuropeanCommission / EnvironmentDirectorate-General. – Access mode: www.ec.europa.eu/dgs/environment/index_en.htm.
12. EuropeanParliament / Environment, PublicHealthFoodSafetyCommittee. – Access mode : www.europarl.europa.eu/committees/en/envi/home.html;jsessionid.

Науковий керівник: Лежненко Людмила Ігорівна, к.е.н., доцент, ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»

АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Глазко Наталя Дмитрівна

асистент, Вінницькій національний університет

Постійні кризові явища та складні ринкові умови вимагають негайних змін у підходах та методах планування джерел соціальної сфери. Необхідно правильно прогнозувати обсяги фінансування соціальних статей, проводити їх розподіл, тому що без цього, не можливо досягти ефективності забезпечення соціальної сфери відповідними послугами.

Сьогодення характерне досить проблемним фінансовим забезпеченням соціальної сфери і повинно постійно вдосконалюватись. Хоча соціальні послуги регулюються законодавством, до механізму фінансування соціальної сфери потрібно вносити зміни, згідно з розвитком суспільства та технологій, що в подальшому призведе до належного рівня отримання послуг.

Планування і прогнозування, а також використання фінансових ресурсів з економічної точки зору, було вивчено наступними науковцями, такими, як О.Ю. Древаль, С.В. Мочерний, В.І. Мельникова, Т.В. Сідлярчук, А.М. Стельмащук, І.Ю. Тур, С.М. Чистов, Г.М. Шведова та ін. Вчені визначають механізми прогнозування певних категорій [4].

Проблеми ефективності фінансування соціальної сфери досліджено наступними економістами, а саме: О. Амоши, Л. Антошкіної, С. Кондратюк, С. Корецької, М. Крупки, Л. Омелянович, В. Опаріна, К. Павлюка, Л. Сафонові [2, с.144].

Ефективність джерел фінансування та використання джерел соціальної сфери розкрито у таких працях: В. Андрущенко, У. Беверидж, С. Буковинський, А. Вагнер, О. Василик, О. Величко, Л. Ерхард, Е. Лібанова, Г. Мамонова, А. Мюллер-Армак, В. Опарін, А. Пігу, Д. Полозенко, М. Фрідман, І. Чугунов [5, с.95].

Однак, фінансування соціальної сфери за рахунок дефіциту бюджету є проблемним і негативно вплине на надані соціальні послуги, що в цілому відобразиться на соціальному розвитку всієї країни, тому дане питання потребує вдосконалення.

Розглянемо розміри джерел фінансування на місцевому рівні на прикладі Вінницької області.

Виконання бюджету Вінницької області із загального та спеціального фондів за 2013 -2014 роки

№ п/п	Показники	2013		2014		Відхилення (+,-)	
		план	факт	план	факт	план	факт
1.	Фінансування загального та спеціального фондів, млн.грн.	2557,3	2825,0	2716,7	3111,3	159,4	286,3
2.	Видатки із загального та спеціального фондів, млн.грн.	7971,7	7558,6	8839,4	8526,7	867,7	968,1

За 2013 рік до бюджету області (загальний і спеціальний фонди) надійшло доходів в сумі 2825,0 млн. грн., що на 10,5% більше до плану на рік, затвердженого місцевими радами з врахуванням змін (заплановано 2557,3 млн.грн.).

Відповідно до даних Департаменту фінансів Вінницької облдержадміністрації 2014 рік до бюджету області надійшло власних і закріплених доходів в сумі 3111,3 млн. грн., що становить 114,5% до плану на рік. Порівняно з 2013 роком надходження власних і закріплених доходів місцевих бюджетів збільшились на 286,3 млн.грн., або на 10,1%, з них - на 113,0 млн.грн. за рахунок надходжень під державні гарантії до спеціального фонду бюджету м.Вінниці на придбання міського транспорту [1].

За 2013 рік по зведеному бюджету області проведено видатків в сумі 7558,6 млн.грн., що становить 94,8% плану на рік (7971,7 млн.грн.), і збільшились проти аналогічного періоду минулого року на 193,0 млн.грн., або на 2,6% [3].

В 2014 році по зведеному бюджету області здійснено видатків в сумі 8526,7 млн.грн., що становить 96,5% плану на рік, затвердженого місцевими радами з врахуванням змін (заплановано 8839,4 млн.грн.), і збільшились проти аналогічного періоду минулого року на 968,1 млн.грн., або на 12,8%. З них, проведено видатків *розвитку* в сумі 725,9 млн грн., що становить 88,5% плану на рік, затвердженого місцевими органами влади (заплановано 820,5 млн.грн.), що більше проти 2013 року на 335,4 млн.грн., або на 85,9% [1].

В першу чергу кошти бюджету спрямовувались на фінансування соціально-культурної сфери: за 2013 рік на зазначені цілі використано 6374,6 млн.грн. - це 92,7% усіх видатків загального фонду, у тому числі на освіту використано 2493,8 млн.грн. (проти минулого року ріст на 116,9 млн.грн., або на 4,9%), на охорону здоров'я – 1551,2 млн.грн. (відповідно ріст на 99,4 млн.грн., або на 6,9%), на соціальний захист та соціальне забезпечення – 1945,3 млн.грн. (відповідно ріст на 249,7 млн.грн., або на 14,7%), на культуру – 274,0 млн.грн. (ріст на 19,3 млн.грн., або на 7,6%) [3].

В 2014 році спочатку кошти бюджету спрямовувались також на фінансування зазначеної сфери, при цьому використано 6731,5 млн.грн. - це 92,4% усіх видатків загального фонду, у тому числі на освіту використано 2595,7 млн.грн. (проти 2013 року збільшення на 101,9 млн.грн., або на 4,1%), на охорону здоров'я – 1617,9 млн.грн. (збільшення проти 2013 року на 66,6 млн.грн., або на 4,3%), на соціальний захист та соціальне забезпечення – 2107,4 млн.грн. (збільшилися на 162,2 млн.грн., або на 8,3%), на культуру – 284,3 млн.грн. (збільшення на 10,7 млн.грн., або на 3,9%)[1].

З метою покращення водопостачання населених пунктів Вінницької області з початку 2013 року: здійснено ремонт та заміна 18,2 км водопровідних та 9,2 км каналізаційних мереж.

З початку 2013 року працевлаштовано 34,7 тис. незайнятих громадян, з них безробітних – 29,8 тис.

В області особливу увагу звернуто на призначення державних соціальних допомог. Категорія (сім'ї з дітьми) отримали державну допомогу в розмірі 956,1 млн. грн. призначено 104618 особам. Державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям по області отримують 6777 осіб, сума призначень становить 150,3 млн. грн. Крім того, на суму 194,5 млн. грн. призначена державна соціальна допомога дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства. Державні соціальні допомоги виплачені в повному обсязі без заборгованостей.

Житлові субсидії по області отримують 73,5 тис. сімей, сума нарахувань з початку 2013 року складає 65,6 млн. грн. Поточна заборгованість – 6,6 млн. грн.

За звітний період у Вінницькій області зареєстровано зменшення коефіцієнту народжуваності з 8,4‰ до 7,5‰ та стали динаміку показника загальної смертності (в межах 15,69‰ проти 15,46‰ у 2012 році).

Станом на 01.01.2014 року відремонтовано 895 закладів, в тому числі 209 амбулаторії та 686 ФАПів, на загальну суму 62,8 млн. грн.

Забезпечення сімейної медицини санітарним автотранспортом значно наблизила надання первинної медичної допомоги до населення.

У 2013 році для Центрів первинної медико-санітарної допомоги отримано 95 автомобілів та 8 скутерів на суму 6,6 млн.грн. Оснащеність закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну допомогу, збільшилась з 58 % у 2010 році до 85,2% у 2013 році.

В поточному році в закладах охорони здоров'я вторинного рівня проведено ремонтні роботи на суму 24,2 млн. грн., що на 6,0 млн.грн. більше, ніж у 2012 році.

У поточному році відкрито новозбудоване приміщення Центру екстреної медичної допомоги, на будівництво якого використано коштів в сумі 5,5 млн. грн. За кошти обласного бюджету закуплено 4 санітарних

автомобіля для обслуговування неекстрених викликів та за кошти державного бюджету - 40 автомобілів швидкої медичної допомоги, автомобілі обладнанні найсучаснішим реанімаційним обладнанням.

Забезпеченість у 2013 році санітарним автотранспортом склала 162 автомобілі, разом з тим ще 95 автомобілів із них потребують заміни. В 2013 році із обласного бюджету виділено 1,5 млн. грн. на придбання санітарного транспорту для швидкої медичної допомоги. Протягом 2013 року лікувально-профілактичними закладами області за рахунок коштів обласного бюджету отримано медикаментів та виробів медичного призначення на загальну суму 73914,1 тис.грн., в тому числі виробу медичного призначення – на суму 11229,2 тис.грн. [3]

У кожному районі йде активний процес формування освітніх округів, їх уже сформовано 157. Розроблено карти освітніх округів, до них входить 617 загальноосвітніх навчальних закладів, біля 68 тисяч учнів (44% від загальної кількості), забезпечено функціонування 143 з них. Протягом 2013 року організованим підвезенням до місць навчання забезпечено 14073 учні (99,6%). За кошти місцевих бюджетів у 2013 році придбано 3 шкільних автобуси, державного бюджету – 46. Усіма видами харчування охоплено 146,3 тис. учнів (98,6 %). Всього використано на зміцнення матеріально-технічної бази в 2013 році у загальноосвітніх та дошкільних навчальних закладах області з усіх джерел фінансування – 220,5 млн. грн., у тому числі: бюджетних – 62,7 млн. грн., позабюджетних – 157,8 млн. грн.[3].

Уточнений план асигнувань галузі культури області станом на 01.01.2014 року складає 317 млн. 438,4 тис. грн.

Протягом 12 місяців 2013 року культурно-мистецькими та навчальними закладами освоєно бюджетних асигнувань на загальну суму 301 млн. 116,6 тис. грн. бюджетних коштів, що складає 94,9% від запланованої річної суми асигнувань, проведено капітальні та поточні ремонти на 638 об'єктах закладів культури області на загальну суму 54 млн. 556,5 тис.грн. Від надання платних послуг населенню, оренди приміщень та інших позабюджетних надходжень за оперативними даними закладами отримано 19 млн. 248,9 тис. грн., що на 10 % більше відповідного періоду минулого року[3].

Здійснено значний обсяг робіт із благоустрою прилеглих територій: облаштування тротуарною плиткою, встановлення парканів, висадження зелених насаджень. Вартість виконаних робіт становить 3 млн. 955,0 тис. грн.

Якість надання соціальних послуг залежить від показників розвитку соціальної сфери та застосуванню новітніх технологій. Покращення стану соціальної сфери, можливе при систематизованому прогнозуванню соціальних показників. При цьому, потрібно передбачати розміри джерел

фінансування та подальше їх ефективне використання.

Для розвитку соціальної сфери та надання достатнього обсягу даних послуг необхідно розробити ефективний міжбюджетний перерозподіл коштів, враховувати рівень доходів населення і тих, хто надає соціальні послуги, що призвело б до заохочення та підвищення продуктивності праці в даній сфері і в подальшому вдосконалило б соціальні стандарти, затверджуючи їх у нормативних актах, застосовувати зарубіжний досвід підтримки розвитку соціальної сфери.

Список використаних джерел:

1. Аналітична довідка за 2014 рік щодо економічного розвитку Вінницької області. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.vinrada.gov.ua/socialno-ekonomichne_stanovishe_oblasti.htm.
2. Голубцова Я. К. Якість фінансування соціальної сфери в Україні [Електронний ресурс] / Я. К. Голубцова // Управління розвитком. - 2014. - № 4. - С. 144-147. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Uproz_2014_4_62.pdf
3. Звіт про стан справ у Вінницькій області за 2013 рік.[Електронний ресурс]. Режим доступу: www.vinrada.gov.ua/upload/files/Raznoe/Zvit.doc.
4. Калініченко О. О. Прогнозування та розвиток основних параметрів соціальної сфери України в сучасних умовах [Електронний ресурс] / О. О. Калініченко. // Економіка. Управління. Інновації. - 2014. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eui_2014_1_45.pdf
5. Мамонова Г.В. Ефективність використання бюджетних коштів на розвиток соціальної сфери [Електронний ресурс] /Г.В. Мамонова, І.Г. Канцур // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія економіка. -2014.-Випуск 3 (44). С. 95-99.

ВИКОРИСТАННЯ ВИПАДКОВИХ МАРКІВСЬКИХ ПРОЦЕСІВ В ПРОГНОЗУВАННІ ПОВЕДІНКИ ПОТЕНЦІЙНИХ ВКЛАДНИКІВ

Євдокимова Наталія В'ячеславівна

аспірант, Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж

АНОТАЦІЯ. Обґрунтування доцільності застосування випадкових марківських процесів у моделях прогнозування поведінки потенційних вкладників при розміщенні депозитів .

КЛЮЧОВІ СЛОВА: марківські процеси, модель, депозит.

АННОТАЦИЯ. Обоснование целесообразности применения случайных марковских процессов в моделях прогнозирования поведения потенциальных вкладчиков при размещении депозитов.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: марковские процессы , модель, депозит.

ABSTRACT. Justification usefulness of Markov random processes in models predicting the behavior of potential investors when placing deposits.

KEY WORDS: Markov processes , model, deposit.

Актуальність проблеми. Останні півтора року були важкими для всього фінансового ринку України. Комерційні банки стикнулися з масовим відтоком депозитів. У багатьох випадках клієнти розривали строкові депозитні угоди незважаючи на втрату відсотків, масово спустошувалися поточні депозити. Компромісний діалог з вкладниками, шляхом реструктуризації вкладів, вдавався на всім фінансовим установам. На рис. 1 показано динаміку вкладів у національній валюті з січня 2013 року по вересень 2015 року.

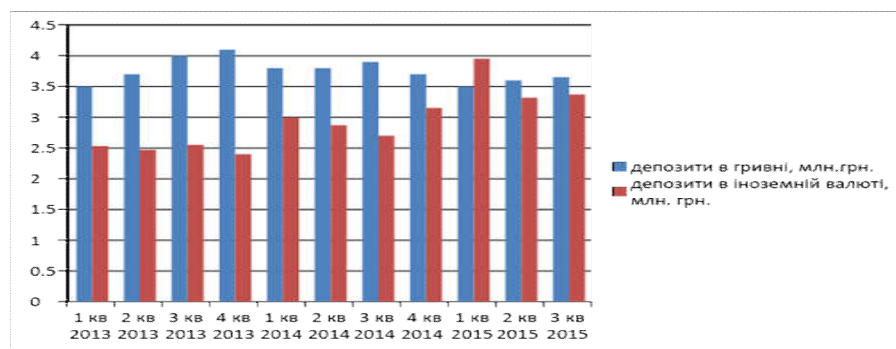

Рис.1. Динаміка вкладів у національній валюті з січня 2013р. по вересень 2015 р.

Одним з основних факторів, що вплинув на відтік депозитів, є нестабільна соціально-економічна та політична ситуація в країні, яка супроводжується суттєвим рівнем інфляції. За даними держкомстату України за 2014 рік рівень інфляції склав 124,9%, а за 8 місяців 2015 року 138,2%. Проте можна відмітити поступове повернення довіри вкладників до комерційних банків. На даний час спостерігається тенденція розміщення депозитів на короткий термін з лояльними умовами у стабільні банки, причому висока відсоткова ставка за депозитом не відіграє великої ролі при виборі фінансової установи.

Сьогодні вимагає від потенційного вкладника ретельного оцінювання ситуації, врахування ряду чинників, а саме: розмір доходу, стабільність доходу, рівень витрат, можливість безробіття, податкове навантаження, розвиток економіки тощо.

Таким чином, науково-практичні дослідження, присвячені оцінюванню готовності населення до капіталовкладень є актуальними та своєчасними. Використання дискретних Марківських ланцюгів дає змогу розробити моделі поведінки потенційних вкладників для збереження та зростання депозитного портфелю комерційного банку.

В працях багатьох економістів досліджуються питання пов'язані із залученням тимчасово вільних коштів населення, як кредитного ресурсу банків.

Проте об'єктивною необхідністю в цих дослідженнях, як на нашу думку, є застосування методів економіко-математичного моделювання. Разом з тим питання моделювання поведінки потенційного вкладника в умовах соціально-економічної та політичної нестабільності потребує пошуку нових та більш адекватних до реалій математичних моделей.

Таким чином, *метою статті* є висвітлення моделювання проблемних питань поведінки потенційного вкладника.

Постановка завдання. Згідно чинного законодавства комерційним банкам дозволено залучати у вклади (депозити) кошти та банківські метали від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб. На сьогодні суспільство зайняло вичікувальну позицію, що звичайно впливає на динаміку депозитних портфелів банків. Отже, в межах цієї статті розглянемо вплив окремих факторів, що впливають на поведінку потенційного вкладника.

Зазначимо, що ця стаття є продовженням авторських досліджень у сфері моделювання поведінки громадян при розміщенні вкладів у комерційні банки, використовуючи результати оцінок експертної групи.

Виклад основного матеріалу. Об'єктом дослідження є вклади фізичних осіб, за імовірністю зміни соціально-економічної та політичної ситуації в країні, що обумовлює необхідність розгляду різних сценаріїв поведінки.

Відповідно, імовірність переходу з поточного стану до певного наступного стану визначається лише тим, до якого стану, в даний момент часу t_0 , здійснюється перехід і не залежить від минулих подій. Розглянемо процес із дискретним станом і неперервним часом. Тобто система, яка описує поведінку потенційного вкладника, може бути в різних станах $S_1, S_2, S_3, \dots, S_n$. Моменти переходу із стану в стан відбуваються стрибкоподібно, не є керованими, можуть настати в будь-який момент часу.

При аналізі випадкових процесів для наочності використовують графи станів, які показують послідовність та λ - середню кількість подій у випадкові моменти часу.

Для прикладу розглянемо систему поведінки середньостатистичного українця. Ймовірність того, що система не відмовить у певний момент часу залежить від соціально-політичної стабільності та курсу гривні.

S_1 – обидва фактора свідчать про стабільний фінансовий стан;

S_2 - загострення соціально-політичної ситуації;

S_3 - падіння курсу гривні, інфляція;

S_4 - присутні обидва фактора .

Припустимо, що час настання одного фактора не залежить від настання іншого чи обох відразу. Вважаємо, що перехід зі стану S_1 у стан S_4 можливий через стани S_2 та S_3 . Якщо система знаходиться в стані S_1 , то у стан S_2 її переводить потік подій, що сприяє загостренню соціально-політичної ситуації. Його інтенсивність λ_1 дорівнює одиниці, яка ділиться на час стабільності. Подібні переходи системи із стану в стан зображені на рис. 2.

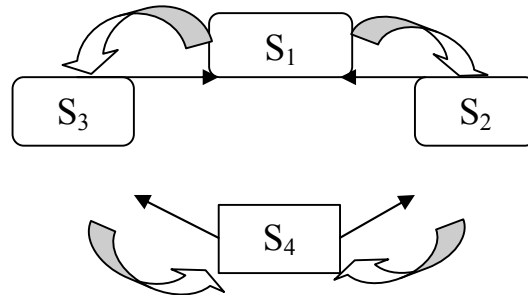

Рис. 2. Приклад графу станів системи, що складається з двох факторів впливу

Щоб система перейшла зі стану S_3 назад у стан S_1 треба розглянути потік стабілізації грошової одиниці. Величину потоку μ_3 визначаємо, як одиниця поділена на середній час стабілізації грошової одиниці.

Загальноприйнятий сценарій при стабільному фінансовому стані вкладника (стан S_1) передбачає, що вклади розміщуються на тривалій термін, зберігаються до кінця терміну угоди, в окремих випадках нараховані відсотки приєднуються до основної суми вкладу (капіталізація відсотків), або існує можливість поповнення вкладу фізичною особою.

При загостренні соціально-політичної ситуації (стан S_2) вкладники розміщують вклади менш інтенсивно, на короткі терміни без поповнення вкладу та капіталізації відсотків, з одержанням відсотків щомісяця.

Інфляційні процеси, падіння курсу гривні (стан S_3) викликають сумніви в доцільності розміщення нових вкладів, розміщені вклади по закінченні терміну вилучаються з банківських установ.

Поєднання факторів загострення соціально-політичної ситуації та падіння курсу гривні характеризують стан S_4 , в якому потенційні вкладники не розміщують нові вклади, розміщені вклади по закінченні терміну – вилучаються з банків та спостерігається тенденція розірвання депозитних угод до закінчення терміну вкладу.

Якщо система має 4 стани, то ймовірність того, що система знаходиться в стані S_i будемо позначати $P_i(t)$. Тоді для будь-якого моменту часу виконується рівність

$$\sum_{i=1}^4 P_i(t) = 1$$

Оскільки, перед потенційними вкладниками стоїть питання розміщувати чи не розміщувати депозит у певному стані необхідно задати матрицю ймовірностей та матрицю сум вкладів для кожного рішення.

$$\mathbf{R}(i|X_{i-1}) = \begin{cases} \mathbf{R}_1, & X_{i-1} = X_1; \\ \mathbf{R}_2, & X_{i-1} = X_2. \end{cases}$$

X_1 – розмістити депозит;

X_2 – не розміщувати депозит.

Елементи цих матриць, як зазначалося раніше, є результат обробки даних отриманих від експертної групи.

Необхідно знайти оптимальне рішення для стану i , $i+1$ при умові руху зі стану S_1 .

$$P_1 = \begin{pmatrix} 0,4 & 0,2 & 0,3 & 0,1 \\ 0,3 & 0,3 & 0,2 & 0,2 \\ 0,2 & 0,3 & 0,3 & 0,2 \\ 0 & 0,5 & 0,5 & 0 \end{pmatrix}$$

$$P_2 = \begin{pmatrix} 0,3 & 0,4 & 0,2 & 0,1 \\ 0,2 & 0,3 & 0,4 & 0,1 \\ 0,2 & 0,2 & 0,3 & 0,3 \\ 0,2 & 0,3 & 0,5 & 0 \end{pmatrix}$$

$$R_1 = \begin{pmatrix} 10 & 5 & 3 & 2 \\ 5 & 3 & 0 & -3 \\ 4 & 2 & 0 & -4 \\ 2 & 0 & 0 & -2 \end{pmatrix}$$

$$R_2 = \begin{pmatrix} 9 & 7 & 3 & -3 \\ 10 & 8 & 0 & 0 \\ 8 & 5 & 3 & -2 \\ 5 & 3 & 0 & -2 \end{pmatrix}$$

Знайдемо елементи вектора \vec{q}_1 : та вектора \vec{q}_2 .

$q_1(X_1) = 0,4 \cdot 10 + 0,2 \cdot 5 + 0,3 \cdot 3 + 0,1 \cdot 2 = 6,1$	$q_1(X_2) = 0,3 \cdot 9 + 0,4 \cdot 7 + 0,2 \cdot 3 + 0,1 \cdot (-3) = 5,8$
$q_2(X_1) = 0,3 \cdot 5 + 0,3 \cdot 3 + 0,2 \cdot 0 + 0,2 \cdot (-3) = 1,8$	$q_2(X_2) = 0,2 \cdot 10 + 0,3 \cdot 8 + 0,4 \cdot 0 + 0,1 \cdot 0 = 4,4$
$q_3(X_1) = 0,2 \cdot 4 + 0,3 \cdot 2 + 0,3 \cdot 0 + 0,2 \cdot (-4) = 0,6$	$q_3(X_2) = 0,2 \cdot 0,8 + 0,2 \cdot 5 + 0,3 \cdot 3 + 0,3 \cdot (-2) = 2,9$
$q_4(X_1) = 0 \cdot 2 + 0,5 \cdot 0 + 0,5 \cdot 0 + 0 \cdot (-2) = 0$	$q_4(X_2) = 0,2 \cdot 5 + 0,3 \cdot 3 + 0,5 \cdot 0 + 0 \cdot (-2) = -0,1$

Порівняв вектори, знайдемо оптимальне рішення для кожного стану.

Стан	Елементи вектора \vec{q}_1	Елементи вектора \vec{q}_2	Оптимальне рішення
S_1	6.1	5.8	X_1
S_2	1.8	4.4	X_2
S_3	0.6	2.9	X_2
S_4	0	-0.1	X_2

Порівняння обчислених векторів свідчить про те, що потенційні вкладники готові до розміщення нових вкладів лише в стані S_1 , стани S_2 та S_3 характеризуються збереженням існуючих вкладів до закінчення термінів угоди. В стані S_4 в банківських установах буде спостерігатися зменшення депозитного портфелю через відтік коштів при закінченні

термінів депозитних угод та при достроковому розірванні депозитних угод.

Висновок. Проведене моделювання поведінки потенційного вкладника в різних станах показало, що вирішення актуальних задач для банків є ефективним саме з використанням марківських процесів та побудовою відповідних моделей оцінювання стабільності залучення коштів комерційними банками, дозволяє оцінити та скорегувати грошові потоки комерційних банків з урахуванням соціально-економічної та політичної ситуацій в країні.

Список використаних джерел:

1. Вентцель Е.С., Овчаров Л.А. Теория случайных процессов и ее инженерные приложения: учебное пособие. – 5-е изд., стер. – М.: КНОРУС, 2013.- 448 с.
2. Теорія випадкових процесів: навчальний посібник: у 2 ч./С.В. Коломієць; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2013. – ч II. – 103 с.
3. Храмов А.Г. Теория случайных процессов. Конспект лекций. – Самара, 2011.
4. Bankografo.com
5. minfin.com.ua

ЕКОНОМЕТРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ КУРСОМ ДОЛАРА ТА МАКРОЕКОНОМІЧНИМИ ФАКТОРАМИ НА ВАЛЮТНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Ляшенко Олена Ігорівна

доктор економічних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Крицун Катерина Ігорівна

аспірант, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Валютний ринок – це складна підсистема фінансового ринку, економіки, як окремої країни так і світу загалом. Котирування курсу у свою чергу є своєрідним індикатором, що відображає стан економіки країни. Контроль та вибору режиму для валютного курсу здійснюється з метою стабілізації економічних процесів у країні. З 1997 року в Україні був встановлений режим «регульованого плаваючого» курсу, який інакше називається «валютний коридор».

Дослідженнями в галузі прогнозування валютних курсів та поведінки валютного ринку займалися такі іноземні вчені як: Flood R. [7], Kim S.[8, 210], Zorzi M., Muck J., Rubaszek M. [9] Значний внесок у розвиток дослідження валютного ринку зробили і вітчизняні науковці, як В. Геєць [2], О. Черняк [6], А.Ставицький [5], Береславська О. [1], А. Колдовський [3], О. Сергієнко, М. Татар [4].

У дослідженні впливу на котирування валютного курсу на валютному ринку України було обрано наступні фактори, як: рівень безробіття у відсотках, витрати населення у млн. грн., індекс S&P500, облікова ставка національного банку України, світові ціни на нафту у доларах Сполучених Штатів Америки за барель, індекс «Першої Фондової Торговельної Системи», міжнародний індекс долара, золотовалютні резерви Національного банку України, заощадження населення, грошова маса M_0 , прямі іноземні інвестиції, дохід населення, імпорт та експорт товарів, ціна на золото за грам в доларах США, валовий внутрішній продукт України, зовнішній борг країни та індекс споживчих цін. Періодичність даних є квартальною, з 1 кварталу 2005 року. В результаті дослідження було побудовано три регресії та використано 3 способи зведення часових економічних рядів до стаціонарних. За похибкою прогнозу у розмірі 16,4% – найкращою виявилась модель вигляду:

$$y = 0.573012 * x_1 + 0.617227 * x_2^2 + 0.822728 * x_3(-1) + 0.267734 * x_4 - 3.773390, \quad (1)$$

де y – нормалізоване значення курсу долара, x_1 – нормалізоване значення імпорту, x_2 – нормалізоване значення грошового агрегату M_0 , x_3 – нормоване значення золотовалютних резервів із лагом, x_4 – заощадження населення.

Рівняння (1) – нелінійна множинна регресія, незалежні зміни в якій на 89% пояснюють динаміку залежної змінної y . Стандартна похибка невелика, що сприятливо для майбутнього прогнозування. Модель адекватна за критерієм Фішера. Всі коефіцієнти регресії є статистично значимими. За VIF критерієм відсутня мультиколінеарність. За критерієм Харке-Бера – залишки регресії розподілені за нормальним законом. За допомогою тесту Льюнга-Бокса автокореляція відсутня аж до 16 порядку. За допомогою тесту Харві на Гетероскедастичність, виявлено, що залишки регресії гомоскедастичні. За CUSUM тестом параметри моделі також стабільні і не виходять за 5% обмеження. Проте для прогнозування необхідна стабільність як в економіці так і політиці у країні, тоді прогнозні значення будуть найбільш точними та близькими до реальних. Неможливо включити до моделі всі фактори впливу. Значну роль також відіграє і політика уряду, Центрального (Національного) банку. Також значну роль відіграє і статистика. Аналітику опрацювати дані, які є або недоступними, або неповними, або різнотипним є складно і приведення

даних до єдиного вигляду займає чимало часу. Варто відмітити, що все таки для валютного ринку України варто використовувати теоретичний прогноз пов'язаний із політикою Національного банку та уряду країни, попитом та пропозицією на валюту, а також очікування населення.

Список використаних джерел:

1. Береславська О. Курсоутворення гривні в контексті змін у світовій валютній системі // Вісник НБУ. — 2014. — № 3. — С. 10—16.
2. Геєць В. Цінова конкуренція чи цінова стабільність: дуалізм політики економічного зростання— [Електронний ресурс] – режим доступу: http://f.ief.org.ua/Text/Dualizm_EP405.pdf
3. Колдовський О. Гібридна динамічна модель прогнозування як інструмент дослідження оптимального валютного курсу в системі валютного регулювання – [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10048/1/Hibrydna%20dinamichna%20model.pdf>
4. Сергієнко О, Татар М. Моделі прогнозування валютних курсів в системі управління конкурентоспроможністю підприємства – [Електронний ресурс] – режим доступу: http://www.problecon.com/pdf/2013/2_0/268_278.pdf
5. Ставицький А., В. Хом'як. Вплив монетарної політики на економічну безпеку України – [Електронний ресурс] – режим доступу: http://andriystav.cc.ua/Downloads/Articles/A_037.pdf
6. Черняк О., В. Хом'як. Причини валютної кризи та індикатори, що сигналізують про її наближення. – [Електронний ресурс] – режим доступу: http://www.econom.univ.kiev.ua/articles/EC/Chernyak/Prychyny_Valutnoi_Kryzy_ta_indykatory_yki_sygnalisuyt_pro_nablyzhennya.pdf
7. Flood R. Explanations of Exchange-Rate Volatility and other Empirical Regularities in some Popular Models of the Foreign Exchange Market. 1981– [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w0625.pdf>
8. Kim S. Global corporate finance: text and cases/ Suk H Kim, Seung H. Kim. 2006 – 6th edition. – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://books.google.com.ua/books?id=ooabd-PVKacC&printsec=frontcover&hl=uk#v=onepage&q&f=false>
9. Zorzi M., Muck J., Rubaszek M. Real Exchange Rate Forecasting and PPP: This Time the Random Walk Loses. 2015 – [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://www.dallasfed.org/assets/documents/institute/wpapers/2015/0229.pdf>

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СУТНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Чередниченко Марія Ігорівна

аспірант, асистент кафедри обліку, аналізу і аудиту економічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Ефективність системи управління операційними витратами підприємства залежить від якості інформаційного забезпечення системного аналізу виробничих витрат. Адже аналітичний процес дослідження, який передуює науковому обґрунтуванню раціональних управлінських рішень, починається зі збирання й обробки інформації та закінчується здобуванням інформації, яка є вхідною для системи управління. Розробка стратегії управління, вироблення і вибір управлінських рішень, організація їхнього виконання, регулювання та контроль, підбиття підсумків залежить від якості споживання та обробки здобутої інформації і закінчуються видачею нової інформації. Відповідно, механізм ефективного процесу інформаційного забезпечення системного аналізу операційних витрат стає ключовим інструментом його методології та власне процесу управління.

Питанням формування сучасної інформаційної парадигми, організації інформаційного забезпечення і його оптимізації, розвитку концепції інформації та управління досліджували та продовжують вивчати такі зарубіжні та українські науковці: Босак І.П., Денисенко М.П., Л. Бріллоен, Е.К. Гільде, В.В. Годін, К. Друрі, В.І. Ісаков, Р. Ентоні, О.В. Карпенко, І.К. Корнеєва, М.В. Макарова, Р. Манн, І.А. Маркіна, С.М. Петренко, Т. Пітерс, М.С. Пушкар, М.Є. Рогоза, М.Я. Розенберг, В.І. Ткач, В.А. Шевчук, Д. Хан, А. Яругова та інші.

Серед економістів відсутній єдиний підхід до розуміння поняття „інформаційне забезпечення”. За твердженням Чумаченка М.Г. [7] поняття „інформаційне забезпечення” виникло у зв’язку з розвитком автоматизованих систем управління, і є системою одержання, оцінки, зберігання та переробки даних з метою прийняття управлінських рішень. Такої ж думки дотримуються Денисенко М.П. та Колос І.В. [3, с.19-24], виділяючи три складові в системі інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень: інформаційні ресурси, інформаційні технології, технічні засоби та програмне забезпечення.

Іншу точку зору мають Босак І.П. і Палига Є.М. [1], які наголошують, що інформаційне забезпечення – наявність інформації, необхідної для управління економічними процесами, що міститься у базах даних інформаційних систем. Інформаційні системи в свою чергу – це

системи зберігання, обробки, перетворення, передачі й оновлення інформації з використанням комп'ютерної та іншої техніки. Схоже визначення терміна „інформаційне забезпечення” мають Козак В.Г [5, с.66-70], Череп А.В. [6], Васюренко О.В. та Волохата К.О. [2].

Отже, деякі науковці під інформаційним забезпеченням розуміють сукупність інформації (інформаційну базу), а інші – систему, в яку входять і інші складові (технічні засоби та програмне забезпечення, інформаційні технології, методичні інструктивні матеріали, системи класифікації та кодування). Таким чином, поняття інформаційного забезпечення можна розглядати в декількох варіантах, які доповнюють один одного. Наприклад, Іванова В. [4, с.61-63] розглядає інформаційне забезпечення як процес створення та постачання інформації, доступу до неї та як інформаційне джерело, яке впливає на прийняття управлінських рішень. Чумаченко М.Г. [7] інформаційне забезпечення трактує як процес забезпечення інформацією та сукупність документів за різними формами, за якими розкривається сутність кожного процесу діяльності.

Отже, інформаційне забезпечення – підгрунття системного аналізу операційних витрат як ефективного інструменту управління ними. Таким чином його необхідно розглядати як основну частину будь-якого об'єкту системи стратегічного та тактичного аналізу витрат і як систему надання інформації для управління за допомогою правильно організованої інформаційної політики. Відтак, система інформаційного забезпечення системного аналізу включає в себе отримання інформації, її обробку, накопичення, зберігання, аналіз та передачу апарату управління для прийняття рішень. Варто зауважити, що основним елементом є швидкий доступ та захист такої інформації, який забезпечується використанням технічних засобів, програмного забезпечення та інших методичних інструктивних матеріалів.

Система інформаційного забезпечення системного аналізу операційних витрат підприємства являє собою функціональний комплекс первинної та проміжної інформації, що забезпечує процес безперервного цілеспрямованого підбору інформативних показників, необхідних для здійснення якісного аналізу, обґрунтування та вибору оперативних управлінських рішень за всіма етапами руху виробничих ресурсів та стратегічного управління виробничими витратами.

Отже, основу для вирішення всіх аналітичних задач становить інформація, яка має бути актуальною, реальною і надаватися у формі, придатній для ефективного використання.

Список використаних джерел:

1. Босак І.П. Інформаційне забезпечення управління підприємством: економічний аспект / І.П. Босак, Є.М. Палига // Регіональна економіка. –

2007. – № 4. – С. 193–195.

2. Васюренко О.В. Економічний аналіз діяльності комерційних банків: навч. посіб. / О.В. Васюренко, К.О. Волохата – К.: Знання, 2006. – 463 с.

3. Денисенко М.П. Інформаційне забезпечення ефективного управління підприємством / М. П. Денисенко, І. В. Колос // Економіка та держава. – 2006. – № 7. – С. 19 – 24.

4. Іванова В. Щодо формування системи інформаційного забезпечення розвитку економіки України / В. Іванова // Економіст. – 2008. – №4. – С. 61 – 63.

5. Козак В.Г. Удосконалення системи інформаційного забезпечення економічного аналізу / В.Г. Козак // Економіка АПК. – 2005. – № 1. – С. 66 – 70.

6. Череп А.В. Економічний аналіз: навчальний посібник / Череп А.В. – К.: Кондор, 2005. – 160 с.

7. Чумаченко М.Г. Економічний аналіз. Навчальний посібник / Чумаченко М.Г. - Київ: КНЕУ, 2001. – 540 с

ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кошарська Наталія Михайлівна

здобувач кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності,
Львівський національний університет ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С.З. Гжицького

Смолинець Ігор Богданович

асистент кафедри менеджменту, Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

Світовий досвід ефективного ведення сільського господарства свідчить, що специфіка функціонування цієї галузі зумовлює активне втручання держави у її фінансове забезпечення. Слід підкреслити, що система державної фінансової підтримки в організаційному плані є досить складною. Рух коштів загального фонду Державного бюджету, які виділялись на державну підтримку можна представити таким чином (рис.1)

Рисунок 1

Як свідчить державна підтримка сільськогосподарських підприємств є досить розгалуженою. Її реалізація здійснюється через різні програми на державному та регіональному рівні. На державному рівні вони затверджуються постановами Кабінету міністрів України, а на регіональному – рішеннями Львівської обласної. В певній мірі такий контроль здійснюють відповідні державні органи, що виявляють недоліки і проблеми у цій сфері. Так, перевіркою Рахункової палати України, виявлено відсутність законодавчо встановленого переліку об'єктів та суб'єктів виробництва сільськогосподарської продукції, яким надається спеціальна бюджетна підтримка, що призводить до щорічних змін Кабінетом міністрів України як переліку суб'єктів нарахування так і умов отримання підтримки[1].

Крім того, складним є доступ до державної фінансової підтримки аграрних товаровиробників та порушується обґрунтованість цього процесу. Вказане вище ускладнюється ще процедурою подання документів на розгляд районних комісій через встановлення додаткових обмежень, що призводить до зменшення кількості підприємств, що вчасно можуть подати документи на отримання державної підтримки.

Вказаний порядок формування потреби в коштах сільгоспвиробників дозволяє Мінагрополітики вносити зміни до уже затверджених обсягів асигнувань під фактично представлені документи сільгоспвиробниками на отримання дотації. В результаті діючий порядок формування потреби в коштах на державну фінансову підтримку та їх розподіл між областями не дозволяє визначити реальний обсяг фінансових ресурсів, який протягом року має бути направлений сільгоспвиробникам у формі дотацій. Все це впливає на виконання програми розвитку АПК[3].

Обсяг потреб у фінансуванні аграрного сектора за даними Міністерства аграрної політики та продовольства України складає для розбудови аграрного ринку на найближчі 4-5 років 180 млрд. грн., оновлення основних засобів виробництва на такий же період – 250 млрд. грн., щорічне забезпечення нормальної поточної діяльності галузі тваринництва – 43 млрд. грн. і рослинництва – 57 млрд. грн.[2]

Висновки : В умовах нестабільності економічного розвитку України, жорсткої конкуренції, зростання рівня фінансових ризиків, важлива роль відводиться фінансовому забезпеченню аграрних підприємств, формуванню стабільного фінансового стану, що в певній мірі визначатиме їх можливості щодо конкурентоспроможності.

Література:

1. Звіт про результати аналізу використання коштів Державного бюджету України, виділених на державну підтримку АПК у 2009 році

[Електронний ресурс] / Бюлетень рахункової палати України. – Режим доступу <http://www.acrada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/16720005>

2. Національна доктрина реформування та розвитку агропродовольчого комплексу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/page/10697>.

3. Шпикуляк О. Г. Інституції у розвитку та регулюванні аграрного ринку : монографія / О. Г. Шпикуляк. – К. : ННЦ ІАЕ, 2010. – 74 с.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ФІНАНСОВА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ

Романчук Оксана Ярославівна

здобувач, Львівський національний університет імені І.Франка

В умовах глобалізаційних процесів [1], посткризових явищ і російської агресії основним напрямом державної політики України, як внутрішньої, так і зовнішньої є приєднання до країн європейського товариства та повноправна участь у ЄС. З підписанням угоди про асоціацію з ЄС та наданням Україні перспективи членства в неї появляється можливість залучення іноземних інвестицій і нових технологій [2] підвищення конкурентоспроможності національного товаровиробника, виходу на нові фінансові ринки.

Нині в Україні діє банкоцентрична модель фінансового ринку, на якому головну роль відіграють понад 130 банківських установ. Банківська система в Україні сформована давно й доволі успішно функціонує. Однак, за умови подальшої інтеграції у світовий і європейський фінансовий ринок постає потреба в пошуку шляхів оптимізації діяльності іноземних і вітчизняних небанківських фінансових установ (НФУ).

У розвинених країнах світу ринки фінансових послуг є важливим елементом фінансових систем, а нагляд за фінансовими посередниками й регулювання їх діяльності є невід'ємною частиною економічної та фінансової політики урядів і центральних банків. Крім того, фахівці МВФ рекомендують якнайшвидше провести реформи державного регулювання фінансового сектору. Зокрема, країнам, економіка яких розвивається, вони рекомендують обмежувати утворення фінансових дисбалансів, створювати стійкі фінансові системи.

В Україні державне регулювання ринків фінансових послуг перебуває на етапі становлення, проте вже створені структури потребують незалежності у своїх діях. Тому доцільним є вивчення світового та європейського досвіду регулювання цих ринків задля подальшого вдосконалення системи вітчизняного державного регулювання [3]. Зазначимо, що сьогодні можна виокремити три основні моделі

регулювання фінансового ринку: секторну, модель перехресного регулювання та модель єдиного нагляду

Прикладом моделі перехресного регулювання є Нідерланди, де ЦБ після об'єднання з Радою з питань страхових компаній і пенсійних фондів став єдиним органом пруденційного нагляду, а нагляд за комерційними операціями на фінансовому ринку здійснює окремий орган, який відповідає за інформаційну прозорість, моніторинг приватного бізнесу та надання достовірної інформації [4, с. 37].

Створення та функціонування в країні мегарегулятора дає можливість уніфікованого нагляду за фінансовим сектором, усунення дублювання функцій, економить бюджетні кошти і гарантує проведення єдиної фінансової політики в державі. Однак, за умов політичної та економічної нестабільності перехід до здійснення мегарегулювання необхідно здійснювати за об'єктивної потреби й готовності влади та ринку до них і належної підготовки процесу.

З погляду регулятивної системи найважливішим сьогодні є процес глобалізації ринків, яка впливає на дієвість державних регулятивних функцій, з одного боку, нівелюючи їх, а з іншого – активізуючи, оскільки інші суб'єкти глобального бізнесу (транснаціональні корпорації, регіональні економічні об'єднання, міжнародні організації) не здатні ефективно регулювати глобальні фінансово-економічні процеси в контексті реалізації національних інтересів [5].

Для більшості країн світу актуальною стає проблема адаптації державно-регулятивних функцій до досягнутого рівня глобальної самоорганізації ринку та всеохоплюючої інституалізації. Держава стає наймогутнішим і найвідповідальнішим суб'єктом представництва та захисту національних інтересів країни перед консолідованим Заходом, а також існуючими регіональними союзами, асоціаціями і ТНК. Для України це є особливо актуальним у зв'язку з її специфічним геополітичним положенням [6].

Розглядаючи державне регулювання вітчизняного ринку фінансових послуг, необхідно згадати про недавно підписану угоду між урядом України та МВФ щодо проведення реформ у межах програми standby. Зокрема, у фінансовому секторі вона передбачає моніторинг ситуації з ліквідністю фінансових установ, реструктуризацію та рекапіталізацію фінансових інститутів, удосконалення процесу регулювання та нагляду. Також із МВФ узгоджені позиції щодо проведення стрес-тестування та збільшення власного капіталу фінансових установ до 10 %, можливості використання державних коштів для рекапіталізації слабких фінансових інститутів і створення централізованого реєстру кредитів при НБУ [4, с. 38].

Сьогодні у світі поширюється тенденція до переходу держави від жорсткої моделі прямого втручання на рівні економічного базису до м'яких не директивних форм регулювання національної економіки. Прикладом може бути австрійська модель державного регулювання, основними базовими принципами якої є економічна стабільність; стимулювання економічного зростання завдяки політиці лібералізації та приватизації; свобода підприємництва тощо [7]. У той же час автор відзначає, що функціонування української держави відбувається з використанням моделі державно-монополістичного капіталізму: державне регулювання бюджетної, фінансової, податкової, дозвільної систем, розвитку інвестиційної сфери, конкуренції, підприємництва працює на зміцнення позицій великого фінансово-промислового капіталу, що призводить до негативних зрушень у соціально-економічній структурі суспільства. Тому керівник Інституту економічних досліджень і політичних консультацій І. Бураковський висловив переконання, що без кардинальних реформ і зменшення ролі політичного втручання в економіку України важко буде здійснити її значний прогрес в напрямку більшої економічної свободи [8].

Як відомо, Індекс економічної свободи базується на 10-ти індексах, які оцінюються за шкалою від 0 до 100. Серед них такі як свобода бізнесу, свобода торгівлі, податкова свобода, державні витрати, грошова свобода, свобода інвестицій, фінансова свобода, захист прав власності, свобода від корупції. Загальний показник цього індексу в Україні склав у 2014 р. 49,3 бала, і це трохи краще (на 3 бали), аніж у 2013 році. Отримавши лише 49,3 бала Україна посіла в групі місце економічно невольних країн між Лесото і Гаїті. При цьому, серед 10 індикаторів економічної свободи України найбільш проблемними є показники: зі свободи інвестицій (20 балів), свободи від корупції (21,94 бала), захисту прав власності (30 балів), фінансової свободи (30 балів) [8].

Однак, найбільш різке падіння позицій України за останні роки відбулося за показником фінансова свобода (тісно пов'язана з фінансовою лібералізацією).

Під фінансовою свободою розуміють 5 напрямів: ступінь державного регулювання фінансових послуг, частка державної власності на фінансово-банківському ринку, рівень розвитку фінансового ринку, вплив держави на розподіл кредитів і відкритість ринку до міжнародної конкуренції. У 2014 році Україна тут отримала 30 балів, втративши за останні 5 років 20 балів. Це свідчить про високий ступінь втручання української держави в функціонування фінансового сектору. Така низька оцінка цього показника означає, що держава відіграє велику роль у розподілі кредитних ресурсів, володіє або контролює більшість фінансових установ, або домінує на ринку. Фінансові інституції та банки

зазнають перешкод у своїй діяльності, а діяльність іноземних фінансових інституцій значною мірою обмежена.

Зауважимо, що нині вітчизняне законодавство не повною мірою відповідає потребам фінансового ринку, зокрема законодавство України не визначає відповідальність посадових осіб Нацкомфінпослуг за стан ринку фінансових послуг. Причиною цього є недостатня інституційна незалежність від виконавчої та законодавчої гілок влади, оскільки Нацкомфінпослуг підпорядковується КМУ, який уповноважений призначати та звільняти із посади її голову [9]. Існує також недостатня фінансова незалежність органів нагляду та регулювання. Часто посади розподіляються за критеріями фаворитизму, компромісу чи квоти політичних партій, а не професійності осіб. Низькою залишається і довіра населення України до ринку фінансових послуг.

Голова Національної комісії з регулювання у сфері фінансових послуг І. Пашко повідомив недавно про розроблення законопроекту щодо консолідації функцій з регулювання та нагляду за ринком фінансових послуг, який передбачає створення системи регулювання ринків фінпослуг двома регуляторами на базі Нацкомфінпослуг [10].

Непродуманість, невідповідність і поспішність появи окремих регулятивних документів завдають шкоди та спричиняють нестабільність фінансової системи: так було з застосуванням реєстраторів розрахункових операцій при наданні банківських послуг, введенням обмежень на зняття готівкової валюти [11].

На наш погляд, для покращення ситуації з регулюванням фінансового сектору необхідно посилити незалежність та повноваження органів регулювання банків і НФУ, зокрема внести зміни до законодавства про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг з метою підвищення незалежності, самостійності, спроможності у сфері правозастосування; реформувати механізм фінансування регуляторів, дозволивши, зокрема, отримувати платню за послуги з учасників фінансового ринку.

Нарешті, важливе місце в реформуванні державного фінансового регулювання має відіграти послідовне виконання Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року, затвердженої Постановою Правління НБУ № 391 від 18.06.2015 року [12].

Список використаних джерел:

1. Трохименко В. Лібералізація ринку банківських послуг як прояв фінансової глобалізації // Вісник КНУ імені Т. Шевченка. Серія: Економіка. – 2011. – № 3. – С. 50-53.
2. Романчук О.Я. Державне регулювання інвестицій на Львівщині // Економіка та держава. – 2013. – № 6. – С. 84-88.

3. Кирилич Ю.В. Вплив фінансової лібералізації на макроекономічну стабільність країн Європейського Союзу. – Автореф. дис. ... канд. економ. н. –08.00.02. – Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2014. – 20 с.
4. Крупка І. Державне регулювання вітчизняного ринку фінансових послуг у контексті євроінтеграційних процесів // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Серія: Економіка. – 2014. – № 8. – С. 36-39.
5. Кельдер Т. Л., Грубась В. В. Держава в регулятивній системі глобального світу // Держава та регіони, Серія: Економіка та підприємництво. – 2009. – № 7, с. 94-97 [Текст] : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://firearticles.com/derzhavne-reguluvannya-economiky/184-derzhava-v-regulyativnij-sistemi-globalnogo-svitu-kelder-t-l-grubas-v-v.html>
6. Маліков В. В. Розвиток системи державного управління на сучасному етапі економічного розвитку // Держава та регіони, Серія: Державне управління. – 2010. – № 3. – С. 84-88.
7. Соскін О.І. Роль державного регулювання у формуванні моделі економічного розвитку: сучасні тренди та українські реалії // Теорія та практика управління економічним розвитком: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 22-24 листопада 2012 року). – В 3 т. – Т.1. – Донецьк: ТОВ «Фирма «Друк-Инфо», 2012. – 374 с. 112-114.
8. 141-е місце України в рейтингу за індексом економічної свободи : [Текст] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://expert.fpsu.org.ua/news/141-mistse-ukrajini-v-rejtingu-indeks-ekonomichnoji-svobodi>.
9. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.
10. Порошенко вніс у Раду законопроект про консолідацію держрегулювання ринків фінпослуг. – 20.07.2015 [Текст] : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/news/poroshenko-vnes-radu-zakonoproekt-konsolidatsii-1437411668.html>
11. Гонтарева оголосила про початок лібералізації фінансового ринку та ослаблення адміністративних обмежень. – 3 червня 2015 [Текст] : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.newsru.ua/finance/03jun2015/nachalo.html>.
12. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року. – К.: НБУ, 2015. – 56 с. – [Текст] : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=18563297>.

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКУ В ПЕРІОД ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Сас Христина Іванівна

аспірант Університету банківської справи НБУ (м.Київ)

Посилення процесів глобалізації та фінансової інтеграції сьогодні збільшують ризик виникнення та розвитку кризових явищ. Сучасній стан банківського сектору характеризується динамічними коливаннями, які, з одного боку, мають стимулюючий ефект, а з іншого – є причиною порушення стійкості та надійності всього фінансового сектору. Не залежно від того на скільки розвинена є країна, вона не може бути застрахована від ризиків нестабільності, що можуть привести до виникнення фінансових криз. В таких умовах актуалізується завдання розробки ефективних управлінських рішень та формування системи заходів антикризового управління діяльністю, а в банківській сфері особливо важливо.

Реалізація антикризового управління в банку є необхідною передумовою протидії кризі, фінансовому оздоровленню банку та його стабільному довгостроковому функціонуванню.

Термін «антикризове управління» часто трактують у вузькому значенні: як вид управлінського менеджменту; як діяльність, яка здійснюється у період нестабільності, невизначеності у банку. Проте, варто зазначити, що антикризове управління слід розглядати як комплекс заходів щодо виявлення факторів, які спричиняють кризу; профілактики, своєчасної діагностики, попередження і нейтралізації кризових явищ, спрямований на досягнення цілей діяльності банківської установи, реалізацію стратегії та прогресивний його розвиток.

Основні проблеми, які вивели з нормального ритму роботи комерційні банки та вплинули на ефективну діяльність, є: забезпечення ліквідності банків, високий рівень зовнішньо боргового навантаження; зростання частки проблемних кредитів; проблема підтримки надійності банків; труднощі з поверненням вкладів населенню; часте застосування схеми штучного банкрутства фізичної особи-підприємця.

Низький рівень ліквідності будь-якого банку відчутно обмежує його платоспроможність, тягне втрату довіри клієнтів, та, звичайно, ускладнює можливості по залученню депозитних ресурсів і доступ до зовнішніх джерел фінансування, які необхідні для підтримки ліквідності. Ця економічна криза показала усі проблеми української банківської системи, яка виявилася неспроможною повноцінно функціонувати без втручання держави.

Безумовно, що збільшення статутного капіталу є визначальним чинником підтримки платоспроможної діяльності банку. Проте в

критичних умовах під час фінансової кризи першочерговими повинні бути оперативні антикризові заходи, які б допомогли банкам уникнути банкрутства та неплатоспроможності. Слід зазначити, що антикризове управління в українських банках сьогодні відзначається певною безсистемністю та непродуманістю заходів. Більшість банківських установ виявилися непередготовленими до кризової ситуації через відсутність системи моніторингу та реалізації заходів у разі виникнення ризикових моментів. Крім того, антикризові заходи в банках України переважно мають короткостроковий ефект: наприклад, чисельні скорочення персоналу, варіації щодо здійснення валютних операцій. Найбільш негативним моментом є неузгодженість антикризового регулювання банків України.

Тому дане питання повинне об'єднати чимале коло науковців для створення ефективної системи антикризового управління як на рівні одного банку, так і цілої банківської системи.

Список використаних джерел:

1. Коренева О.Г. Формування системи антикризового управління в банківських установах // Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". – 2012. – № 5. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua>.
2. Афанасьєва О.Б. Особливості антикризового управління в банках України. – Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua>.

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ ДЕРЖАВИ

Сковири І.А.

магістр, Львівський національний університет ім. Івана Франка

Важливе місце у економічній системі держави відводиться бюджетам, які відіграють провідну роль при забезпеченні макроекономічної рівноваги. У структурі бюджетної сфери варто особливу увагу приділити місцевим бюджетам як невід'ємному чинку ринкових трансформацій.

Місцеві бюджети посідають вагомe місце у фінансовій системі кожної розвиненої держави, оскільки саме вони акумулюють близько 70% усіх фінансових ресурсів, що знаходяться у розпорядженні органів місцевої влади.

Необхідність розвитку місцевих фінансів, а також значення місцевих бюджетів у загальній структурі фінансової системи досліджували як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, зокрема: Владимиров К. М., Гапонюк

М. А, Єфремова І.І., Карлін М.І., Кириленко О.П., Рева Т.М., Сазонець І.Л., Федосов В. М та інші. Однак, в умовах постійних економічних трансформацій та ринкових перетворень місцеві бюджети відіграють дедалі більшу роль у фінансовій сфері, тому це питання потребує подальшого дослідження та узагальнення.

Мета роботи – дослідити значення місцевих бюджетів і визначити їх роль у фінансовій системі країни.

Місцевий бюджет як одна із складових фінансової системи відображає відносини, що пов'язанні з розподілом та перерозподілом валового національного продукту, заходами, які забезпечують соціальний захист населення та реалізацію інвестиційних програм розвитку тощо [1, с. 43].

Існують різні підходи до трактування сутності поняття «місцевий бюджет». Так, з одного боку його можна розглядати як форму акумулювання певної частини фінансових ресурсів, які зосереджуються в руках органів місцевої влади. З іншого він є невід'ємною складовою загальної бюджетної системи держави, оскільки передбачає взаємодію з державним бюджетом[2]. Таким чином, бюджетна система України складається з двох взаємопов'язаних складових – державного та місцевих бюджетів.

До числа місцевих бюджетів відносять бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети, бюджети районів у містах та бюджети місцевого самоврядування. Законодавством України передбачено досить широкий спектр повноважень при реалізації програм соціального та економічного розвитку. Так, на органи місцевого самоврядування покладені такі обов'язки:

- 1) управління майном, що знаходиться в комунальній власності;
- 2) затвердження програм соціально-економічного і культурного розвитку та здійснення контролю за їх виконанням;
- 3) затвердження бюджетів відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контроль за їх виконання;
- 4) встановлення місцевих податків і зборів відповідно до законодавства;
- 5) створення, реорганізація і ліквідація комунальних підприємств, організації і установи [3, с. 77].

У цілому місцеві бюджети виступають певною сполучною ланкою у відносинах між органами місцевого самоврядування і підприємствами, установами, які знаходяться на їх території та населенням у частині мобілізації і використання коштів таких бюджетів. Поряд з цим існує взаємозв'язок і між місцевими бюджетами різних рівнів та державним бюджетом з приводу перерозподілу фінансових ресурсів, що дає змогу реалізовувати завдання покладені на відповідні органи.

Важливим показником, що відображає роль місцевих бюджетів у фінансовій системі є показник ВВП, що розподіляється через такі бюджети. Значення такого показника характеризує рівень участі органів місцевого самоврядування при реалізації поточних програм як на місцевому так і на загальнодержавному рівні [4, с. 119].

Як вище зазначено, місцеві бюджети покликані реалізувати ряд завдань. Так, до прикладу можна навести, що за рахунок коштів місцевих бюджетів здійснюється фінансування установ виробничої, соціальної сфер, фінансування адміністративних установ, реалізація інвестиційних програм тощо.

Висновки. Місцеві бюджети відіграють надзвичайно важливу роль у фінансовій системі України, оскільки виступають важливим чинником при реалізації економічних програм і забезпеченні макроекономічної рівноваги. Поряд з цим, місцеві бюджети здатні формувати фінансове підґрунтя для утримання та розвитку місцевих структур та реалізації державних програм. У зв'язку з цим проведення ефективною бюджетної політики на місцевому рівні має поєднувати як економічні так і соціальні програми розвитку.

Список використаних джерел:

1. Бечко П. К. Місцеві фінанси: навчальний посібник/ П. К.Бечко, О. В. Ролінський. – К.: ЦУЛ, 2009. – 192 с.
2. Єфремова І.І. Місцеві бюджети та бюджети місцевого самоврядування: проблеми правового визначення / Єфремова І.І. //Форум права. – 2011. – № 1. – С. 157–161.
3. Рева Т.М. Місцеві фінанси. Навчальний посібник. / Т.М.Рева, К.Ф. Ковальчук, Н.В. Кучкова – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 208 с.
4. Сазонець І.Л. Управління місцевими фінансами: Навч. посібник. / І.Л. Сазонець, Т.В. Гринько, Г.Ю. Придатно – К.: Центр навчальної літератури, 2010. – 264 с.

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «БЮДЖЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ»

Степанюк Надія Ігорівна

аспірант, «ДВНЗ» Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Україна, як самостійна держава із здобуттям незалежності пройшла досить непростий шлях економічних перетворень і соціальних трансформацій. В сучасних умовах господарювання, при обмеженості фінансових ресурсів, у зв'язку з економічною кризою та воєнними діями,

держава з великими труднощами виконує взяті на себе зобов'язання. Основним фінансовим документом за допомогою якого держава виконує свої зобов'язання є бюджет. То ж розподіл, перерахування, збільшення ефективності та мінімізація нецільового використання бюджетних коштів є актуальним на сьогоднішній день. Тому, на нашу думку, на перше місце виходить питання щодо бюджетного фінансування і, перш за все, його визначення.

Варто відзначити, що у науковій літературі немає однозначності у трактуванні цього поняття. Аналіз визначень поняття «бюджетне фінансування» в сучасній науковій економічній літературі дозволив нам виокремити два підходи. За першим підходом «бюджетне фінансування» розглядається як сукупність грошових відносин, пов'язаних з розподілом і використанням коштів централізованого грошового фонду держави, що реалізуються шляхом безповоротного і безоплатного надання бюджетних коштів юридичним і фізичним особам на проведення заходів, передбачених бюджетом. Такої точки зору дотримуються науковці, а саме: Дем'янишин В.Г., Карлін М.І., Пасічник Ю.В., Родіонов О.В., Родіонова В.М., Федосов В.М., Юрій С.І., та інші. За другим підходом «бюджетне фінансування» розглядають як порядок перерахування грошових коштів із бюджету на рахунки розпорядників і одержувачів бюджетних коштів. Такої точки зору дотримуються науковці: Базилевич В.Д, Деева Н.М., Осипчук Л.Л., Стовбчатий А.М., Тютюнник П.С., та інші.

На нашу думку, визначені підходи лише у тісному взаємозв'язку розкривають зміст поняття «бюджетне фінансування». Тому, під «бюджетним фінансуванням» слід розуміти:

- по-перше – це сукупність грошових відносин пов'язаних з розподілом і використанням коштів централізованого фонду держави - бюджету;

- по друге - це порядок перерахування коштів з рахунку бюджету на рахунки розпорядників і одержувачів бюджетних коштів.

Очевидним є те, що «бюджетне фінансування», як правило здійснюється на безповоротній і безоплатній основі.

Проаналізувавши підходи до визначення поняття «бюджетне фінансування» можна стверджувати, що це грошові відносини, які виникають між державою, юридичними та фізичними особами для її повноцінного функціонування в процесі розподілу та перерахування коштів бюджету на безповоротній і безоплатній основі.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний менеджмент: Підручник / В.М. Федосов, В.М. Опарін, Л.Д.Сафонова та ін.; За заг. ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
2. Державні фінанси. Навчальний посібник. Вид. 2-ге, доп. і перероб. / За заг. ред. Базилевича В.Д. – К.: Атіка, 2004. – 368 с.
3. Пасічник Ю.В. // Бюджетна система України: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 670 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
4. Финансы / В.М. Родионова, Ю.Я. Вавилов, Л.И. Гончаренко и др.; Под ред. В.М. Родионовой. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 432 с.
5. Фінанси: Підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. — К.: Знання, 2008.— 611с.

СТАН ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ У ЙОГО ЗОВНІШНЬОМУ ПРОЯВІ

Сусіденко Ю. В.

кандидат економічних наук, доцент, Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

Молодцова О. М.

студентка, Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

Як і кожна інша країна, наша Україна має на меті найефективніше використати свої фінансові ресурси, привести в дію підприємницькі установи для отримання доходів у казну держави і для цього вона залучає додаткові кошти, щоб мати змогу покращити стан своєї економіки. Країна шукає шляхи для отримання певних фінансових ресурсів і знаходить їх у формі кредиту, який є передумовою виникнення державного боргу. З економічної сторони державний борг показує відносини держави й іншого економічного суб'єкта як позичальника і кредитора відповідно, щодо перерозподілу частки ВВП з певними умовами, які полягають у платності, строковості та поверненні.

Серед негативних явищ, пов'язаних зі збільшенням державного боргу, варто зазначити такі:

- нестабільність валютних курсів, яка може вплинути на можливості виконання зобов'язань у визначені терміни;
- невідповідність валюти запозичень і валюти основної частини активів суб'єкта господарювання;
- неможливість виконати зобов'язання внаслідок ускладнень з доступом до джерел іноземної валюти [1, с. 117].

Структурно державний борг України складається з внутрішнього і зовнішнього. Внутрішній державний борг – заборгованість держави домогосподарствам і фірмам даної країни, які володіють цінними паперами, випущеними її урядом. Зовнішній державний борг – це заборгованість держави перед іноземними громадянами, фірмами, урядами та міжнародними фінансовими організаціями. Валовий зовнішній борг України за 2004 – 2015 рр. можна спостерігати на графіку (рис.1).

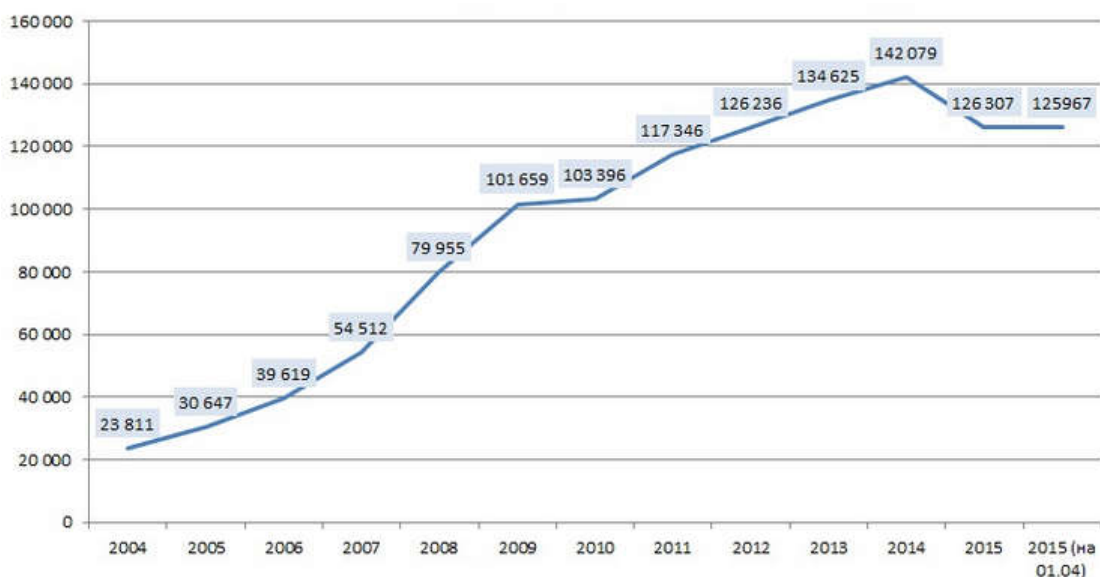

Рис. 1. Валовий зовнішній борг України за 2004-2015 рр.

Розраховані показники валового зовнішнього боргу України за станом на кінець звітної періоду включають:

- прямий державний борг, у тому числі кредити, отримані Національним банком України від Міжнародного валютного фонду та міжнародних фінансових організацій;
- зобов'язання органів місцевого самоврядування за борговими цінними паперами та зовнішніми кредитами;
- зобов'язання банків за борговими цінними паперами, залученими кредитами і депозитами;
- зобов'язання реального сектору економіки України за борговими цінними паперами, залученими кредитами (включаючи гарантованими до повернення урядом) та кредиторською заборгованістю (торгові довго- і короткострокові кредити і прострочена заборгованість за ними) [2].

Загалом, значне зростання валового зовнішнього державного боргу зумовлене залученням кредитів міжнародних фінансових організацій та зростанням міжфірмового боргу може призвести в майбутньому до кризи платоспроможності за зовнішніми зобов'язаннями. Крім того, збільшення державного боргу провокує інфляцію та вимагає значних коштів для

погашення заборгованості, що підвищує попит на іноземну валюту. В таких умовах не уникнути подальшої девальвації національної валюти, що, в свою чергу, лише посилить навантаження зовнішньо боргових виплат на національну економіку [3, с. 60].

Отже, формування й виконання системи державних кредитних відносин повинне базуватися на наукових засадах. Державного борг, тобто його розмір і структура, мають прогнозуватися на певний час в декілька років, з метою забезпечення збалансованості бюджету, стабільності економічного росту й створення сильної фінансової системи. Якщо не буде здійснюватись така стратегія, то економічна криза поглиблюватиметься, а державний борг України ростиме.

Список використаних джерел:

1. Малютін О. К. Місце державного зовнішнього боргу в економічному розвитку України / О. К. Малютін // Наука молода. – 2009. – №11. – С.114 – 117.
2. Зовнішній борг України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://insiders.com.ua/spravochnik/vneshnij-dolg>.
3. Дернова І. А. Державний борг та динаміка курсу національної валюти: статистична оцінка / І. А. Дернова // Журнал «Ефективна економіка». – 2011. – № 2. – С. 55 – 60.
4. Кириченко О. А. Сучасні теорії управління зовнішньою заборгованістю / О. А. Кириченко, В.Д. Кудрицький // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 7. С.15 – 27.
5. Кашуба В. Д. Вплив оподаткування та державного боргу на економічну безпеку держави / В. Д. Кашуба // Журнал «Ефективна економіка». – 2014. – № 4. – С. 20 – 27.

ПДВ: ПРОБЛЕМИ СПРАВЛЯННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Дерев'янка Людмила Олексіївна

студентка, Національний університет ДПС України

Зміни в оподаткуванні необхідні як з точки зору підвищення ефективності реалізації фіскального потенціалу податкової системи, так і регуляторного. У цьому контексті реформи, безперечно, повинні охопити і ПДВ, який є одним із найсуперечливіших податків в Україні. Дискусії стосуються як ставок справляння ПДВ, так і механізмів його адміністрування. Все це визначає актуальність досліджуваної проблеми.

Згідно статті 14 п.1.178 Податкового кодексу України - податок на додану вартість - непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до його норм [1].

Незважаючи на непоодинокі критику, ПДВ залишається одним з найпоширеніших податків у світі, що обумовлено його потужним фіскальним та регуляторним потенціалом. ПДВ забезпечує стабільні надходження до бюджету навіть у періоди кризи та в умовах зростання тіньової економіки, оскільки споживачі навіть за зниження попиту все одно будуть купувати мінімально необхідний обсяг товарів, робіт, послуг.

В Україні ПДВ було запроваджено у 1992 р., ставку було встановлено на рівні 28%, яку потім було знижено до 20%. Запровадження ПДВ було обумовлено передусім фіскальними інтересами – наповнення бюджету. Цим пояснюються і останні зміни у механізмах справляння ПДВ, а саме запровадження 7% ПДВ на лікарські засоби[4].

Слід звернути увагу, що варіант обчислення ПДВ, який застосовується в Україні, допускає оподаткування перенесеної вартості, а також подвійне оподаткування. Це зумовлено тим, що ставки ПДВ устанавлюються на оподаткований оборот, який включає вартість матеріальних витрат (перенесену вартість), а також попередньо включені у вартість товарів (робіт, послуг) податки. Практика оподаткування доданої вартості в Україні свідчить про досить напружену ситуацію в даному сегменті податкових відносин, адже ефективна ставка ПДВ набагато менше номінальної, що зумовлено недосконалістю сучасного механізму розрахунку податкових зобов'язань, наявністю численних і не завжди економічно обґрунтованих пільг. Особливо гострими та постійними проблемами є своєчасне відшкодуванням ПДВ, а особливо

для експортно-орієнтованих виробників, наявність можливостей використання ПДВ для приховування реальних доходів.

В Україні подальше адміністрування ПДВ є проблемним – ряд політиків та науковців радять відмінити цей податок і замінити його податком з обігу. Головна причина – бюджетне відшкодування, яке на сьогодні є проблемою. Можливість привласнити у значному розмірі бюджетні кошти (у вигляді бюджетного відшкодування) та можливість державних службовців отримати винагороду (хабар) за здійснення бюджетного відшкодування – є вкрай привабливими перспективами за економічних умов проживання більшості громадян (27 % населення проживає за межею бідності, а 70 % – на межі). Але ПДВ є обов'язковим податком в країнах ЄС, до яких бажає приєднатися й Україна, і відміна його є кроком назад від інтеграції до європейського податкового поля [2, с. 109].

Тобто, більшість проблем, які виникають при відшкодуванні ПДВ, пов'язані технічною організацією процесу адміністрування, який весь час удосконалюється. Виходячи з цього, заяви про катастрофічну недосконалість механізму справляння ПДВ в Україні є необґрунтованими. Процеси реформування ПДВ (як і податкової системи в цілому) в Україні потребують не тільки хаотичного копіювання європейського (чи іншого) досвіду, але і врахування особливостей його адаптації в Україні. Передусім необхідно зважити, що європейський досвід не орієнтований на часті хаотичні зміни податкової системи (навіть якщо це лише коригування ставок) протягом року. Як свідчить інформація Єврокомісії, зміни відбуваються у середньому не частіше, ніж раз на п'ять років. Це дає можливість оцінити вплив податкових реформ та прийняти обґрунтоване рішення щодо необхідності подальших змін в оподаткуванні [3].

Отже, провівши дослідження з питання податку на додану вартість, можемо підбити певні підсумки. ПДВ має високу ефективність з фіскальної точки зору. Широка база оподаткування, яка включає не тільки товари, але й роботи та послуги, забезпечує надійність та стабільність бюджетних надходжень цього податку. Стягнення ПДВ на всіх стадіях руху товарів, робіт, послуг має за наслідок рівноправний розподіл податкового тягаря підприємницької діяльності. Широка база нарахування податку дає змогу істотно зміцнити дохідну частину державного бюджету. Скорочення пільг зі сплати ПДВ також, найвірогідніше, сприятиме зниженню рівня ухилення від сплати податку. З метою посилення його регуляторного значення і підвищення фіскальної ефективності запропоновано здійснити перехід до диференційованих ставок податку на додану вартість та відмовитися від запровадження податку з обороту, що призведе до зниження економічного зростання, звуження податкової бази,

зменшення податкових надходжень і суттєвого ускладнення податкового адміністрування.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. №2755 – VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
2. Дмитренко Е. Удосконалення механізму адміністрування та відшкодування ПДВ як один із чинників забезпечення фінансової безпеки України / Е. Дмитренко // Вісник прокуратури. – 2012. – № 8. – С. 109–113.
3. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за січень-червень 2014р./[Зубенко В.В., Смачинська І.В., Рудик А.Ю. та ін]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження», USAID.-К., 2014.- 76с.
4. Блакита Г.В. Механізм дії та проблеми відшкодування ПДВ / Г.В. Блакита, О.М. Дзюба // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2012. – № 47. – С. 266-273.

ФІНАНСОВІ ТА ПОДАТКОВІ УМОВИ ІСНУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Завертайло Віталій Анатолійович

студент-магістр, ДВНЗ “КНЕУ ім. Вадима Гетьмана”

В Україні триває процес реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Лише 5% жителів України позитивно оцінюють якість надання адміністративних послуг[6]. Бюджети сіл, селищ та міст районного значення майже на 75% складаються з дотації вирівнювання, а майже 500 громад на 95% утримуються з Держбюджету[10]. Органи місцевого самоврядування таких громад практично не можуть реалізовувати надані їм законом повноваження.

Початком реформування місцевого самоврядування стало розпорядження Кабміну від 1 квітня 2014 р. «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні»[5]. Прийнятий у червні 2014р. Закон України «Про співробітництво територіальних громад» був першим кроком щодо об'єднавчих процесів між територіальними громадами. Закони «Про засади державної регіональної політики» та «Про добровільне об'єднання територіальних громад» стали черговими етапами на шляху до децентралізації. Внесено зміни до Податкового та Бюджетного кодексів, затверджено Методику формування спроможних територіальних громад,

розроблено проект змін до Конституції України щодо децентралізації.

За I-е півріччя 2015 року доходи місцевих бюджетів зросли на 38% або на 44,6 млрд. грн. проти 32,4 млрд. грн. у 2014 році[11]. Запроваджено механізм переходу бюджетів об'єднаних громад на прямі міжбюджетні відносини з Державним бюджетом.

У країні набирає обертів процес добровільного об'єднання громад, який спрямований виключно на створення спроможних громад.

Стаття 10 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад»[2] визначає, що держава здійснює фінансову підтримку добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст шляхом надання об'єднаній територіальній громаді коштів у вигляді субвенцій на формування відповідної інфраструктури згідно з планом соціально-економічного розвитку такої територіальної громади. Загальний обсяг фінансової підтримки, розподілятиметься між бюджетами об'єднаних територіальних громад пропорційно до їхньої площі та кількості населення.

Сам процес об'єднання територіальних громад має відбуватися у відповідності з Перспективним планом та Методикою[4] формування спроможних територіальних громад. За своїми повноваженнями об'єднана територіальна громада набуває фактичний статус міста обласного значення[8].

Створюються такі основи для фінансування об'єднаної громади: податкові та фінансові надходження згідно з новими змінами до Бюджетного кодексу; освітня, медична та інфраструктурна субвенції, котрі надходять з Держбюджету України; кошти Фонду регіонального розвитку; прямі міжнародні запозичення(донорська допомога).

Після створення об'єднаної громади до бюджету громади надходить 60% податку на доходи фізичних осіб та 25% екологічного податку, а також низка інших надходжень. Місцеві ради матимуть право розподіляти залишки медичної та освітньої субвенцій на кінець бюджетного періоду[3].

На підтримку об'єднаних громад у бюджеті на 2016 рік буде виділено 3,5 млрд. грн.[9]

Об'єднана територіальна громада самостійно визначатиме обсяги та напрямки фінансування всіх видатків[1]. Для територіальних громад, які не пройдуть процес об'єднання, передбачено лише один вид видатків – на забезпечення діяльності власне самого органу місцевого самоврядування, що має стимулювати їх до об'єднання.

Нечіткість визначення механізмів та форм державної фінансової підтримки процесу створення об'єднаних територіальних громад(не має чіткого визначення, що таке “відповідна інфраструктура”, на розвиток

якої може витрачатись державна субвенція; процедура отримання підтримки є багатокроковою; не визначено розмір допомоги тощо) потребує нормативно-правового врегулювання.

При визначенні розміру фінансової підтримки необхідним є встановлення чіткого критерію. Варто формувати план соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади ще на етапі об'єднання.

Перспективні плани, які затверджують у різних областях держави, не є кінцевими. Тільки після створення спроможних конкурентних громад можна здійснювати подальшу децентралізацію[7].

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1011.44.0>
2. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-viii>
3. Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам: постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015р. №6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/6-2015-%D0%BF>
4. Методика формування спроможних територіальних громад: постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.2015р. №214 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF>
5. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014р. №333-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>
6. Громади, об'єднуйтесь, враховуючи ризики. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zaxid.net/news/showNews.do?gromadi_obyednuytes_vrahovuuyuchi_riziki&objectId=1350343
7. Децентралізація влади: рік реформ, зміст, ризики, можливості та роль громадянського суспільства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.adm-km.gov.ua/doc/office_ref/doc22062015_1.pdf
8. Децентралізація: як об'єднатися територіальним громадам [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://volya.ua/pdf/hromada/decentralization_to_unite_the_territorial_community.pdf
9. На підтримку об'єднаних громад у бюджеті на 2016 рік буде закладено 3,5 млрд. грн. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.rbc.ua/ukr/news/podderzhku-obedinennyh-obshchin-byudzhete-1434018219.html>

10. Основні завдання органів місцевого самоврядування у процесі проведення добровільного об'єднання територіальних громад. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.adm.km.ua/doc/doc10000_3.pdf

11. Процес добровільного об'єднання громад набирає обертів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248342421&cat_id=244277212

Науковий керівник: Гризоглазов Денис Валерійович, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, ДВНЗ “КНЕУ ім. Вадима Гетьмана”

СУТНІСТЬ ПОДАТКОВОЇ АВТОНОМІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Підцерковний Богдан Васильович

аспірант кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

В умовах пошуку оптимальних шляхів проведення реформи місцевого самоврядування важливими є питання перенесення тих чи інших податкових платежів на місцевий рівень, закріплення загальнодержавних податків за місцевими бюджетами, розширення податкових повноважень органів місцевої влади. А отже, необхідним і нагальним виступає дослідження податкової автономії органів місцевого самоврядування (далі – ОМС) в Україні.

Проблема податкової автономії ОМС сьогодні є недостатньо дослідженою і розглядається, зазвичай, в контексті фінансової децентралізації, бюджетного федералізму, фінансової автономії ОМС. Однак, вагомий внесок у вивчення окремих аспектів податкової автономії ОМС здійснили Х. Бльохлігер, Ю. І. Ганущак, Б. М. Данилишин, М. І. Карлін, І. О. Луніна, О. П. Кириленко.

Таким чином, метою роботи є характеристика сутності поняття «податкова автономія ОМС».

Для початку зазначимо, що у чинному законодавстві визначення «податкова автономія» немає. Утім, у п. 2 ст. 9 Європейській хартії місцевого самоврядування зазначено: «Принаймні частина фінансових

ресурсів місцевих властей формується за рахунок місцевих податків та зборів, розмір яких вони мають повноваження встановлювати в межах закону». У п. 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР передбачено, що ОМС функціонують на основі правової, організаційної та матеріально-фінансової самостійності в межах повноважень, визначених цим та іншими законами. Главою 11 Бюджетного кодексу України до доходів місцевих бюджетів включено місцеві та загальнодержавні податки та збори [3, 12-13].

У працях зарубіжних науковців увагу варто звернути на працю фахівців ОЕСР «Фінансова автономія органів місцевого самоврядування: оновлення». Автори цього дослідження вважають, що термін «податкова автономія» включає різноманітні аспекти органів місцевого самоврядування мати свої податки. Він охоплює такі риси як право ОМС вводити чи скасовувати податок, визначати базу оподаткування, надавати податкові пільги [4].

Підсумовуючи вищевикладене, ми вважаємо, що податкова автономія – це наявність в ОМС адекватних фінансових ресурсів, які формуються за рахунок податкових надходжень; право ОМС вводити чи скасовувати податки, встановлювати податкові ставки, визначати податкову базу, надавати пільги або звільнення від сплати податків для фізичних та юридичних осіб; реальна здатність ОМС розпоряджатися податковими надходженнями відповідно до пріоритетів місцевого економічного розвитку [3, 13].

ОМС мають широкі повноваження щодо певного податку у випадку, коли вони наділені правом вводити або скасовувати такі податок, включаючи права щодо зміни усіх елементів податку. Якщо ОМС мають право встановлювати ставку податку (або змінювати її у визначених межах), то можна говорити про те, що вони наділені обмеженими податковими повноваженнями [2, 26].

Вибір місцевих податків повинен базуватися на наукових принципах і критеріях. Однак, єдиних загальноприйнятих правил не існує. На нашу думку, і сьогодні актуальним лишається дотримання окремих принципів місцевого оподаткування, виділених І.Х. Озеровим:

- участі всього населення, яке користується доходами територіальної громади, у формуванні його фінансової бази;
- податкоспроможності, тобто наявності доходів у громадян і можливості їх оподаткування;
- користі, тобто здійснення оподаткування під час отримання особою тих чи інших вигод [1, 97].

Разом з тим, місцеві органи влади можуть мати право на отримання до місцевого бюджету певної частки загальнодержавних податків. Формування місцевих бюджетів за рахунок частки загальнодержавних

податків може відбуватися у різних формах, які обумовлюють різний вплив ОМС на податкові доходи. Місцева влада може мати право на: а) встановлення додаткових ставок до певних загальнодержавних податків; б) отримання певного відсотку доходів від податків, зібраних на відповідній території, або на законодавчо визначену частку загальнонаціональних податкових надходжень [2, 26-27].

Отже, податкова автономія – це певний стан, результат, який характеризує формування, наявність, стан податкових надходжень ОМС, які формуються за рахунок загально місцевих і державних податків та зборів. ОМС можуть мати широкі або обмежені податкові повноваження. Вибір, які податки лишати на місцевому рівні, повинен підпорядковуватися науковим принципам

Список використаних джерел:

1. Залогов Н.А. Российские ученые о местных финансах во второй половине XIX – начале XX вв. / Н. А. Залогов // Финансы. – 2010. – №1. – С. 70-73.
2. Луніна І.О. Диверсифікація доходів місцевих бюджетів [Текст] / [Луніна І. О., Кириленко О. П., Лучка А. В. та ін.]; за ред. д-ра екон. наук І. О. Луніної; НАН України; Інститут екон. та прогнозув. – К., 2010. – 320 с.
3. Підцерковний Б. В. Податкова автономія органів місцевого самоврядування: сутність та стан в Україні / Б. В. Підцерковний // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Економічні науки: Збірник наукови праць / за ред. Т. І. Кіщака. – №1(4), червень 2015. – Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2015. – С. 12-16.
4. Blöchliger H., Rabesona J. The Fiscal Autonomy of Sub-central Governments / OECD Working Papers on Fiscal Federalism [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/taxation/fiscal-autonomy-of-sub-central>

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК БУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ І ОСОБЛИВОСТІ

Кулініч Тетяна Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту організацій,
Національний університет «Львівська політехніка»

Боса Олена Михайлівна

магістрант кафедри менеджменту організацій, Національний університет
«Львівська політехніка»

У сучасних умовах господарювання одним з найважливіших чинників ефективного функціонування підприємств є регулярне впровадження інноваційних процесів. Із впровадженням різних типів новацій підприємства передусім отримують можливість підвищити якість продукції, модернізувати та оновити виробничі технології і загалом підняти рівень ефективності в цілому. Останнє своєю чергою поступово закладається в основу економічного розвитку країни.

Будівельний комплекс (БК) є одним з найважливіших у державі, адже в першу чергу створює основні фонди для виробничих і невиробничих сфер економіки та споживає продукцію багатьох видів економічної діяльності країни (ВЕД) [1]. До його (БК) складових належить не тільки ВЕД «Будівництво», але й галузі, що забезпечують функціонування останнього і входять до складу ВЕД «Переробна промисловість», зокрема за розділом «Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції» та ін.

Більшість вітчизняних підприємств БК зосереджує свою увагу не на підвищенні якості продукції, а на використанні дешевих ресурсів, таким чином отримуючи економію. Підприємства націлені лише на швидке скорочення витрат і максимальне отримання прибутку, а це негативно впливає на їх конкурентоспроможність.

В Україні рівень інноваційної активності БК є набагато нижчим від розвинутих країн світу. Незважаючи на високу соціально-економічну значимість цієї сфери господарювання для України, на сьогодні сфера вітчизняних досліджень про інновації у будівництві є недосить розвиненою, також повільно відбуваються впровадження світових практичних новацій у БК. Через недостатні темпи створення і розвитку

науково-дослідних та проектно-конструкторських організацій, що належать до БК, його інноваційний розвиток в Україні затримується [2].

Базовою проблемою є те, що при реалізації більшості вітчизняних будівельних проектів на сьогоднішній день використовується застаріла техніка та низькопродуктивне устаткування, що негативно впливає на собівартість будівельних робіт [1].

Усе зазначене вище пояснює, чому БК України не стає більш інноваційним. Збільшення ВВП за рахунок упровадження нових технологій у цій сфері господарювання становить менше 1%, тоді як у розвинених країнах – від 60% до 90% [2, с.100].

Отже, основними причинами низької інноваційної активності вітчизняних підприємств БК з урахуванням [1]-[3] є такі: 1) недостатня кількість власних коштів підприємств та низький рівень державного фінансування; 2) високі ціни на нововведення та високий економічний ризик; 3) низька якість будівельних матеріалів; 4) незмінна кількість винахідників, авторів промислових зразків і раціоналізаторських пропозицій; 5) зменшення організацій, які виконують наукові та науково-технічні роботи; 6) неврегульована правова база; 7) корупційність влади.

Для підвищення інноваційного потенціалу БК у ринкових умовах господарювання потрібна реалізація широкого спектру заходів, які з урахуванням [3] можуть бути зокрема такими: 1) удосконалення системи стандартизації та нормування у будівельній сфері; 2) удосконалення діючого законодавства щодо регламентування розвитку БК, зокрема щодо перспектив державно-приватного партнерства для впровадження відповідних інноваційно-інвестиційних проектів; 3) забезпечення кредитної підтримки суб'єктів господарювання для фінансування будівельних проектів; 4) збільшення обсягів держзамовлення та залучення інших видів фінансування для розвитку складових БК; 5) забезпечення фінансування наукових досліджень у будівельній сфері; 6) розширення форм інфраструктури, що приваблюють інновації на ринок БК.

Реалізація запропонованих заходів дасть змогу прискорити інноваційні процеси у розвитку БК та наблизити показники оцінки якості інновацій на будівельному ринку України до європейських стандартів.

Список використаних джерел:

1. Малиш І.М. Вплив сучасного стану будівельної галузі України на інвестиційно-інноваційну активність будівельних підприємств / І.М. Малиш // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2014. - №4. - С.70-74.
2. Суркова Ю.О. Проблеми реалізації інноваційної моделі розвитку у вітчизняному будівельному комплексі / Ю.О.Суркова // Фінанси України. - 2008.- №6.- С.99-110.

3. Карпович О.М. Аналіз інноваційних перспектив розвитку науки, економіки та будівельної галузі України / О.М. Карпович // Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві. – 2013. - №1. – С.113-118.

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНЦЕНТРАЦІЇ

Голвазін Олег Миколайович

аспірант Науково-дослідного економічного інституту Міністерства економічного розвитку і торгівлі України

У сучасних умовах глобалізації та відкритої економіки територіальний розвиток світу характеризується взаємопов'язаними процесами територіальної концентрації населення та економічної діяльності, урбанізації та зростання нерівності серед регіонів різного масштабу. Характер цих тенденцій не завжди є однозначним; спрямованість і темп економічного зростання різних територій може суттєво відрізнятися та змінюватися з часом під впливом внутрішніх та/або зовнішніх факторів регіонального розвитку.

У 1990 році 40 країн із сукупною часткою населення 22 % від загальносвітового, що характеризуються Світовим банком як «група країн із високим рівнем доходів» (станом на той час – обсяг ВНД на одну особу яких вищий за 7620 дол. США), виробляли 85 % світового ВВП. Частка міського населення цих країн, становила 37 % від міського населення світу; у межах групи рівень урбанізації сягав 73 %. В основному вони розташовані у Європі (Німеччина, Франція та ін.), Північній Америці (США, Канада) та Південно-Східній Азії (Японія, Південна Корея, Сінгапур)[1].

Водночас, група країн із найнижчим рівнем доходів за класифікацією Світового банку, із 9,4 % населення світу виробила у 1990 р. лише 0,5 % світового ВВП. Рівень урбанізації у цих країнах становив 22 %. Переважно це країни Центральної та Східної Африки (Демократична Республіка Конго, Сомалі, Мозамбік та ін.), Південної Азії (Індія, Бангладеш, Лаос та ін.)[1].

Станом на 2013 рік відбулося скорочення частки країн із високим рівнем доходів від загальносвітової за низкою показників: ВВП – на 11 в.п., загальної чисельності населення – на 4 в.п., чисельності міського населення – на 10 відс. п. Така зміна глобального економічного ландшафту пояснюється динамічним зростанням економіки низки країн, що розвиваються, в першу чергу Китаю (який за 25 років збільшив обсяг свого ВВП майже у 10 разів), а також Індії, Індонезії, Нігерії, Анголіта ін., ВВП яких за аналогічний період збільшився у три-чотири рази (для

порівняння: ВВП країн із високим рівнем доходів у середньому зріс на 63 %) [1].

На місцевому рівні процеси територіальної концентрації відбуваються значно швидше. На сьогоднішній день близько половини мешканців міст проживають у порівняно невеликих поселеннях (менших за 500 000 осіб), у той час як кожний восьмий є мешканцем одного з 28 мега-міст із населенням понад 10 млн осіб. Із 1990 р. чисельність мега-міст зростає майже втричі, а до 2030 року прогнозується наявність 41 міської агломерації із чисельністю населення понад 10 млн осіб. За оцінками щорічного видання *DemographiaWorldUrbanAreas*, у 2015 році населення міст Азії та Африки, в яких мешкає понад 500 тис. осіб, становить понад 67 % від загальносвітової чисельності населення міст цієї категорії; а з 10 найбільших міст світу 7 розташовані в Азії у країнах, що розвиваються [2].

Як правило, концентраційні тенденції в межах певної країни найсильніше проявляються в її найбільшому місті, що відіграє роль ключового економічного центру. Доволі часто таке місто одночасно є столицею, як майже у всіх країнах Європи; хоча існує значна кількість протилежних випадків (США, Канада, Бразилія, Пакистан тощо). Тенденції концентрації населення та економічної діяльності у великих містах призводять до підвищення їхньої ролі у глобальному економічному розвитку. Фактично, у сучасних умовах саме великі міста є локомотивами економічного зростання для більшості країн світу. Так, найбільші 600 міст із 20 % населення світу генерують 60 % світового ВВП. Відповідно, у більшості випадків великі міста мають вищий рівень ВВП на одну особу, ніж у середньому по країні. [3].

Агломераційні сили об'єктивно сприяють економічному зростанню території через внутрішній та зовнішній ефект масштабу, спільне використання інфраструктури, поліпшення обміну інформацією тощо. Водночас, надмірна концентрація економічної діяльності може призводити до підсилення негативних ефектів агломерації та, навпаки, стримувати територіальний розвиток. Низка незалежних досліджень на прикладі розвинених країн Європи та світу відзначає позитивний зв'язок між рівнем поліцентричності країни (що визначено як характер розподілу населення та ВВП між містами країни) та обсягом ВВП на одну особу [4, 5]. Дослідження, проведене автором на прикладі країн різного рівня розвитку, свідчить про невисокий, але статистично значимий рівень кореляції між поліцентричністю країни і показниками людського розвитку (0,3 – 0,4), що підтверджує наявність зв'язку між ними.

Список використаних джерел:

1. World Development Indicators [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators#>
2. DemographiaWorldUrbanAreas: 11th AnnualEdition: 2015.01 (Built-UpUrbanAreasorWorldAgglomerations) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.demographia.com/db-worldua.pdf>
3. TheEconomicRoleofCities. // Nairobi: UN-Habitat, 2011. – 53 p.
4. Brezzi, M. andVeneri, P. AssessingPolycentricUrbanSystemsinthe OECD: Country, RegionalandMetropolitanPerspectives. - OECD Publishing, 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.1787/5jz5mpdkmvr-en>
5. Nordregio. PotentialsforpolycentricdevelopmentinEurope, ESPON FinalReport 1.1.1. Luxembourg, 2005. – 362 p.

Науковий керівник: Романюк Сергій Андрійович, доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри державного менеджменту Національної академії державного управління при Президентові України

КОРПОРАТИВНИЙ ВЕНЧУРНИЙ БІЗНЕС: ДЕТЕРМІНАНТИ УСПІХУ

Запровадюк Анастасія Володимирівна

аспірантка кафедри міжнародної економіки, Київський Національний Економічний Університет імені Вадима Гетьмана

Сьогодні рівень кооперації між компаніями у цілому світі зростає. Все більших масштабів набуває розвиток відкритих інновацій. Відкриті інновації є фундаментальним чинником формування та розвитку корпоративного венчурного бізнесу. Драйвером розвитку корпоративного венчурного бізнесу є реалізація корпоративної політики відкритих інновацій. Така політика надає корпорації доступ до спільно створюваних науково-технічних платформ, лабораторій, спільних розробок та інвестиційних проектів, отримання консультацій в мережі партнерів, водночас продовжуючи знаходитись з ними у стані інноваційної конкуренції. Відкритість корпорації для інноваційної бізнес-спільноти та інноваційного ринкового середовища є одним з найважливіших факторів успіху компанії.

На сьогодні, детермінанти ефективного функціонування венчурного бізнесу корпорації мають різний фокус та спрямовані на оцінку результату якісними та кількісними показниками. Загалом фактори успіху можна класифікувати на суб'єктивні та об'єктивні, бімодальні та

мультимодальні, внутрішні (мікро рівень корпорації) та зовнішні (макро рівень) фактори успіху [1]. Корпорація безпосередньо може впливати лише на внутрішні фактори. Внутрішні фактори можуть бути розподілені на загально корпоративні фактори, фактори окремих функцій (НДДКР, маркетинг тощо) та фактори особистісні (співробітники). Зовнішні фактори не підпадають під вплив корпорації, і включають в себе наступне: місце розташування, ринковий потенціал, рівень конкуренції тощо.

Німецький дослідник Філіп Даустедт запропонував світовій спільноті модель факторів успіху корпорації у венчурному бізнесу [2]. Дана модель складається з таких елементів:

1. Визначена стратегія (цілі, бажаний результат та способи його виміру);
2. Джерела фінансування (генерація інвестиційних можливостей);
3. Фінансова та організаційна перевірка компаній на перед інвестиційній стадії;
4. Синдикація (спільні інвестиції узгоджені з іншими інвесторами, партнерами);
5. Венчурна підтримка (пост інвестиційна підтримка компаній у подальшому розвитку);
6. Зовнішні комунікації (мережа зв'язків з постачальниками, клієнтами, партнерами з науково – дослідної роботи);
7. Зовнішня колаборація (партнерства та співпраця з зовнішніми компаніями);
8. Внутрішня колаборація (діяльність венчурних підрозділів спрямована на передачу знань від портфельних компаній до бізнес-одиниць материнської корпорації);
9. Стратегія виходу з бізнесу (найбільш поширеними є інтеграція у бізнес материнської корпорації, продаж, розміщення акцій на ринку IPO, вторинний продаж та ліквідація).

Досвід діяльності корпоративних венчурних інвесторів доводить, що вищенаведені фактори є важливими в процесі здійснення венчурного бізнесу. Проте варто відзначити, що корпорація може досягти довгострокового ефекту від венчурної діяльності притримуючись двосторонньої стратегії, яка орієнтована як на стратегічні вигоди так і на фінансові вигоди, прикладом є корпорація «Intel», яка є успішним гравцем у сфері корпоративного венчурного бізнесу дотримуючись балансу між фінансовою вигодою та стратегічними цілями у власній бізнес моделі.

Список використаних джерел:

1. Herr, C. (2007): Nicht-lineare Wirkungsbeziehungen von Erfolgsfaktoren der Unternehmensgründung, Wiesbaden

2. Success Factors in Strategic Corporate Venturing (2013), vorgelegt von MSc Philipp Dauderstädt aus Bonn, Berlin, 192 p.

ВПЛИВ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ НА РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ

Лошенко Оксана Вікторівна

аспірант, Київський національний торговельно-економічний університет

Сьогодні першочерговим завданням світового ринку праці виступає дослідження процесів міжнародної трудової міграції. Це, у першу чергу, потребує від країн розробки дієвих механізмів регулювання міграційних потоків, які охоплювали б широкий спектр переміщення трудових ресурсів та створювали передумови для загального розвитку економіки країни.

При цьому використовуються різноманітні інструменти та способи регулювання міжнародної трудової міграції, серед яких найпоширенішими нині вважають встановлення квотування на в'їзд трудових мігрантів у певну країну, отримання належних дозволів на возз'єднання сімей, посилення умов укладання та поновлення контракту на працевлаштування, сприяння легалізації мігрантів через усунення будь-яких обмежень, залучення трансфертів мігрантів на розвиток малого бізнесу, формування та підтримка програм економічної допомоги регіонам та країнам масової еміграції та інші.

Доволі часто у країнах встановлюються певні обмеження, які переважно стосуються заробітної платні, термінів перебування мігрантів, та їх професійних характеристик. Як правило трудові мігранти залучаються до виконання неprestижних та низькооплачуваних робіт або навпаки відбувається їх заохочення у випадку використання висококваліфікованих фахівців та спеціалістів рідкісних професій. Світовий ринок праці потребує як кваліфікованих, так і низькокваліфікованих працівників, однак потрібен чіткий контроль за їхньою галузевою та секторною зайнятістю.

Відтак, з одного боку, міжнародна трудова міграція сприяє притоку спеціалістів різних професій, що дозволяє долати дефіцит робочої сили, залучати в країну молодих науковців, студентів, підприємців та інших кваліфікованих фахівців. Однак з іншого боку, сьогодні гостро виникає проблема із нелегальним напливом трудових мігрантів, тероризмом, торгівлею зброєю, експлуатацією праці, посиленням ксенофобських настроїв тощо [1].

Проте більшість країн світу не дотримується чіткої структури міграційного законодавства, а визначає способи та інструменти їх

регулювання відповідно до потреб ринків, зокрема до економічної, політичної, соціальної, демографічної та інших ситуацій в країні.

Разом з тим необхідно прагнути поліпшити інституційні складові для розробки та ефективною реалізації програм міжнародної трудової міграції, сприяти налагодженню політичного діалогу, що дозволить зміцнювати відносини партнерства та співробітництва, підвищувати мобільність та посилювати захист прав мігрантів. Потрібно звернути увагу й на зниження витрат на грошові перекази, що надходять від мігрантів та намагались сприяти ефективному їх розподілу.

Вагома роль відводиться соціально-демографічним факторам, оскільки вся сукупність трудових мігрантів є неоднорідною за своїм віком, статевим та національним складом, що потребує ретельної оцінки їх впливу на подальший розвиток суспільства і економіки країн, що приймає їх. При цьому інституційні складові регулювання міжнародної трудової міграції мають передбачати такі цілі як підвищення конкурентоспроможності ринку та забезпечення економічного зростання країни, створення нових робочих місць, розвиток прогресивних галузей та технологій, удосконалення програм зайнятості працівників тощо.

Дані процеси мають підлягати постійному моніторингу міжнародного ринку праці, регулюванню міграційних процесів, що дозволить забезпечити право безперешкодного в'їзду на територію певної країни, переміщення та проживання в країні, доступу до ринку праці без дискримінації та спеціального дозволу на будь-які види діяльності, автоматичне отримання дозволу на проживання і т.п.

Регулювання міжнародної трудової міграції потребує надійних інституційних заходів як від країни призначення, так і від країни походження. У цьому випадку обидві сторони мають створити вигідні умови для міграційного процесу за рахунок інвестування людського капіталу в економіку країни призначення та отримання значних переваг від цього країною походження.

Проте незважаючи на встановлені узгодженості між країнами, в питаннях регулювання міжнародної трудової міграції існують певні проблеми. Дії по відношенню до трудових мігрантів суттєво відрізняються у країнах призначення та їх походження. Звідси вийшло запровадження обмеження ринку доступу та програм повернення безробітних трудових мігрантів, ускладнення ситуації на ринку зайнятості та скороченням потоків грошових переказів [2]. Проте нехтування даних проблем тільки призводить по суттєвого погіршення економічного стану у країні, викликає порушення її якісних та кількісних характеристик соціального та культурного життя.

Таким чином, проведене нами дослідження засвідчило, що в інституціональній політиці щодо міжнародної трудової міграції країнам необхідно підтримувати тісний взаємозв'язок у прийнятті та координації міграційних процесів трудових ресурсів, розробляти програми, які будуть

спрямовані на розвиток стратегічних пріоритетів країни та подолання негативних наслідків, що склались сьогодні на світовому ринку праці.

Список використаних джерел:

1. Кислицина О.В. Особливості розвитку міжнародної міграції робочої сили в умовах глобалізації / О.В. Кислицина // Вісник Міжнародного слов'янського університету. Харків. Серія «Економічні науки». Український науково-теоретичний журнал. – 2010. – Т. 13, № 2. – С. 39-47.
2. Побулавець Н. Л. Вплив грошових переказів трудових мігрантів на економіку // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України, 2013. – № 2 – с. 37-43

СУЧАСНИЙ СТАН ДІЯЛЬНОСТІ МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ

Петрова Ганна Євгенівна

доцент, Університет митної справи та фінансів, м. Дніпропетровськ

Україна має найміцніший портовий потенціал серед усіх країн Чорного моря. На узбережжі Чорного та Азовського морів розташовано 18 морських торговельних портів та 12 порт пунктів. Причальний фронт та територія портів обслуговує 600 порталних кранів, тисячі вантажників різного типу та інших одиниць портової техніки. Порти мають більш 330 тис кв. метрів критих складів та більш 2,5 млн. кв. метрів відкритих складських просторів [1].

Головними видами перевезення в Україні є залізничний транспорт, а також трубопровідний транспорт. Водний та авіатранспорт мають незначне місце. Протягом 2012-2014 року за всіма видами транспорту спостерігається значне падіння обсягів вантажообігу. Питома вага вантажів, що перевозяться морським транспортом розподілилося таким чином: найбільшу вагу складають суховантажні та насипні вантажі (руда, зерно, вугілля); на другому місці тарно-штучні (перш за все металопрокат), на третьому місці – наливні (нафтопродукти) [2].

Всі порти України умовно можна поділити на п'ять груп, а саме: перша група – порти, що мають питому вагу більше 15%; друга група – порти з питомою вагою від 10 до 15%; третя група – порти з питомою вагою від 5 до 10%, четверта група – порти від 1 до 5% і нарешті, п'ята група – порти з питомою вагою менше 1%. Таким чином, до першої групи належить морський порт Південний – це безперечний лідер. До другої групи належать такі порти: Іллічівський, Миколаївський та Одеський. До третьої групи належать – Маріупольський порт. До четвертої групи належать – Херсонський, СПМ Жовтневий, Севастопольський, Керченський, Ізмаїльський та Бердянський. Євпаторійський. П'ята група – все інші порти.

Е такі тенденції. По-перше, постійне зростання демонструє морський порт Південний та Усть-Дунайський. Таким чином, порт є лідером не тільки за обсягами переробки вантажів, але й темпами зростання. По-друге, такі порти, яку Херсонський, СМП Жовтневий, Одеський, Миколаївський, Іллічівський, Ізмаїльський, Бердянський. Тобто майже всі порти України демонструють зростання темпів росту. Крім того, це вказує, що вантажні потоки переорієнтуються на південні порти. Все інші порти демонструють зниження зростання обсягів переробки вантажів.

Головними портами, що спеціалізуються на переробці наливних вантажів є Одеський, Миколаївський, Морський порт Південний та Керченський порт. Головними портами, що спеціалізуються на переробці суховантажних вантажів є Морський порт Південний, Миколаївський та Іллічівський. Головними портами, що спеціалізуються на переробці тарноштучних вантажів є Одеський, Маріупольський та Іллічівський.

Слід зазначити що кримські порти мають незначну частку в загальному обсязі вантажообігу.

Морські порти України мають чітку експортну спрямованість. В цілому українські порти не втратили темпів росту експорту. Крім того, чітко прослідковується чітка спеціалізація українських портів. Головним об'єктом експорту є суховантажні вантажі, а саме збіжжя та руди. Крім того, одним з головних предметів експорту морських портів України є тарно-штучні, а саме металопродукат.

Головними об'єктом імпорту морських портів України є суховантажні вантажі, а саме руда та тарно-штучні вантажі. Всі порти за показниками імпорту можна умовно поділити на кілька груп. Безперечним лідером є порт Південний. Друга група: Миколаївський та Одеський порти. Звертає увагу, що всі порти розташовані в у одному районі. Звертає увагу, що питома вага кримських портів у сумі складає 6,9% у 2012 року та 5,4% у 2013 року.

Звертає увагу, що питома вага кримських портів у сумі складає 6,9% у 2012 року та 5,4% у 2013 року.

Звертає увагу що обсяги імпорту у 2014 році знижувався по всім портам, окрім порту Південного. Разом з тим, порти, що мають незначну питому вагу в імпорті мають постійне збільшення обсягів імпорту протягом 2012 – 2014 роках. Основними портами, що спеціалізуються на імпорті наливних вантажів (більше 20%) є Іллічівський, Миколаївський та Порт Південний. Порти що спеціалізуються на імпорті сухо-вантажні вантажі можна умовно поділити на: лідери (більше 20%) – порт Південний та потенційні лідери (від 10% до 20%) – це Миколаївський та Одеський порти.

Список використаних джерел:

1. <http://www.sifservice.com/ru/informatsiya/porty-ukrainy/morskije-porty>
2. <http://www.govstat.ua>

ТОРГОВЕ ФІНАНСУВАННЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ТРАДИЦІЙНОМУ КРЕДИТУВАННЮ

Ярошенко С.В.

аспірант кафедри банківської справи, Київський національний торгово-економічний університет

Порівняємо торгове фінансування та традиційне банківське кредитування не беручи до уваги різний склад учасників при даних видах банківського обслуговування корпоративних клієнтів. Документарний акредитив з відстрочкою платежу – найбільш популярний інструмент торгового фінансування, який можна прийняти за базу для порівняння з альтернативними торговому фінансуванню видами банківського кредитування [3].

По-перше, при торговому фінансуванні угоди імпортер, як правило, отримує відстрочку платежу за поставлені товари або послуги. При цьому, закордонному експортеру кошти можуть бути виплачені відразу після пред'явлення відвантажувальних документів у банк. По-друге, в порівнянні із звичайним банківським кредитуванням, торговельне фінансування відрізняється більш низькою вартістю для клієнта і мінімізацією проблем, що виникають в угодах міжнародної торгівлі [2].

При застосуванні акредитиву, ризик в рівній мірі розподілений між продавцем і покупцем. У разі дефолту продавця покупець не зобов'язаний сплачувати за не відвантажений товар, в разі дефолту покупця продавець одержує виручку за відвантажений товар від банку-емітента акредитива (банк несе солідарну відповідальність у даному випадку).

По-третє, при здійсненні торгового фінансування підприємство не відволікає власні оборотні кошти: при відкритті акредитива або випуску гарантії клієнт не резервує кошти, а надає банку інший вид забезпечення.

По-четверте, використання акредитиву дає можливість імпортеру відмовитися від авансових платежів на користь контрагента. В разі необхідності здійснення передоплати банк може надати фінансування авансового платежу. Крім того, незаперечною перевагою торгового фінансування є і можливість отримання позикових коштів на довго- та середньостроковій основі.

Торгове фінансування має документарну основу (банк працює тільки з документами). Платежі здійснюються за фактом представлення відвантажувальних документів постачальника в банк. Робота банків з

документарними акредитивами підпорядковується Уніфікованим правилам і звичаям для документарних акредитивів, UCP 600 (документ Міжнародної торговельної палати, що ратифікований Україною) [1]. UCP 600 є засобом стандартизації роботи з акредитивами в банках світу.

Отже, на сьогодні, торгове фінансування є найбільш вигідним інструментом для українських компаній не тільки за вартістю, що на порядок нижча місцевих розцінок, але і за термінами, адже проведення угод торгового фінансування може коливатися на строк до 3 років, а в деяких випадках і довше. При цьому торговельне фінансування вирішує або принаймні полегшує також ряд проблем, які виникають при міжнародній торгівлі.

Список використаних джерел:

1. Уніфіковані звичаї та правила по документарному акредитиву (публікація Міжнародної торгової палати № 600, редакція 2007 р.). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Банківські операції : навч. посіб. та практикум / С. П. Прасолова, О. С. Вовченко. – К.: ЦУЛ, 2013. – Книга. – 568 с. – ISBN 978–617–673–165–8.
3. Озель, Д. М. Інноваційні методи фінансування експортно–імпортних операцій за допомогою документарних акредитивів // Теорії мікромакроекономіки: збірник наукових праць. – К.: АМУ, 2009. Випуск 32. – С. 151–159.

Підписано до друку 13.10.2015
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк на дублікаторі.
Умов.-друк. арк. 4,5. Обл.-вид. Арк 4,95.
Тираж 80 прим.

Віддруковано ФО-П Шпак В.Б.
Свідоцтво про державну реєстрацію № 073743
СПП № 465644
Тел. 097 299 38 99, 063 300 86 72
E-mail: tooums@ukr.net

